

Denne søgbare PDF-fil er downloadet fra min personlige hjemmeside www.ronlev.dk.

Det er tilladt at dele PDF-filen med andre, da der ikke er ophavsret til titlen.

Besøg www.ronlev.dk. Måske er der andre af mine flere tusinde artikler og scannede bøger, der har interesse.

Mange venlige hilsener

Claus Rønlev

OPTEGNELSER

OM

SLÆGTEN HARBOU

ELLER

HARDEBOU.

VED

H. W. HARBOU,
KAPITAIN.

SÆRTRYK AF PERSONALHISTORISK TIDSSKRIFT
2. RÆKKE. BIND II OG III.

KJØBENHAVN.

HOFFENSBERG & TRAP'S ETABL.

1889.

Den nulevende Slægts ældste Mand,

min kjære Fader,

Generalmajor Johannes Harbou

i Kjærlighed og Ærbødighed tilegnet.

Nærværende Optegnelser ere for Størstedelen samlede i det kgl. Geheimearkiv, af hvis Embedsmænd jeg navnlig skylder Hr. Registrator Fr. Krarup Tak for den mig ydede elskværdige Veiledning; dog har jeg ogsaa i Krigsministeriets og i Kongerigets Arkiv samt paa det store kgl. Bibliothek søgt Oplysninger, og modtagen mangen værdifuld Haandsrækning. Angivelser af Fødsler, Dødsfald og Vielser hidrøre i Reglen, ved velvillig Imødekommen fra d'Hrr. Sognepræster, fra selve Kirkebøgerne, undertiden dog fra Lengnicks Uddrag af disse eller fra den almindelige Enkekasses Arkiv; fra den Del heraf, som er afgaaet til Norge, ere de med stor Tjenstvillighed tilstillede mig fra den norske alm. Enkekasse. En væsentlig Del af de norske Data skyldes dog Hr. Arkivfuldmægtig Huitfeldt-Kaas, der ikke blot selv har gennemgaaet og suppleret mine Samlinger, men ogsaa har formaaet d'Hrr. Bureauchef Lassen og Arkivfuldmægtig Thomle til samme Velvillie, hvorhos han har tilladt mig at disponere over de to ndf. aftrykte „Testamenter“ (d. e. Personalialia fra Ligprædikener), som i nyere Tid ere komne tilveie i Norge. At jeg, naar det dreiede sig om Adels-historien før Suveræniteten har søgt og fundet min Støtte hos Hr. Arkivassistent Thiset, behøver neppe at tilføies. Idet jeg bringer de nævnte Herrer saavel som Andre, der have staaet mig bi under Arbeidet, min forbindtligste Tak, maa jeg tillige bede om Undskyldning for, at jeg ikke de utallige Steder, hvor de gjengivne Oplysninger ikke umiddelbart hidrøre fra mig selv, har kunnet nævne min velvillige Hjemmelsmand. Saavidt muligt har jeg dog selv efterslaaet de mig anviste Citater.

Endnu maa jeg bringe en Tak til min Slægtning, Hr. Direktør Jean Harbou i Göteborg, som, efterat de Særtryk, der vare tagne af Arbeidets første Halvdel, gik tabt ved Trykkeriets Brand i Januar 1888, har ønsket at vise sin Interesse for den fælles Sag ved at bære de med Omtrykningen forbundne Omkostninger.

Maatte da dette lille Arbeide bidrage til hos mine vidtsprede Slægtninge at bevare Mindet om det lille Land, hvor vor gamle Slægt har havt sin Vugge.

I Norge saavel som i Danmark har *Harbo* i lang Tid været og er endnu et ikke ualmindeligt Navn, om hvis Betydning og Oprindelse der er opstillet forskjellige mere eller mindre sindrige Hypotheser; rimeligt, om end kun i de færreste Tilfælde bevisligt, er det dog, at samtlige Slægter, der bære dette Navn, have faaet det som stammende fra *Harsyssel* (oprindelig Harthe- eller Hardsyssel), d. e. den Del af Nørrejylland, som begrændses af Limfjorden, Vesterhavet, Skjern-Aa og Skive-Aa, altsaa i Hovedsagen det nuværende Ringkjøbing Amt. Dette Landskabs Beboere have fra gammel Tid deres eget Navn; og de have det endnu den Dag idag idetmindste i den nordvestlige, i Harboøre udløbende Del; da jeg for ikke ret lang Tid siden spurgte min Oppasser, en Bondesøn fra Thyholm, om, hvad de Folk hedde, der boe Syd for Oddesund, svarede Karlen med et forstaaende Smil: „Dem kalde vi for Harboer“. — Om det nu er Harboerne selv, der, naar de have forladt Hjemstavnen, have holdt saa fast ved deres Afstamning, eller de have havt noget Særegent ved sig, der har faaet deres nye Omgivelser til at bevare Mindet derom, skal jeg ikke kunne sige, men, idetmindste efter mit Skjøn, er der neppe noget andet af vore Landskaber, der saavel i ældre som i nyere Tid har givet Navn til saa mange Personer og Slægter i alle Samfundsklasser.

Allerede 1350 indstifter Biskop *Peder* af Ribe Sjølemesser for sin Fader *Thure Harthbo*, sin Moder *Kirstine* og sin Søster *Æse*; de havde Arvegods i Ballum ved Møgeltønder¹). — 1424

¹) Ribe Stifts Breve 162 (Gehark.), jvf. Kinch; Ribe Byes Historie S. 190.

optræder *Hardbo*, Væbner, paa Harbo Bything (∴ Bygdething, Harsyssels Thing) og 1433 nævnes *Iens Hardbo*, Væbner, Husfoged paa Hammershus¹⁾. — 1448 tilskjøder *Peder Hardbo* Graabrødre-Kloster i Viborg den Gaard i St. Mogens Sogn, som hans „Alfader“ og Navne i Agher havde skjænket Klosteret²⁾.

1492 forseglers *Jens Pedersen Harbo* i Lille Torup (se ndf.) med det Vaaben, som 52 Aar tilforn var tillagt *Knud Nielsen*, Stamfaderen til Familien *Harbou*, og hans Efterkommere, der i henvend 200 Aar vare bosatte i Rinds Herred, holdt stadig fast ved Harbo-Navnet, hvad der ligeledes gjælder om to andre jydsk Slægter, der kunne forfølges gjennem samme Tidsrum, nemlig de Smaaadelsmænd, der eiede *Nielsbygaard* (Føvling Sogn, Malt Herred), og som maaske have faaet Navnet fra Knud Niensens Slægt (hvorom mere ndf.), og en i Middelsom Herred meget udbredt og anset *Bondeslægt*, om hvilken det ligeledes er nævnt som en Mulighed, at den oprindelig var en Gren af den i det nærliggende Rinds Herred bosatte adelige Familie³⁾.

Povl Harboe, Renteskriver 1570⁴⁾, er uden Tvivl den samme som senere kaldes „kongelig „Pensionarius“ paa Lammehave (Ringe Sogn, Gudmø Herred, Fyen); fra ham stammer en endnu blomstrende Slægt, af hvilken talrige Medlemmer have tjent i geistlige og civile Embeder, i Hæren og i Flaaden. Slægtens bekendteste Mand er *Ludvig Harboe*, † 1783 som Biskop over Sjællands Stift; en Søster til denne havde i Ægteskab med en Præst *Qvedens* paa Føhr en Søn, der antog Moderens Slægtnavn, som hans Efterkommere endnu føre. — En anden gammel Slægt (eller er det en Gren af samme Slægt? Ringe ligger kun et Par Mil fra Nyborg) stammer fra *Niels Pedersen Harbo* fra Nyborg, der synes at være kommen til Norge i en dansk Adelsmands Tjeneste, 1633 nævnes som Foged og 1636 bliver Borger i Bergen,

¹⁾ Topogr. Saml. p. Pergam., Ulvborg H. Nr. 28, Bornholm Nr. 16, jvf. D. Mag. 1. Række III. S. 230.

²⁾ Heise: Diplom. Vibergense S. 37.

³⁾ Saml. t. jydsk Hist. og Top. II. (Heise: Hemmestrup). S. 325—26.

⁴⁾ Hübertz: Aarhus I, S. 150 og 157; Secher: Kongens Rettertings Domme, S. 157; Gjessing Jubellærere II, under Hersleb, Stamtavlen.

hvor han dør som Raadmand 1651; hans Slægt har navnlig været knyttet til Bergenegnen og tæller endel Præster blandt sine Medlemmer, af hvilke Andre have henhørt til den egentlige Borgerstand¹⁾. I denne Stand bæres Navnet ogsaa i Danmark, f. Ex. i Skælskør, af forholdsviis gamle og udbredte Familier, der i nyere Tid tildels ere gaaede over i Embedsstanden. I Ringkjøbing Kirkebøger forekommer Navnet hyppigt omkring Aar 1700, men Livsstillingen er kun anført for en af de Paagjældende, en Fuldmægtig paa Amtstuen Niels Harboe, † 1727.

Faderen til de to bekjendte Brødre *Jens* og *Andreas Harboe*, begge adlede 1684, var ligesom fornævnte Povl Harboe ansat under Rentekammeret; ingen af disse Brødre efterlod Sønner, men beslægtet med dem er vistnok *Christian Frandsen Harboe*, der døde 1753 som Oberst og Chef for Nordenfjeldske Dragon-Regt., og som i F. Krogh: Dansk Adelskalender urigtig angives at nedstamme fra *Christian Harbou* til Nygaard paa Langeland; Efterkommerne af disse tvende saavel som af endnu en tredie *Christian Harboe*, der 1730 gik af som Major ved 1. Smaalenske Inf. Regt., have i forrige Aarhundrede været talrigt repræsenterede i den dansk-norske Hær, ialt kjendes i dette Tidsrum 40—50 Officerer ved Navn Harbou eller Harboe.

Skjøndt nu nogle af de anførte Slægter væsentlig maa regnes for danske, andre for norske (tiltrods for hvad der er sagt om deres formentlige Oprindelse), have de dog næsten alle været mere eller mindre knyttede til begge Riger. At de ofte ere blevne forvexlede og sammenblandede, er naturligt, saameget mere som Fornavnene tidt ere eens, og Medlemmer af forskellige Slægter paa flere Maader have været i Berøring med hinanden, ved Svogerskab, Fadderskab, Tjenestestilling o. l. Udførligere trykte Stamtavler foreligger kun for Efterkommerne af Povl Harboe paa Lamnehavn²⁾; det turde imidlertid have sin Interesse ogsaa om andre af de i det Foregaaende nævnte

¹⁾ Gjessing Jubellærere II, under Joh. Schrøder, Stamtavle IV (Peder Pedersen). Jvfr. Norske Mag. II; Nicolajsen: Norske Stiftelser III.

²⁾ Gjessing anf. St.; Lengnicks Stamtavle Frederik Carl Harboe (Biskoppens Broder).

Slægters Genealogi at erholde fyldigere Oplysninger, og det er da saadan: jeg til en Begyndelse har søgt at tilvejebringe for min egen Slægt.

Endnu et Par Ord om Navnets Stavemaade, der selvfølgelig indtil omtrent 1700 har været underkastet mangfoldige Variationer. Som man vil have set, har der oprindelig efter første Stavelse været indskudt en *d*-Lyd, og om den end ofte faldt bort, skrev dog endnu den nævnte Eier af Nygaard († 1687), hans Fader og Broder samt enkelte af deres jyske Slægtninge sig altid *Hardebou*. Hermed ophører denne Skrivemaade, hvorimod Christian Hardebous Efterkommere beholdt *u*-et i sidste Stavelse, medens Harboe ellers er den almindelige Skrivemaade. Endebogstavet er saaledes i de sidste 200 Aar, naar det hidrører fra en Person selv eller hans Nærmeste, et efter min Erfaring sikkert Kjendetegn paa, om Vedkommende hører til den fra Knud Nielsen stammende adelige Familie eller ei. Det bør maaske nævnes, at ogsaa Navnet *Horrebou* kun er en Variant at Harbo, og at Stamfaderen til Slægten af dette Navn, en Fiskersøn fra Løgsør, endnu 1711 skrev sig „Harboe“¹⁾.

Det Skjoldbrev, der tildeltes *Knud Nielsen*, Stamfaderen til Familien Harbou er udstedt Aar 1440 paa Ørekrog²⁾; i Brevet nævnes „Troskab og villig Tjeneste, han Riget hidtil gjort haver“, men den nærmere Anledning er ubekjendt. Vaabnet er i Hovedsagen det samme som Juelernes, nemlig en (sexoddet hvid) Stjerne over 3 Bølger i blaat Felt og paa Hjelmen 2 (Jomfru-) Arme (en blaa og en grøn) holdende en lignende Stjerne. Samme Vaaben førtes fremdeles af Familien Rekhals, kun at Skjoldets Farve her er rød. At Stjernen er bleven betragtet som den væsentlige Del af Familiens Vaaben, synes at fremgaa af et Par

¹⁾ Personalialia i Kongerigets Arkiv; jvf. Trinitatis Kirkebog (Univ. Bibl.); Stamtavle over Slægten (v. Kpt. Grandjean) findes i Personalhist. Tidsskr. II Tillæg.

²⁾ Aftrykt i Mag. t. d. danske Adels Hist. I, S. 244 (efter en Kopi af Klevenfeldt),

ndf. anførte Exempler; den har forresten i næsten alle gamle Segl o. desl. 7 Spidser.

Det beroer paa en Forvexling med en anden samtidig Knud Nielsen (der førte Dyrenes Vaaben: 2 Vesselhorn), naar Harbournes Stamfader fl. St. angives at have været gift med Fru Inger Bille og Eier af Vedfuglebjerg (nu Fuglebjerg, Ø. Flakkebjerg Herred paa Sjælland¹⁾); ligesom de andre Bærere af Stjerne- og Bølgevaabnet har han uden Tvivl hørt hjemme i Jylland og særlig i Harsyssel, hvor vi idetmidste finde hans nærmeste Efterkommere, af hvilke flere staa i Tjeneste hos et Medlem af den mægtige Familie *Gyldenstjerne*, Righshofmesteren Hr. Niels Eriksen til Tim og Langtind. Allerede 1444 optræder paa Harbo Bything en velbaaren Svend *Jens Knudsen*, Foged paa Langtind (Eising Sogn, Ginding H.) paa sin Herres, fornævnte Hr. Niels Eriksens Vegne²⁾. 1452 giver *Christen Knudsen* Hr. Niels Kvittering for sin tilgodehavende Løn og forseglar her, ligesom da han i 1457 optræder paa Ginding Herredsting som Vidne for Hr. Niels, med Stjerne og Bølger³⁾; 1465 skriver han sig „af He“ (Hind Hrd.)⁴⁾. 1468 tilskjøder *Peder Knudsen* sin Broder Jens en Trediepart af Engbjerggaard (Engbjerg S., Vandfuld H.), af hvilken Jens ligeledes eier en Trediepart og Thomas Krabbe til Herpinggaard en Fjerdepart. 1490 holder Jens Knudsen Skifte med Sidstnævnte, der altsaa er hans Slægtning⁵⁾. 1499 sælger Marine Christensdatter, Jens Knudsens Efterleverske, Gods i Hjerm Herred, Veirum og Handbjerg Sogne, af hvilke det sidste i sin Tid var Annex til Eising⁶⁾. Maaske er det Enken efter vor Jens Knudsen, som rigtignok andetsteds siges at have været gift med Karen Serlin.

Forinden jeg omtaler de Linier, der bevislig nedstammer henholdsvis fra Jens og Peder Knudsen, skal jeg kortelig nævne

¹⁾ Jvf. F. Krogh: D. Adelskal. S. 478.

²⁾ Topogr. Saml. p. Perg. Hjerm H. Nr. 46.

³⁾ Voss: Saml. t. Adelen, Gyldenstjerne; Topogr. Saml. p. Perg. Hinding H. Nr. 41.

⁴⁾ Ribe Stifts Breve 158 (Geh. Ark.).

⁵⁾ Herredagsdombog 1547, fol. 128 ff.; jvf. Personahist. Tidsskr. III, S. 43.

⁶⁾ Elline Gøyes Jordebog, jvf. Jydske Saml. 2. Række I, S. 187.

nogle Personer, hvis Plads paa Stamtavlen ei lader sig konstatere, men som, naar man ser hen til deres Vaaben og Hjemstavn, maaſke dog henhøre til Slægten. 1471 forekommer *Christen Krabbe*, Landsthingshører i Jylland, der ligesaavel som en senere *Christen Krabbe*, Præst i Husby (Ulvborg H.) 1526, bruger Bølge- og Stjerne-Vaabnet¹⁾; som ovf. omtalt vare Knud Nielsens Sønner beslægtede med Familien Krabbe (med 5 Ruder i Vaabnet), maaske gjennem deres Moder, og i saa Fald var det jo ikke utænkeligt, at den ældre Christen Krabbe kunde være identisk med Christen Knudsen. — 1475 hænger Hr. *Lafredz* (Persøn?) Sognepræst til Eising sit Segl (med Stjerne og Bølger) under et Sognevidne, Hr. Niels Eriksen lader læse, og 1486 besegler Hr. Lawris Winther, Sognepræst til Eising, Skiftet mellem Hr. Nielses Børn²⁾; sidstnævnte Segl mangler desværre, men man tør vel antage, at de to Præster ere en og samme Person, hvis Fader saa maaske er Peder Knudsen, medens Moderen er af Familien Vinter (hjemmehørende paa Mors). — Fremdeles finde vi 1505 Mester *Jens Christensen*, Kannik i Ribe, formentlig en Søn af Christen Knudsen³⁾, og 1558 *Peder Christensen*, der faar den norske Sædegaard *Trosvig* i Mageskifte af Kongen for Kjærgaard og Tybogaard i Lomborg Sogn (Skodborg H.)⁴⁾; denne forsegler rigtig nok her kun med en Stjerne i Vaabnet, men 1582 fører han baade Stjerne og Bølger⁵⁾, begge Gange med Bogstaverne P. C.; at han skulde være en Søn af den ndf. omtalte Christen Harbou til Holris er ikke rimeligt, da denne Linie dengang alt i to Generationer havde brugt Slægtsnavnet, og lignende Grunde tale mod, at han skulde være en Juel; snarere turde han være en Sønnesøn eller Sønnesøns Søn af Jens eller Christen Knudsen. Ved Mageskiftet kalder Peder Christensen Christopher Mogensen (Handingmand) til Brandsthorp for sin Svoger; han har rimeligvis

¹⁾ Top. Saml. p. Perg., Sønderhald H. Nr. 61, jvf. Rarner: Familien Rosenkrantz, I. D. 133. Henry Petersen: Geistlige Sigiller, 947.

²⁾ Geistl. Sigiller 940, jvf. Fam. Rosenkrantz I. D. 166.

³⁾ Geistl. Sigiller 890.

⁴⁾ Topogr. Saml. p. Perg. Mageskifter Nr. 144; jvf. Norske Rigsregistrarer I, S. 240, hvor der feilagtig staar „Lønborg“ Sogn.

⁵⁾ Saml. af Hyldinger i Geh-ark.

været gift med Beritte Mogensdatter (Handingmand), der 1589 som Enke sælger Gods til sin Søstersøn Thorben Thorbensen (Skaktavl) til Nordvie¹).

Ved fornævnte Leilighed 1547 omtales Jens Knudsen som Farfader til Jens Mogensen til *Sindinggaard* (Sinding S., Hammerum H.), med hvis Brodersøn og Navne den fra Jens Knudsen stammende Linie uddøde 1634. Den førte aldrig noget Slægtsnavn, men kaldes i Slægtebøger o. L. undertiden for „Hvide“²). Det maa være tilladt her at indskyde den Bemærkning, at jeg ikke tør tilegne mig den Erik Mogensen til Sedinge, som var gift med Anne Ottesdatter (Huitfeldt) 1532; formentlig var han en Laalik af Familien Hardenberg³). Navnet Sæding (Sædding) forekommer iøvrigt saavel paa Laaland (Fuglse H.) som i Jylland (Balling H. og V. Horne H.).

Peder Knudsens Efterkommere gik østerpaa til Rinds Herred og havde her i Løbet af de næste 200 Aar Besiddelser i næsten alle Herredets Sogne; Slægtens Vaaben m. m. findes ogsaa endnu anbragt paa forskjellig Maade i flere af Kirkerne. 1485 udmeldes *Jens Harbo af Tordrup* til at foretage en Granskningsforretning, ved hvis Besegling s. A. han dog kaldes *Niels Harbo*⁴); om det er samme Person, tør jeg ikke sige, da Omskriften om Seglet er ulæselig; det viser ogsaa kun Stjernen; snarere turde det være Brødre, thi under 2 Skjøder, udstedte 1492 til Hr. Erik Ottosen (Rosenkrantz) til Bjørnholm, hænger Segl med det fuldstændige Vaaben og Omskriften: Jens Petersen Harbo; denne skrives i Dokumenterne til Lille Torup⁵). En Landsby af dette Navn ligger i Ulbjerg Sogn, Rinds Herred, og det kan vel antages, at det er det i samme Sogn liggende Ulstrup, der er ment, naar Jens Harbo kaldes til Wolstrup, da han 1505 giver Viborg Bispe-

¹) Meddelelse fra Hr. Huitfeldt-Kaas.

²) Saaledes ogsaa i Stamtavlen Sparre-Kaas, Personalhist. Tidsskr. V, S. 15 og 16.

³) Danmarks Adels Aarvog 1887, S. 219; jvf. Personalhist. Tidsskr. IV, Stamtavle I til S. 120.

⁴) Aarhus Raadstueark.; jvf. Hübertz Aarhus I, S. 44 og 46. Jens Harboe forekommer ligeledes i Jydske Saml. VIII, S. 308.

⁵) Top. Saml. p. Perg. Gjerløv H.; Arkivet paa Ravnholt.

stol Skjøde paa Gaarden Tulstrup i Hvam Sogn og 3 Gaarde i Nabosognet Tostrup, hvilke 4 Gaarde han 1502 havde faaet i Mageskifte for Gods i Hald Herred af Hr. Predbjørn Podebusk¹⁾, der var Svigersøn af Hr. Erik Ottesen og forlenet med Rinds Herred. Da han 1507 sælger Gods i Hvam, Bjerregrav og Ulbjerg Sogne (bl. A. 3 Gaarde i Torup) til Niels Clementsen til Avnsbjerg, skrives han i Restrup²⁾, og da hans Hustru er Medudsteder af Skjødet, har han faaet Godset med hende. Hun kaldes i den ndf. trykte Ligtale over Christian Harbou for Anne Seefeld, hvorom dog Intet vides; derimod synes hun at have været nær i Slægt med, maaske Datter af Lars Skadeland til Restrup³⁾. Da Jens Harbou desuden som anført har eiet Gods længere østerpaa, ledes Tanken hen paa, at han kunde være den „Johannes Harthbo“, der „cum consorte sua Marina“ lod gjøre en Kalk, der endnu findes i Hem Kirke ved Mariager, og som efter Ornamenten m. v. maa henføres til de sidste Aar af det 15. Aarh.⁴⁾

Jeg skal her kortelig omtale den i Indledningen nævnte *Nielsby-Slægt*, eftersom det jo ligger nær at antage, at den *Peer Hardbo*, der 1510 var Slotsfoged paa Riberhus⁵⁾, hvor fornævnte Hr. Predbjørn Podebusk da var Lensmand, er Søn af Jens Pedersen i Torup, ligesom ogsaa, at det er den samme Peder Harbo, som 1533, da han rider Markeskjel i Holsted Enge, har erhvervet den nærliggende Nielsbygaard⁶⁾, hvor der levede Smaaadelsmænd af hans Navn indtil over Midten af det 17de Aarh. Hvilket Vaaben disse have brugt, er imidlertid ikke konstateret. Seglet under den omtalte Markeskjelsforretuing 1533 er meget utydeligt, men synes at vise et Vaaben med en halv Lillie. Hyldingen 1580 har en Peder Harbo til Nielsby forsegleet blandt Adelen,

¹⁾ Ældste Arkivregistr. II, S. 234.

²⁾ Kolderup Rosenvinge: Gl. danske Domme, I, S. 79. Jfr. Jydske Saml. 2 R. I, S. 191 og 212. Sidstnævnte Sted synes Korrup at være en Skrivfeil for Torrup,

³⁾ Gl. d. Domme, anf. St.

⁴⁾ Meddelelse fra Dr. Henry Petersen, jvf. Danske Atlas IV, S. 544.

⁵⁾ O. Nielsen: Malt Herred, hvor denne Familie oftere omtales, og hvorfra flere af de efterfølgende Notitser ere tagne.

⁶⁾ Topogr. Saml. p. Papir; Endrupholm. 1533 ²/₈.

men med en Art Bomærke: 2 opreiste Løver holdende et Hjerte og derover P. H. Dr. O. Nielsen mener at have set, at en af dem har ført en Murtinde, altsaa samme Vaaben som bl. A. Familien Galskyt; Peder Galskyt, der 1586 skrives til Nielsby, kunde derfor være identisk med Peder Harbo til Nielsby 1588; sandsynligere forekommer det mig dog, at han har været gift med en Søster til Sidstnævnte. Murtindevaabnet i Forbindelse med oftnævnte Gaards Navn førtes iøvrigt allerede 1388 af Niels Lavesen (Rudbek), og saafremt det skulde bekræfte sig, at Nielsby-Harboerne have ført dette Vaaben, var der jo en Mulighed for, at de paa fædrene Side vare Ætlinge af Niels Lavesen, men paa mødrene Side nedstammede fra Slotsfogeden paa Riberhus, hvis Slægtsnavn de havde antaget¹⁾. Idet jeg indtil videre lader dette staa hen, skal jeg dog som en Omstændighed, der tyder paa en Forbindelse med Knud Nielsens Slægt, nævne, at Hans Harbo til Nielsby 1658 beder Peder, Niels og Christian Harbou (Navne, der passe paa Mænd af denne Slægt) til Vitterlighed at besegle et Pantebrev; Beviset svækkes dog atter ved, at disse „danske gode Mand af Adel“ ei komme tilstede, saa at han i deres Sted maa tage tiltakke med Præster og Bønder²⁾. — Navnet „Peder Harbo til Nielsby“ forekommer i Tidrummet 1533—1625 flere Gange, uden at det kan afgjøres, hvorvidt det er 2, 3 eller 4 forskellige Personer, eller hvorledes disse indbyrdes ere i Slægt. Den første eller anden i Rækken var gift med en Slægtning af Tyge Kalf og Fru Herløv — maaske en Søster eller Faster af Niels Krag til Kjellingbjerg³⁾. Som saa mange andre af de til den gamle Adel og navnlig dennes lavere Klasse hørende Slægter, forsvinder den her omtalte i sidste Halvdel af det 17de Aarh., efterat det i de senere Aar var gaaet mere og mere tilbage for den. Hvor ringe Nielsby-Slægts Anseelse paa den senere Tid var, sees deraf, at Kong Christian IV 1642, da Hans og Niels Harbo havde svoret i den berygtede Niels Arenfeldts Sag, benævner dem (tilligemed de andre Mededsmænd) „en Hoben

¹⁾ Mundtl. Meddelelser fra Dr. O. Nielsen og Hr. A. Thiset.

²⁾ Viborg Skjøde- og Pantebog.

³⁾ Tegn. o. a. L. 1550.

Skrattinger og Skjælmer“ og beordrer deres Adel nøiere undersøgt¹⁾. Om de sidste Led haves i genealogisk Henseende følgende Oplysninger:

Peder Harbo til Nielsby 1625, gift med Fru Sidsel Brun ²⁾	
Hans Harbo til Nielsby 1642, † 1660 ell. 1661; g. m. . . . ?	Niels Harbo til Nielsby 1642, sælger 1656 sin Anpart i Gaarden til Broderen.
Peder Harbo til Nielsby 1661, vistnok † kort efter.	g. m. Mikkel Pedersen til Nielsby 1662 og 1688. Herredsfoged i Malt Herred, (en ufri Mand).

Men tilbage til Rinds Herred; her træffe vi paany Navnet sammen med Niels Clementsens³⁾, idet dennes Datter *Kirsten* var gift med Jens Harbous Søn *Christen*, som saaledes atter kom i Besiddelse af det af hans Forældre afhændede Gods bl. A. Sædegaarden *Restrup* i Hvam Sogn. Kirkeklokken dersteds bærer følgende Minuskel-Indskrifter: „Niels Harbo oc Kirsten Nielster (o: Nielsdatter) haver ladet stebe mig mdlviii“ og „verbum doni manet in etenum mdlx“, samt Givernes Vaabner og Støberens, Rasmus Laursens, Mærke. Samme Niels var det, over hvem hans Hustru Fru *Berette Munk*, Datter af Niels Munk til Gjessinggaard og Anne Kruse, lod sætte en Ligsten med Begges Billeder i hel Figur samt deres fædrene og mødrene Vaabner⁴⁾; hun synes at have været gift paany med Iver Grøn til Hvidbjerggaard⁵⁾. — *Christen Harbous* anden Søn *Jørgen Harbou* var gift 1° med *Dorthe Kruse*, Datter af Christopher Kruse til Balle og Anne Seefeld, 2° med *Else Munk*, Søster til hans Broderkone. Han angives sædvanlig kun at have havt to Sønner, *Otte* af første og *Christen* af andet Ægteskab; der maa imidlertid endnu tilføies en tredje Søn *Niels*; thi da

¹⁾ Chr. IV's egenh. Breve 1641—44, S. 176.

²⁾ Viborg Skjøde- og Pantebog 1656.

³⁾ Da vel de Færreste kjende dette Navn uden i Forbindelse med mere eller mindre graverende Tillægsord, henvises til, at en Afhandling af d'Hrr. Dr. jur. V. Secher og A. Thiset i Jydske Saml. 2. R. I, sætter Niels Clemensens Liv og Virksomhed i et langt fordelagtigere Lys, end tidligere er sket.

⁴⁾ Klokken og Stenen findes endnu i Hvam Kirke. Stenen, der er afbildet i Klevenfeldt: Nobilitas Danica ex Monumentis, er velbevaret, hvorimod Klokken kun daarlig skal kunne bruges længere.

⁵⁾ Secher: Kongens Rettertings Domme. I, S. 531.

Christen 1595 udgiver et Morgengavebrev til sin Hustru, sker det med Samtykke af efternævnte: Otte og Niels Harbou, Claus Mund (g. m. Søsteren Kirsten), Povl Jacobsen (der altsaa ligeledes maa være gift med en Søster, vistnok Anne) og Jomfru Margrethe Jørgensdatter¹⁾; endvidere er det af de ndf. anførte Data indlysende, at det ei kan være den samme Niels Harbou, der var gift med Fru Mette Munk og med Fru Anne Lunov²⁾. Idet det altsaa maa antages, at Jørgen Harbou har haft disse tre Sønner, bliver han nærmeste fælles Stamfader for de udover Midten af det 17de Aarh. levende Medlemmer af Slægten, hvad der ogsaa passer med en samtidig Optegnelse³⁾: at han var den eneste dalevende (adelige?) Efterkommer af Niels Clementsen.

Efter denne Redegjørelse for de ældre Leds Genealogi skal jeg — forinden jeg gaar over til enkeltvis og noget mere detailleret at omtale Personer i nyere Tid — endnu sige et Par Ord om Slægtens Besiddelser i det 17de Aarhundrede.

Da Niels Harbou 1560 var død uden Livsarvinger og hans Enke, som anført, giftede sig paany med Iver Grøn, var endel Gods særlig af Restrup gaaet ud af Familien, men den Afdødes Broder, Jørgen Harbou, beholdt dog stadig en Part i Gaarden; i *Hvam* By havde han desuden hele to Sædegaarde Østergaarden og Storgaarden („Hvam-Gaard“), som dog neppe have været væsentlig bedre end Byens Bøndergaarde; endvidere *Holris* i Hersom Sogn og *Vesterris* i Testrup Sogn alt i Rinds Herred; Strøgods havde han bl. A. i Vendsyssel⁴⁾. Han synes saaledes at have været en ret velstaaende Mand og kunde da ogsaa anvende noget paa sine Sønners Opdragelse. Saaledes fik Otte 1581 en Anbefalingsskrivelse fra Kong Fréderik II til Pfalzgreve Johan Casimir, for at han kunde forsøge sig udenlands „sonderlich aber bey E. L. Hof“⁵⁾; Christen studerede i Wittenberg, hvor

¹⁾ Viborg Landthings Dombog 1630 $\frac{14}{8}$; sammesteds 1581 nævnes Jomfru Anne Jørgensdatter som Vidne i en Hexepoces.

²⁾ Som f. Ex. angivet i de Benzonske Stamtavler og i Krogh: D. Adelskal. S. 183.

³⁾ Af Fru Anne Krabbe, jvf. Jydske Saml. 2. R. I, S. 134.

⁴⁾ Wulff: Vendelbo Stifts Historie S. 211, jvf. Nyt hist. Tidsskr. III, S. 545.

⁵⁾ Kopi af Brevet i Klevenfeldts Dokumentsaml.

han dog neppe udelukkende har helliget sig til Videnskaben, thi 1592 maatte hans Fader betale endel Gjæld, han der havde efterladt¹⁾.

Efter Jørgen Harbous Død skrives hans Svigersøn Niels Munk til Vesterris; af Sønnerne synes Otte og Niels at have faaet Godset i Hvam og Christen i Holris. Alle 3 Sønner vare døde før 1630 efterladende en ret talrig Efterslægt, men desværre ikke et tilsvarende Hartkorn. Ved Skiftet efter Niels blev en Broderlod ansat til 12 Td. 1 Skp. Aabomaal og Enken Fru Mette Munk angiver 1661 sin Eiendom Østergaard som „en ringe Bondegaard lige paa Agre og Eng med de andre Helgaarde i Hvam By uden aleneste et Stykke Eng til 10 Læs Hø, som jeg mere end de Andre haver“; af Gods eiede Fru Mette kun en Halvgaard, en jordløs Mølle og et Gadehus. — I Arven efter hendes Mands Broder Christen var en Søsterlod endog kun 3½ Td. Det lykkedes dog endnu at holde det gaaende i en Generation eller to; havde man selv lidt Gods og fik lidt til ved Giftermaal, kunde man et af Stederne købe sine Slægtninge ud, eller ogsaa solgte man begge Dele og købte sig an andetsteds. Paa denne Maade var Slægten ved det skjæbnesvangre Aar 1660 spredt i forskjellige Egne af Jylland, paa Langeland og i Norge, og var ved nævnte Tidspunkt eller dog ikke længe forinden i Besiddelse af følgende Sædegaarde — for nogles Vedkommende dog kun delvis og i kort Tid:

i Viborg	Amt: <i>Holris</i> , Hersom S. og <i>Østergaard</i> , Hvam S., Rinds H.
- Aalborg	— : <i>Slemstrup</i> , Aars S., og <i>Mølgaard</i> , Havbro S. Aars H.; Andel i <i>Frebjerggaard</i> , Farsø S. Gislum H., og i <i>Vorgaard</i> , Bælum S. Hellum H.
- Hjørring	— : <i>Sludstrup</i> , Skjærum S. Vennebjerg H. og Andel i <i>Skaarupgaard</i> , Tolne S. Horn H.
- Thisted	— : <i>Nebel</i> , Vester Vandet S., og <i>Røgilgaard</i> , Hjardemaal S. Hillerslev H.

¹⁾ Jydske Tegnelser 1592, jvf. 1593.

- i Ringkjøbing Amt: *Toustrup*, Meirup S. Hjerm H., og *Søgaard*, Holmsland Ny S. Hind H.
- Svendborg — : *Nygaard*, Stoense S., *Egelykke* og *Hegnet*, Bødstrup S., Langelands Nørre H.; samt Andel i *Tidselholt*, Veistrup S. Gudme H.
- Bratsberg — : *Jomfruland*, Sandøkedals S., og *Bjerkevold*, Eidanger S., Bamble Fogderi.

At Familien skulde have eiet *Nedergaard*¹⁾ (Bødstrup S. Langeland Nørre H.) beroer paa en Feiltagelse; derimod ved jeg ei, hvad jeg skal sige om *Kleitrupgaard* (Kleitrup S. Rinds H.) „som endnu har været til i det 17de Aarhundrede og har været beboet af de Harbouer og Urner, hvis Vaabener findes i Kirken“²⁾. Det samme gjælder om *Viffertsholm* (Solbjerg S. Hellum H.) og om *Balle* (Falslev S. Onsild H.); om disse to se dog ndf. ved Christen (Nielsen) Harbou til Holris.

Som man kan sige sig selv, og som det ogsaa fremgaar af de i Anledning af den ny Matrikuls Indførelse (1664) indsendte Jordebøger, var det ikke store Herregaarde her er Tale om, hverken hvad Hovedgaardene eller hvad Bøndergodset angaar; af det sidstnævnte stod tilmed en stor Del, navnlig i Rinds Herred og paa Langeland, øde som Følge af Krigsbegivenhederne, og da fremdeles Antallet af Arvinger som oftest stod i omvendt Forhold til Arvens Størrelse, kan man ei undre sig over, at samtlige Eiendomme under de daværende uheldige Konjunkturer, navnlig for Smaaadelen, inden Aarhundredets Udgang vare gaaede over i fremmede Hænder. Længst holdt den langelandske Linie sine Besiddelser (Egelykke blev solgt c. 1687, Nygaard 1695, Hegnet maaske først 1700), og det er da ogsaa den eneste, hvis senere Skjæbne kan forfølges. De andre Linier antages at være uddøde senest i første Halvdel af forrige Aarhundrede, men, da de — om jeg saa tør udtrykke mig — „ende blindt“, er den Mulighed jo ikke udelukket, at de kunne gjenfindes, hvor man mindst venter det.

¹⁾ Traps Beskrivelse af Danmark. 2. Udgave, VI, S. 298.

²⁾ Danske Atlas IV, S. 655.

Generation VII.

Otte Hurhous og Ingeborg Skades Børn.

Jørgen Harbou. Som rimelig var opkaldte hver af Jørgen Harbou d. Æ.s Sønner en Søn efter Farfaderen, og det er derfor ikke altid let at se, til hvem af disse man skal henføre de Optegnelser fra Begyndelsen af det 17de Aarhundrede, hvor Navnet forekommer. Rimeligvis var det dog den ældste Broder Ottes Søn, der 1618 fulgte med Rigens Admiral Hr. Ove Gjedde til Ostindien, da Handelen der blev oprettet¹⁾, og maaske det ogsaa var ham som 1629 deltog i nogle Stridigheder ved et Præstevalg i Undal i Raabygdelaget²⁾; han var sikkert den eneste, der levede saa længe, at der var Anledning til at omtale ham som „en vel studeret Mand“³⁾; thi hans Navnefættene døde begge ikke længe efter deres respektive Fædre. 1654 og senere forekommer Jørgen Ottesen flere Gange som Vitterlighedsvidne stadig i Forbindelse med Viffert Seefeld til Viffertsholm og Refsnæs. I November 1660 gjør denne Indberetning om, at Jørgen er død paa Viffertsholm, hvor han har opholdt sig nogle Aar, og hvor hans Gods, Formue og Løsøre befinder sig; Jordegods har han neppe eiet dengang. Christen Harbou til Holris og Peder Seefeld til Dalsgaard beskikkes til Skiftekommissærer i hans Bo⁴⁾. Han døde ugift ligesom Broderen

Christen Harbou, der 1632, som nærmere Frænde end Viffert Seefeld, beskikkedes til Værge for sin Mosters Søn, Niels Frøbjerg, og Datterdatter, Jomfru Anne Brun; de vare dog ikke fornøiede med ham og fik ham 1635 afløst af deres Broder og Morbroder Povl Frøbjerg⁵⁾. Maaske det ogsaa var ham, der 1642 var Værge for Jomfru Maren Seefeld ved Skiftet efter hendes Moder.

Niels Harbou var gift med *Anne Lunov*, Datter af Laurids Lunov til Restrup og Fru Else Krag, vistnok omtrent 1624, da Svigermoderen under 1. Oktober tilskjøder ham Halvparten af

¹⁾ Kaasbølls Registre Tome II.

²⁾ Faye, Christianssands Stifts Hist. S. 233.

³⁾ Kaasbølls Registre Tome II.

⁴⁾ Jydske Tegnelser og Indlæg.

⁵⁾ Jydske Tegn.

Restrup Hovedgaard og af Horsval Kro mod en Gaard i Skals By og Sogn (Rinds H.)¹⁾. 1626 nævnes en Niels Harbou til *Blodvad* (en ellers ubekjendt Lokalitet) med andre af Adel paa en Udskrivningsforretning hos Erik Lykke²⁾; er det den samme Mand? 1632 holdes Skifte efter Fru Else³⁾; Niels Harbou faar noget Bøndergods, som han tilligemed sin Halvpart af *Restrup* under 20. Oktober 1633 skjøder til sin Svoger Jesper Lunov, vistnok mod Bøndergods i Thy; den 20. Januar næstefter faar han desuden af Gunde Lange Skjøde paa Gaardene *Vester- og Øster-Nebel*, hvortil hans Hustrus Broder Erik Lunov forstrækker ham 400 Rdl. 1648 tilsiges han til Kroningen, men skal være død Aaret efter⁴⁾ og begravet i V. Vandet Kirke⁵⁾.

Fru Anne Lunov overlevede ham og var endnu 1655 saa velhavende, at hun kunde forøge sit Gods med et Bol i V. Vandet (Skjøde af 15. September), som Søren Terkilsen havde faaet af Kronen. 1662 indsender hun sammen med *Johan Adlesen von Buchfelt*, der var gift med hendes Datter *Ingeborg Harbou*, Jordebog over *Nebel*; Hovedgaarden sættes da til 18 Td. Byg og 1 Td. Aal, Aalegaarden har dog i de senere Aar været tilsandet; Bøndergodset, henved 50 Td. Hartkorn, bestaar af 6 Gaarde og 5 Bol i V. og Ø. Vandet, Nors og Tved Sogne, samt 9 Husmands-lodder i Klitmøller (V. Vandet S.). Det var da imidlertid begyndt at gaa tilbage for dem, thi fra 1661 af pantsætte de hyppig større eller mindre Dele af Godset navnlig til en Povl Salmondsen i V. Vandet. Endnu den 22. April 1667 udsteder Fru Anne et Pantebrev til denne; det medundertegnes af hendes Datter i Mandens Fraværelse. Den 16. Januar 1668 udsteder Fru Ingeborg Harbou selv et lignende for 100 Rdl., som Povl Salmondsen har laant hende i hendes høie Nød og Trang til Moderens Begravelse. Den 26. Marts s. A. pantsætter hun til sin Nabo

¹⁾ Viborg Landstings Skjøde- og Pantebog, der naar ikke anden Hjemmel er anført, ligeledes er Kilden til de i det efterfølgende omhandlede Eien-domstransaktioner i Jylland.

²⁾ Klevenfeldt, der angiver Herredagsdombogen som Kildo.

³⁾ Jydske Tegn.

⁴⁾ Adelsmandtal i Gehark.

⁵⁾ Danske Atlas V. S. 445

Jørgen Lykke til Søgaard 10 Td. Hartkorn af V. Nebelgaard og Ø. Nebel for 228 Rd.; dersom Pantet ei bliver indløst i rette Tid, og Panthaveren vil overtage det, skal han betale de resterende 12 (sic) Td. med 28 Rdl. Tønden. Den 6. Mai næstefter er Buchfelt kommen hjem og bekræfter sin Hustrus Transaktioner, og den 26. s. M. udstede de i Fællesskab et nyt Pantebrev til deres Forpagter Michel Langballe; den samlede Gjæld var da voxet til 500 Rdl. 1675 skal Buchfeldt have solgt Gaarden¹⁾ formodentlig til Langballe, hvis Slægt siden eiede den.

Buchfelt forseglar 1662 med et Vaaben, hvori to korslagte Standarter saavel i Skjoldet som paa Hjelmen²⁾, og tituleres i Dokumenter „ærlig og velbyrdig“; altsaa har han idetmindste været anset for Adelsmand, men hans Slægt er ubekjendt. Han angives at være fra Flensborg og at have tjent som Kornet³⁾. Foruden denne Datter skulle Niels Harbou og Anne Lunov have havt tre Børn, der dog maa være døde unge.

Elsebeth, Kirsten og Anne Harbou anføres i de Benzonske Stamtavler, men ere vistnok ellers ubekjendte.

Birgitte Harbou havde 1636 som Enke efter en Selveierbonde i *Vester-Stræt* (Vilsted Sogn, Slet Hrd.) Trætte om Arv efter sin Svigerfader Jens Nielsen sammesteds⁴⁾.

Generation VII.

Niels Harbous og Mette Munks Børn.

Jørgen Harbou døde ugift efter Faderen, men før d. 14. April 1636, under hvilken Dato

Enevold Harbou gav sin Broder Christen Skjøde paa en fuld Broderlod i Arven efter deres salig Fader og Broder Niels og Jørgen Harbou. Enevold var gift med Anne Krag, Datter af Niels Krag til Gjessingholm i 1ste Ægteskab med Fru Johanne Kaas (Sparre), efter hvis Søster Fru Anne Kaas, Enke efter Preben Bild,

¹⁾ Danske Atlas V, S. 488.

²⁾ Jordebog over Nebel.

³⁾ Mollers Stamtavler, hvor han ligesom i Danske Atlas kaldes „Buchwald“.

⁴⁾ Viborg Landstings Dombog 1636 ^{20/7} (tilligemed de senere Oplysninger fra samme Kilde meddelt af Hr. Godseier Mansa).

han den 18. Juni 1641 frasiger sig Arv og Gjæld¹⁾. 1647 boede han med sin Moder paa Østergaard og var formodentlig da alt Enkemand. Han nævnes i et Adelsmandtal af 1655²⁾, men synes at være død før 19. Februar s. A., efterladende en Søn Niels (se ndf.).

Peder Harbou „til Hvam“ fik 1628 Bestalling som Lieutenant og var baade 1629 og 1632 udkommanderet til Orlogs³⁾. Den 10. Marts 1633 fik han og hans senere Hustru Jomfru *Maren Mund* af hendes Søster Jomfru Sidsel Mund Skjøde paa den Anpart i en Gaard, hende var udlagt for, hvad Fru Anne Vind var hende skyldig. De vare Døttre af Niels Mund til Bjerkevold og Fru Inger Prosdatter (Hørby). Kort efter er han uden Tvivl som Følge af sit Giftermaal flyttet til Norge, thi i en Række af Aar nævnes han kun her, ikke i Jylland. 1638 fik han og hans Hustru Aabygaard og Gods i Baahuslen samt Stangenes Kongetiende i Forpagtning af Kronen og han skrives da til *Jomfruland*⁴⁾. Denne Gaard, der var skyldsats for 8 Huder, tilhørte 1647 Gabriel Marselis, der havde kjøbt den af Hannibal Sehested, og ved samme Tid skrives Peder Harbou til *Bjerkevold* („Birkidsvold“). Begge Gaarde havde i sin Tid tilhørt hans Svigerforældre, den sidstnævnte tillige hans Svoger Admiral Pros Mund, efter hvis Død (1644) Peder Brockenhus til Nørholm (Nordskov?) skal have faaet (Part i?) den. Peder Harbou eiede den endnu 1666⁵⁾.

Han benævnes i disse Aar Skibshovedsmand og var gjen-tagende udkommanderet; saaledes deltog han som Chef for Orlogsskibet „Phønix“ i Slaget i Listerdyb den 16. Mai 1644, og fik dernæst Ordre til at slutte sig til Ove Gieddes Eskadre, der skulde krydse i „Passet“ mellem Norge og Jylland forat forhindre det megen „Lurendreieri“, der her gik i Svang, idet Skibe der angive at skulle til Øresund og Belterne, med en „durchstaaende“ Vind løbe ind til Gøteborg⁶⁾. 1648 var han Medundertegner af

¹⁾ Viborg Landstings Dombog s. A. ²³/₆.

²⁾ Suhms Samlinger II.

³⁾ Sjæll. Reg.

⁴⁾ Norske Rigsreg. VII S. 392, 397 og 631.

⁵⁾ Kraft: Norges Beskrivelse III S. 75 og 95.

⁶⁾ D. Saml. 1 R. VI S. 265 og N. Rigsregistr. VIII S. 329.

den „norske Adels“ Andragende om at faa lige Rettigheder med den danske¹⁾. I Juni 1652 forekommer han atter i sin Hjemstavn i Anledning af Skiftet efter sin Hustrus Faster Fru Anne Mund, Laurids Bertelsens (Hørby); blandt hans Medarvinger vare den Afdødes Søstersøn Niels Harbou til Egelykke og dennes Søstre Karen og Maren. Det ham ved denne Leilighed tilfaldne Gods i V. Tørslev By og Sogn og Ørrild By, Faarup Sogn (Nørhald Hrd.) pantsætter Niels Harbou 1656 til Borgemester og Raad i Mariager. Den 24. November 1654 faar han Skjøde paa *Slemstrup* af Jørgen Marsvin, hvem han samtidig overdrager *Storgaarden i Hvam*. Slemstrup angiver han 1661 til en Skyld af 3 Ørte Rug, 3 Skp. Byg, 2 Td. Smør og 2 Skovsvin; der kan saas 11 Td. Rug, 2½ Td. Byg og 13 Td. Havre og haves Eng til 12 Læs Hø. 1667 sælger han Slemstrup til Valdemar Daa til Bonderup. 1670 var han død.

Af hans Børn kjendes egentlig kun 2 Sønner *Claus* og *Peder*; 1672 omtaler imidlertid Sidstnævnte som sine „kjære Søstre og Slægt“ *Claus*, *Niels* og *Christen* Harbou samt Jomfru *Mette*, *Inger* og *Cathrine* Harbou²⁾. Skjøndt nu Ordenen, hvori Personerne nævnes, synes at modsige det, er det efter den øvrige Sammenhæng (se ndf.) ikke umuligt, at der ved Niels og Christen er tænkt henholdsvis paa Fætteren (til Søgaard) og Farbroderen (til Holris). Paa den anden Side synes den Omstændighed, at Bjerkevold, der tidligere havde været skyldsats for 12 Huder, 1670 forekommer som ufri Gaard til Skyld af 6 Huder³⁾, at tale for, at der foruden Claus og Peder, der stadig opholde sig i Jylland, endnu har været to Sønner, der have delt det norske Gods. I en enkelt Slægtebog⁴⁾ nævnes ogsaa endnu en Søn *Niels*, der skal være falden ugift, som Kapitain paa den hollandske Flaade, Jeg kunde ellers være tilbøielig til at fremsætte som en rigtignok meget svagt begrundet Gisning, at Niels var den ndf. omtalte Vagtmesterlieutenant i Christiansstad, og at det saa maaske var Christen, der blev skudt i hollandsk Tjeneste.

¹⁾ Budstikken IV S. 768 og 807.

²⁾ Viborg Skjøde- og Pantebog 1672 ²⁵/₁₀.

³⁾ Kraft: Norges Beskrivelse anf. St.

⁴⁾ Eies af Hofjægermester Baron Düring-Rosenkrantz.

Christen Harbou var den sidste, der nogenlunde formaede af holde sammen paa Familiens gamle Besiddelser i Rinds Herred. Som tidligere nævnt fik han den 14. April 1636 af sin Broder Enevold Skjøde paa en fuld Broderlod i Arven efter Faderen og Broderen Jørgen „Gaard og Gods, Mark og Skov“. Maaske dette var i Anledning af hans Bryllup, thi ikke længe efter var han gift med *Margrethe Isaksdatter*, Datter af Isak Pedersen (Maane-skjold) og Fru Karen Urne, hvilken Sidste omtrent samtidig ægtede Christens Fætter Niels Harbou til Holris. Fættrene holdt da den 13. Oktober 1637 et Skifte, hvorved Christen som sin Hustrues Fædrearv fik udlagt, foruden en Gaard i Roum Sogn og By, endel Gods paa Fyen og Lavind, men dette sidste afstod han strax (d. 31. Oktober) igjen til Niels, der i Mageskifte overlod ham sin Hovedgaard *Holris* med Tilliggende (Christen havde alt den 4. August faaet Skjøde paa Gaarden). 1646 tilskjøder Niels ham en Gaard i Jørsby paa Mors. 1652 overdrager Christen til Niels's Søn af 1. Ægteskab, Christian Harbou (til Nygaard) 4 Gaarde paa Langeland¹⁾, sikkert hans Hustrus Mødrenearv. 1655 faar han af sin Brodersøn Niels Harbou Enevoldsen Skjøde paa den Lod, der tilkommer Niels i Arv efter hans sl. Fader og (endnu levende) Farmoder, i Østergaard i Hvam samt Hvam Mølle med alt tilliggende Jordegods, hvilken fornævnte hans Anpart Gods for en Broder kan beløbe sig efter underskreven Jordebogs og Lodseddels Indholds til 12 Td. 1 Skp. Hrtk. Aabomaal. Forholdet mellem denne Afstaaelse og Faderen Enevolds af 1636 synes ikke ganske klart. — Det Gods Christen Harbou ved disse forskellige Transaktioner havde samlet i Rinds Herred angiver han i en c. 1659 indsendt Jordebog saaledes: i Bjerregrav Sogn en større Bondegaard, Hovgaard (13 Td. Hrtk.), en Gaard og en Mølle i Navndrup, et Skovhus og 2 Gadehuse; i Roum Sogn en Gaard, og i Hvam Sogn en Gaard og en Halvgaard; det er skyldsæt for ialt 36 Td. Hrtk., men paa Møllen og Skovhuset nær har det alt Vedtegning om, at „Bonden er øde og forarmet“. I en 1661 indsendt Jordebog er Hartkornet derfor nedsat til

¹⁾ Jordebog o. Nygaard.

25 Td. Holris Hovedgaard er i Sødskendeskifte sat til 12 Td. Hrtk.; der kan saas $6\frac{1}{2}$ Td. Byg, 10 Td. Rug og 12 Td. Havre, avles 16 Læs Hø og haves Skov til 48 Svin; Bygningerne ere afbrændte af Brandenborgerne.

Den 7. Januar 1662 blev der beskikket Kommissærer i Skiftet efter Fru Margrethe Isaksdatter¹⁾. Hendes fædrene og mødrene Vaabener saavel som hendes Mands fandtes i sin Tid paa de øverste Stolestader i Bjerregrav Kirke²⁾. Anden Gang giftede Christen Harbou sig med Fru *Margrethe Steensen* („Stenov“) der var Datter af Vincents Steensen til Steensgaard og Fru Anne Holk, og 1650 var bleven Enke efter Tyge Kruse til Balle. 1670 anføres Christen og Fru Margrethe som Ejere af Balle³⁾, og det er jo ikke urimeligt, at hun ved Skiftet efter sin første Husbond har faaet Part i denne Gaard; den gik siden over til Tyge Kruses 2 Sønner, i hvis Fædreneslægts Eie den i flere Hundredaar havde været. I 1660 angiver Fru Margrethe Hovedgaardens Hartkorn til $11\frac{1}{2}$ Td., Godset til 38 Td. 7 Skp., nemlig 5 Gaarde i Falslev By, 1 Gaard og 2 Bol i Assens By, alt i Falslev Sogn. Tilstanden var her ikke bedre end paa Holris; ved Godset i Assens tilføier hun: „Hvad der kan saas, det ved jeg ikke, af Aarsagen det af de Brandenborgere [er] ganske øde og ruineret“, og ved det i Falslev: „og skal derhos eragtes, at det er for høie Skylder Gods og har sandelig faeged⁴⁾ ikke givet deres Husbond Skilling eller Skillings Værd, siden at Svensken indkom, og kan endnu ikke give iaar, men [man] maa forstrække dem til deres Rytterskat, om man ellers vil have dem ved Husene“, hvornæst hun ender saaledes: „Hvo som ikke vil tro dette sandfærdigen at være opskreven, kan de (sic) desbedre det lade besee, og hverken Adelen eller Bonden her paa Steden kan give Skat, eftersom Skylden er paa Gaarden, for her er en slet Egn og skarp, som de selv videre kan besee“. Fru Margrethe havde ogsaa Gods andetsteds f. Ex. 7 Td. Hrtk. i Søgaard paa Holmsland, hvilke hun 1662 sælger til Niels Harbou

¹⁾ Jydske Tegnelser.

²⁾ Abildgaards Dagbøger (Oldnordisk Musæum).

³⁾ Adelsmandtal i d. Kall'ske Manuskriptsaml. fol. Nr. 128 (vgl. Bibliothek).

⁴⁾ „Fage“. jydsk og fynsk = snart, (Molbechs Dialect Ordbog).

Enevoldsen. Muligen har hun ogsaa eiet *Toustrup*, eller ogsaa er den kjøbt istedetfor Gods, hun har bragt ind i Boet, thi hun er Medudsteder, da hendes Mand i Januar 1669 giver Christen Christensen Linde, Borger i Holstebro, Pant i Gaarden med dens Gods i lille Toustrup, Kobberup og Mosby, Alt i Meirup Sogn. Denne Pantsættelse synes tildels at være sket forat hjælpe Niels Enevoldsen, af hvem Farbroderen i Februar s. A. faar Pant i Søgaard for 835 Rd. Endelig nævnes Christen Harbou i det anførte Adelsmandtal af 1670 ogsaa som Eier af *Viffertsholm*, som var tilfalden Jomfru *Maren Seefeld* efter hendes Broder Viffert. Da hun imidlertid var „vankundig og skrøbelig“ og „ikke kunde regjere sig selv“, synes Fru Mette Munk, der som Seefeldernes Fasters Datter angiver sig at være deres eneste og næste Arving, tilligemed sine Sønner at have faaet Tilladelse til at overtage Godsets Bestyrelse¹⁾.

Den 10. April 1676 beskikkes Palle Dyre til Trinderup og Ove Rosenkrantz til Rødkilde til Skiftekommissærer efter Christen Harbou²⁾; begge hans Ægteskaber vare barnløse, og, da Fru Margrethe Steensen overlevede ham († d. 13. Februar 1678), er vel Størstedelen af Arven gaaet til Stifsønnerne; men selv om ogsaa endel af Godset er tilfalden Christen Harbous Brodersønner eller deres Børn, have disse neppe beholdt det ret længe.

Generation VIII.

Enevold Harbou og Anne Krag's Søn.

Niels Harbou, der, som vi have set, d. 19. Februar 1655 solgte sin Farbroder Christen sit Fædrenegods, var endnu ugift, da han s. A. forseglede Hyldingen, men kort efter maa han være bleven gift. Med sin Rustru *Kirsten Orning*, Datter af Jørgen Orning til Skaarupgaard og Fru Sophie Basse (Jægerhorn), fik han Andel i Skaarupgaard og Gods og oprettede sig her af to Bøndergaarde sin egen Sædegaard, *Studstrup*, som han den 27. Januar 1657 stillede som Sikkerhed til Mogens Krag; denne skulde

¹⁾ Jfr. Nyt hist. Tidsskrift VI S. 220; Jydske Tegnelser 10/3 1663.

²⁾ Jydske Tegnelser.

nemlig i Vendsyssel m. m. hverve et Regiment Fodfolk, hvortil Niels Harbou havde forpligtet sig til for 200 Rdl. at stille 70 gode „munsterhafte“ Soldater. Disse har han muligens selv kommanderet, thi d. 29. Marts s. A. nedlægges Forbud imod, at Nogen maa paaføre ham nogen Trætte i hans Fraværelse, „eftersom han er udi Vores og Rigens Krigstjeneste“ ¹⁾. I den ndf. omtalte Beretning fra Darum siges, at han har været Ritmester i dansk Tjeneste.

Den 8. Mai 1658 beskikkes Jens Bildt og Preben Banner til Skiftekommissærer, idet Fru Kirstens Broder Vill Orning er død, og Niels Harbou paa sin Hustrus, og dennes (og Vills) Stifmoder Fru Elisabeth Rodsten paa sine to Døttres Vegne ønske at skifte Godset ²⁾. Ifølge en af Niels Harbou d. 30. August s. A. indgiven Jordebog havde Skaarupgaard et Tilliggende af 409¹/₄ Td. Hrtk.; han havde hele Godset i Forpagtning. Den 5. Marts 1661 er hans eget Gods efter hans Lødseddels Indhold 63¹/₂ Td. Hrtk. 1662—63 køber han *Søgaard paa Holmsland* af forskellige Parthavere bl. A. Fru Margrethe Stenov og Fru Malene Holck og sælger sit Gods i Vendsyssel. 1666 maa han tage Penge op i Søgaards Gods, senere mere, indtil han 1674 pantsætter Gaarden med alt dens Tilliggende for 4,900 Rdl. til Laurids Jensen i Østertoft (Stadil S.), bl. A. for at indløse tidligere Panter navnlig Farbroderen Christens (se ovf.); 1671 angiver han Gaarden (uden Gods?) til 36 Td. Hrtk.

Efter hans Død 1675 maatte Enken og Børnene vistnok strax gaa fra Gaarden; hun flyttede med 3 Døttre til *Kastbjerg*, en Bondegaard i Bølling S. og H., hvor hun døde 1718 (begravet d. 6. Februar) 90 Aar gammel „meget jammerligen falden“ ³⁾.

Den væsentligste Efterretning om deres Børn haves fra en Indberetning, indsendt 1739 af Præsten i Darum ⁴⁾, ifølge hvilken *Mette* og *Berthe Marie* levede ugift i Darum (Gjording H.), *Anne*

¹⁾ Jydske Registre.

²⁾ Jydske Tegnelser.

³⁾ Kirkebogen.

⁴⁾ Kjevenfeldt,

Kirstine og *Christense* som Enker i Haderslev(?), medens en femte Søster *Vibekke Sophie* og 3 *Brødre* (Navnene anføres ikke) vare døde. „Der er endnu nogle af deres Familie i Laaland paa fædrene Side“, tilføies der, hvilket sikkert er en Reminiscents fra de gamle Jomfruers Ungdom om de langelandske Slægtninge. Efter vedkommende Kirkebøger kan endnu tilføies, at *Vibekke Sophie* døde i Bølling, 76 Aar gammel, 1736 (begravet 1. Januar 1737), *Berthe Marie* og *Mette* begge i Darum 1746 (begravede henholdsvis d. 22. Mai og d. 14. Juni). Bagest i Darums ældste Kirkebog findes uden Datum men efter den 9. April 1723 en Forloverattest for *Berthe Marie Nielsdatter Harboe* og *Michel Storm* „barnfød i Norge, som har tjent ved Krigen og 1716 faaet Afsked fra Oberst Scholtens Inf. Regt.“; Forlovere ere to af Sognets Bønder; videre Oplysninger savnes. Om Sønnerne vides aldeles Intet; blandt de ved samme Tid i Ringkjøbing levende Personer af Navnet *Harboe* (se Indledningen), findes ifølge Ministerialbogen ganske vist Navnene *Christen*, *Niels*, *Peter*, *Mette* og *Kirsten*, men deraf kan jo Intet udledes. En *Claus Nielsen Harlebou* fik 1702 af sin Svigerfader *Morten Jensen Schierum*, Stykjunker paa Korsør Slot, Skjøde paa en Bondegaard i Stoense Sogn, Vesten paa Langelands Hov, og pantsatte 1708 samme Gaard for 188 Rdl. til Mag. *Niels Holgersen*, Sognepræst til Ørslev (V. Flakkebjerg H.); han kaldes 1708 „nu Trompeter ved Oberst Lepels Kompagni i Sjælland“¹⁾; maaske det er en af Sønnerne.

Generation VIII.

Peder Harbou og Maren Munds Børn.

Claus Harbou var Forpagter paa Slemstrup, da Faderen 1667 solgte Gaarden; han benævnes forøvrigt endnu langt senere „til Slemstrup“, men skrives til andre Tider „residerende udi *Støttrup*“ (1670) eller „sitzhaftig udi *Frebjerg*“ (1678) begge i Farsø Sogn, hvor han havde faaet Gods med sin Hustru *Anne Pors* (∩: Børialsen), Datter af *Jørgen Pors* til *Frebjerggaard* og Fru *Else Frebjerg*.

¹⁾ Fynbo Landstings Skjøde- og Pantebog.

Da Svigerfaderen 1660—62 paa egne og Børns Vegne indgiver Jordebøger, er Godset noget over 50 Td. Hrtk., men deraf svares 15 $\frac{1}{2}$ Td. aarlig til hans Hustrus Moder Fru Maren Krag, sl. Bagge Griis's. I Februar 1667 fik Claus Harbou Skjøde paa *Mølgaard* af Christen Munk til Hvandstrup, men allerede en Maaned efter sælger han atter Gaarden til sin Medsvoger Anders Skjønning, gift med Else Pors. Hans Navn forekommer senere flere Gange, senest 1687, ved Kommissarie- og Indførselsforretninger, som Vitterlighedsvidne o. l., i Reglen sammen med Porser og Munker¹⁾. En Søn, *Peder Harbou*, kjendes kun fra Slægtebøger.

Peder Harbou skrives ligesom Broderen sædvanlig til Slemstrup, undertiden ogsaa til *Vorgaard* eller til *Røgilgaard*, i hvilke Eiendomme hans Hustru *Anne Bille*, Datter af Peder Bille til Lindved og Fru Kirsten Skeel, havde Part, henholdsvis paa fædrene og mødrene Side. Ægteskabet var barnløst. 1656 pantsætter Peder Harbou og hans Hustru Gods i Bælum, altsaa hørende til Vorgaard; 1664 sælge de Gods i Veilby Sogn, Vends Herred paa Fyen²⁾. I September 1671 pantsætter han, hvad der maatte tilfalde ham i Arv, Jordegods eller Løsøre, efter hans Farmoder Fru Mette Munk og gjennem hende efter Jomfru Maren Seefeld til Refs og Viffertsholm. Kort efter synes Fru Mette at være død og Gjælden klaret med Arven efter hende, thi i Juni 1672 pantsætter han paany, hvad der „i Anpart med hans kjære Søstre og Slægt“ (af hvilke Claus allerede har solgt sin Arvelod) kan tilfalde ham i Arv efter Jomfru Maren Seefeld „heller og den første Arvelod som jeg arveligen enten fædrene eller mødrene kan tilfalde herudi Rigen“ (altsaa ikke i Norge?). Han kalder sig her „kongl. May's Lif-Guardie under Oberst Arenstorff“. 1674 faar Peder Harbou, Livgarde, istedetfor en Afregning paa 1119 Rd., som er tilfalden ham i Arv efter hans Forældre, en Boeslod, som ved Christianshavns Raadstueret var fradømt en Tyvehæler³⁾.

¹⁾ Hans Segl og Underskrift findes i topogr. Saml. p. Papir, Skjersø Nr. 12.

²⁾ Fynbo Landsthings Skjøde- og Pantebog.

³⁾ Sjæll. Tegnelser.

Niels Harbou var som anført Navnet paa en tredie Broder og en Person af dette Navn blev efterat have tjent i Livgarden: i 10 Aar (samtidig med Peder Harbou), 1676 Vagtmester-Lieutenant i Christiansstad og forblev i denne Stilling, indtil Staden atter blev overgivet til de Svenske. Af et Andragende, som han d. 6. April 1678 ingiver til Stadens Guvernør v. d. Osten, ses, at han har Hustru og Børn hos sig i Fæstningen¹⁾. Efter dennes Overgivelse kom han til Kjøbenhavn, og var da som Følge af den under Stadens tvende Beleiringer „udstandne store Travallie och huubleye och dyere fortæring“ ikke blot geraadet i stor „wydtløftighed og skyldt“, men Strabadser og Bekymringer kastede ham paa Sygeleiet, saa at han Natten mellem d. 7. og 8. November 1679 i Vildelse druknede sig i Christianshavns Kanal. Hans Boeslod var nu som en Selvmorders hjemfalden til Kronen, men i Betragtning af de foranførte Omstændigheder fik hans Enke *Helvig Groot* atter Boet udleveret. Dets Aktiver ansloges til ialt 941 Rd., herunder 2 Huse i St. Sophiegade paa Christianshavn, købte af Maren sl. Erik Munks for 550 Rd.; hans tilgodehavende Afregning var 225 Rd., Boets Gjæld 806 Rd. Blandt Papirerne fandtes, uden at Enken kunde forklare, hvorfra det skrev sig, et Kjøbebrev udstedt Ous d. 8. August 1664 og læst ved Haldens Ting d. 25. Oktober s. A., hvori velb. Peder Bagge til Jens Jensen, Foged over Ide og Marker, sælger en Arvelod paa Østerøens Grund, hvor Fogdens Hus staar, og som tidligere havde været beboet af Ole Holk²⁾. Den Afdøde synes altsaa at have været i Norge og der at have staaet i Forhold til Peder Bagge til Holmegaard, med hvis Slægt Peder Harbou til Jomfruland paa flere Maader ses at have staaet i Forbindelse³⁾. Det er imidlertid alt indrømmet, at den her omhandlede Niels Harbous Tilknytning til Slægten er høist usikker.

Om de ovennævnte Børn vides Intet; de nævnes ei i Akterne om Faderens Død m. m. Muligen kunde dog den under

¹⁾ Kommissarieregnskab for Christiansstad.

²⁾ Sjæll. Tegnelser og Indlæg 1680.

³⁾ Jfr. Norske Rigeregistranter VII, S. 397 og 54f.

Niels Harbou til Søgaard omtalte Claus Nielsen Hardebou være en Søn.

Den 4. April 1704 lod en Monsr. Lindemand (sin Svigermoders?) „sl. Fru Leut. Harbos“ Lig begrave paa den til Vor Frelser Kirke paa Christianshavn hørende store Kirkegaard og betalte derfor 4 Rd.¹⁾. Dette er formodentlig Helvig Groot, jeg kjender da ingen Anden, paa hvem det kunde passe.

Generation VII.

Christen Harbous og Birgitte Munds Børn.

Søren Harbous Plads paa Stamtavlen har ikke kunnet bestemmes efter samtidige Kilder. I de Benzonske Stamtavler anføres han imidlertid som Søn af Ovennævnte, og hans Fornavn peger jo ogsaa hen paa, at han er Dattersøn af Søren Mund. At han, som det synes, er død i Vinteren 1629—30 (se ndf.), altsaa ved samme Tid som Faderen, kan saa forklare, at han ved forskellige Retstrætter, der opstaa efter dennes Død²⁾, ikke forekommer blandt Arvingerne.

Han synes at have været en i sin Tid ret bekjendt Mand, da han omtales i flere Beretninger, der ikke kjende noget til hans samtidige Slægtninge³⁾; det omtales at han har været Kapitain i Ostindien uden at Tiden nærmere er angivet⁴⁾; imidlertid er det rimeligt, at han nylig var kommen hjem den 28. April 1626, da Rentemesteren Christopher Urne fik Ordre til at lade ham faa sin resterende Besoldning fra den Tid, han uddrog fra Kjøbenhavn, til han ankom til Dannisborg i Ostindien⁵⁾. Under 7. August næsteften fik Forvalteren ved det ostindiske Kompagni Paalæg om at lade ham faa, hvad der tilkom ham; han havde nemlig klaget over, at der paa den ostindiske Reise

¹⁾ Kirkebogen.

²⁾ Viborg Landsthings Dombøger (for Aarhus og en Del af Viborg Stift) 1630 $\frac{1}{12}$ og 1633 $\frac{2}{3}$.

³⁾ Allerede Adelslexiconet finder Anledning til udtrykkelig at dementere, at han skulde have været den sidste Mand af Slægten.

⁴⁾ Kaasbølls Register Tome II, Kalls Haandskriftsaml., fol. Nr. 122 (der dog synes at have øst af samme Kilde).

⁵⁾ Sjæll. Tegnelser.

var tilsagt ham 24 Gylden maanedlig Lønning, der siden var forbedret med 4 Gylden, medens Kompagniet nu vilde knappe ham af med 20 Gylden¹⁾. Den 9. April s. A. havde han faaet Bestalling som Kapitain tillands og tilvands med en aarlig Løn af 200 Rdl. kurant og „sædvanlig Hofklædning paa sig selvanden“²⁾ og den 1. Mai Søpas paa kgl. Maj's Skib „Fides“, der i en Eskadre under Henrik Vinds Kommando skulde konvojere det islandske Kompagnis Skibe til Halvveien mellem Færøerne og Island og derefter krydse langs Norges Skjær samt mellem Næsset og Skagen og holde Søen ren for Fribyttere³⁾. 1627 var han om Foraaret var han Chef for Fregatten „Flensborg“ i den ved Weser-Mundingen stationerede Eskadre³⁾ og fik den 25. November Ordre til at udtage Søfolk i Norge³⁾. Den 5. Februar 1628 fik han en ny Bestalling med en aarlig Løn af 300 Rdl. I 1628 var han Chef for Orlogsskibet „Raphael“, men senere forekommer han ikke; 1630 kommanderes „Raphael“ af Underadmiral Børge Juel⁴⁾ — rimeligvis er Søren Harbou død i Mellemliden (se ndf. ved Søsteren Mette).

Niols Harbou forekommer første Gang den 12. Juli 1622 ved sin Moders Mosters Jomfru Else Glambeks Begravelse i Horsens⁵⁾, men har vel dengang været meget ung. Ogsaa han har været Kapitain i Ostindien⁶⁾ formodentlig samtidig med eller kort efter Søren, saa at det altsaa var efter Hjemkomsten derfra, at han den 1. Januar 1628 fik Bestalling som Lieutenant „tilskibs og ellers tillands og tilvands“⁷⁾; i Sommeren 1630 var han Næstkommanderende paa Orlogsskibet „Neldebladet“ (Underadmiral Jørgen Orning⁷⁾). Formodentlig har han ogsaa senere været til Orlogs, thi i Ligtalen over hans Søn (se ndf.) kaldes han „kgl. Maj's Skibskapitain“.

Omtr. 1629 blev han gift med *Birgitte Galt*, Datter af Axel

¹⁾ Sjæll. Tegnelser.

²⁾ Sjæll. Registre.

³⁾ Norske Rigsregistr. V, S. 639.

⁴⁾ Garde: den D.-n. Sømagts Historie I.

⁵⁾ Personallhist. Tidsskr. III, S. 54 ff.

⁶⁾ Kaashøll, Kall, anf. St.

⁷⁾ Sjæll. Registre.

Galt til Tyrrestrup og Fru Mette Rantzau. Det Barn, der fødtes i dette Ægteskab, og som kostede Moderen Livet, kom til Verden den 30. September 1630 i Horsens, og det kan være saameget rimeligere, at Niels Harbou har taget Bolig i denne By, som han her var saa at sige Dør om Dør saavel med sine Svigerforældre som med sin egen mødrene Slægt Munderne til Serridslevgaard. Et halvt Aarstid før hans Hustru var imidlertid hans Fader død (før 17. Marts¹⁾) og der opstod nu en Trætte om Arven, idet Enken Fru Birgitte Mund i Henhold til et Morgengavebrev (dateret Horsens, St. Martini Aften 1595) fra hendes afdøde Husbond mente sig berettiget til at sidde i uskiftet Bo for Livstid, medens de to Sønner, Niels og Jørgen, paastod, at denne Disposition af sig selv maatte være bortfalden, da der var Livsarvinger. Skiftekommissærerne Iver Lykke til Bigum og Bagge Griis til Trinderup turde ikke afgjøre Sagen, da den angik „en Adelspersons Haand og Segl“. „Da det dog ikke nogen Adelspersons Ære er gjældendes“, fik under 1. December 1630 Rigsraaderne Hr. Jørgen Skeel til Sostrup og Otte Skeel til Hammelmose Brev om at skille Trætten¹⁾, og deres Afgjørelse maa hurtigt være falden ud til Fordel for Sønnerne, thi allerede den 27. Januar 1631 faar Niels af Jørgen Skjøde paa hans Halvpart af Holris Hovedgaard. Den 26. September s. A. faar Niels af sin Svoger Erik Orning Skjøde paa en dennes Hustru tilfalden Søsterlod (3¹/₂ Td. Hrtk.) i det til Holris hørende Bøndergods.

Om Fru Birgitte Mund kan endnu meldes, at hun 1631 solgte Gods i Hornborg S. Nim H., 1633 i Idum S. Ulveborg H. og 1636 i Veirsø S. Hind H., samt i Tandrup S. Nim H. Hun er død før 1647 og begravet i Bjerregrav Kirke, hvor hendes og hendes Mands Vaabenskjolde endnu findes paa begge Sider af Altertavlens Indfatning²⁾.

1631 ansøger Fru Dorte Friis, Mogens Godskes, om, at Christopher Blik og Niels Harbou maa skifte mellem hende og hendes afdøde Mands Søster³⁾. I Marts 1634 føre to af hans Søstre

¹⁾ Jydske Tegnelser, Viborg Landsthings Dombog 1630 ¹⁴/₈.

²⁾ Klevenfeldt; Meddelelse fra Hr. Evald Tang Kristensen. Jeg har senere selv besøgt Bjerregrav og Hvam Kirker.

³⁾ Viborg Landsthings Dombog, 1631 ²³/₁.

Klage over ham (se ndf.). I Januar 1636 køber han af Enevold og Erik Lunov en Gaard i Roum, men sælger i Juli s. A. og i Januar 1637 et Par Gaarde i Hvilsom til Hr. Mogens Kaas. Ved samme Tid falder hans andet Giftermaal med Fru *Karen Urne*, Datter af Hans Urne til Dræbygaard og Fru Inger Baad til Tidselholt. Fru Karen havde af 1ste Ægteskab med Normanden Isak Pedersen (Maaneskjold) en Datter Margrethe, der omtrent samtidig blev gift med Christen Harbou, og det er da tidligere omtalt, hvorledes de to Fætttere arrangerede sig paa den Maade, at Christen fik Holris med tilliggende Gods i Rinds Herred (bl. A. den førømtalte Gaard i Roum) medens Niels fik Gods paa Langeland og Fyen. Af dette var oprindelig udlagt til Stifdatteren: en Fjerdepart af Nygaard Hovedgaard med ubetydeligt Gods, samt i Tidselholt Hovedgaard 12 Td. 4 Skp. med en Fæstegaard i Espe, en i Kværndrup og en Gaardpart i Oure, hvorhos var bestemt, at hun efter Moderens Død endnu skulde have 13 Td. 3½ Skp. Bøndergods paa Langeland eller Fyen samt en halv Gaard i „Kiereby“ (?). Det Gods Fru Karen Urne selv medbragte, saavel som det hun arvede efter sin Søster Fru Margrethe Urne, gift med Jørgen Mund til Tidselholt¹⁾, har vel paa lignende Maade ligget spredt paa Langeland og Fyen, men i alt Fald har Manden efterhaanden forstaaet at tilvejebringe et samlet Komplex paa førstnævnte Ø, hvor hans Besiddelser c. 1650 kunne antages at have været følgende: Hovedgaardene *Nygaard* (c. 26½ Td. Hrtk.) og *Egelykke* (c. 24½ Td.), en Vandmølle paa dennes Grund, samt 3 Bøndergaarde i Bødstrup, 5 i Snøde og 8 i Stoense Sogn, alt i alt 130—140 Td. Hrtk. Egelykke havde han da først nylig erhvervet; noget senere føiede han dertil *Hegnet* (c. 8¾ Td.), der 1646 tilhørte Johan Hoben²⁾, 1651 Christopher Kremmer³⁾ (Cremohn?), begge Adelsmænd, men vistnok iøvrigt ubekjendte.

¹⁾ Jydske Tegnelser.

²⁾ Herredagsdombog 1646 ²⁹/₄.

³⁾ Nævnes som Vitterlighedsvidne i et Skjøde (dat. Egelykke d. 26. Oktober 1651), der endnu er i Familien Harbous Besiddelse. Netop 100 Aar senere forekommer en Mand af samme Navn Christopher Cræhmer, som Sekond-

1651 døde Fru Karen Urne, og det er vel det Gods, Fru Margrethe Isaksdatter havde arvet efter hende, som Christen Harbou til Holris i Januar 1652 solgte den Afdødes Stifsøn *Christian Harbou*, der nu var bleven voxen og Aaret efter fik Nygaard overdraget af Faderen.

Kort efter (d. 2. Marts 1653) giftede denne sig 3die Gang med *Elisabeth Thermo*, Datter af *Otto Thermo* og Fru *Berthe Vind*, hvilken Sidste under 20. Februar s. A. havde erholdt Bevilling til at lade dem vie hjemme paa sin Gaard¹⁾ (Ottestrup, Ørslev S., Ringsted H.). Bruden var af en gammel adelig Slægt, der ligesom de med den besvogrede Familier, Barleben, Schapelau og Barfus (se Otto Harbous Testamente) hører hjemme i Mark Erandenburg og specielt i Kredsen Ober-Barnim, hvor den her omhandlede Linies Stamgods *Hohen Finow* er beliggende; en nulevende Linie er 1804 bleven optaget i Rigsfriherrestanden²⁾. En Bartholomæus von Thermouw var 1571—72 Hofsinde hos Frederik II og (hans Søn?) Otto von Thermo blev 1627 ansat i samme Egenskab ved Christian IV's Hof; 1630 blev han Jægermester og som saadan afgiftsfrit forlenet med Lyse-Kloster (i Sdr. Bergenhus Amt); 1632 ægtede han Berthe Vind, Datter af Jacob Vind til Grundet og Fru Else Høeg, og døde 1640 efterladende 2 Døttre. S. A. købte hans Enke Ottestrup³⁾; 1656 købte hun af sin Svigersøn for 1700 slette Daler den lille Sædegaard Hegnet og fik Aaret efter sin anden Datter Else gift med den førstes Stifsøn Christian Harbou til Nygaard. — 1662 eiede hun af Ottestrups Gods endnu kun 1½ Td. Hrtk., derimod c. 48 Td. i Refs Herred (Thy). Hun levede endnu den 26. Februar 1665, men var død den 1. April 1668, paa hvilken Dag Fru Elisabeth Thermo angiver at have arvet Hegnet efter hende⁴⁾. Skiftet efter hende holdtes dog først 1669⁵⁾.

lieutenant ved Garnisonskompagniet i Hals og Fladstrand (Militær Etat for 1751).

¹⁾ Sjæll. Reg.

²⁾ Frh. v. Ledebur: Neues preuss. Adelslex.

³⁾ Medd. fra Rentekammerark. 1872. S. 127 og 147; 1873, S. 158. Erslev: Len og Lensmænd 1596—1660, S. 84. Danm. Adels Aarbog 1887, S. 485.

⁴⁾ Jordebog.

⁵⁾ Fynske Tegnelser.

Hvad nu Niels Harbous øvrige Liv paa Langeland angaar, da vil han neppe kunne siges fri for at have været noget trættekjer, thi ikke blot laa han jevnlige i Strid med sin Nabo Vincents Steensen til Steensgaard angaaende Markeskjel, Jagttrettigheder o. l., men ogsaa de offentlige Ombud, der til forskjellige Tider tilfaldt ham, gave hyppigt Anledning til Processer, der atter af-fødte andre lignende; det er saaledes ikke sjældent, at han har 2—3 Processer om Aaret for Kongens Retterthing.

Af de omhandlede Ombud kan nævnes følgende: 1641 gjør han tilligemed Henrik Jespersen (Mylting) til Holmegaard og Mandrup Abildgaard til Skodborg Indførsel i noget Claus Buchwald til Pronsdorf tilhørende Kjødstadsgods paa Fyen¹⁾. 1643 er han ved Skiftet efter ovennævnte Henrik Jespersen Væрге for dennes Søn Peder Henriksen, hvilket Værgemaal han beholder til 1651²⁾. 1645 er han Væрге for Fru Karen Pors, Bernt von Dedens Enke, ved Skiftet efter hendes Broder Sti Pors³⁾. S. A. udmeldes han tilligemed Erik Kaas til Hjortholm til at gjøre Indførsel hos Jørgen Marsvin til Avnsbjerg og Fru Margrethe Mormand, Sten Billes Enke³⁾. 1647 beskikkes han til Væрге for Jørgen Ascherslebens efterladte Døttre under deres Broder Anders's Fraværelse³⁾. S. A. gjør han tilligemed Jokum Buchwald til Langesø Indførsel hos afgangne Claus Brockenhus's Arvinger⁴⁾. 1649 skal han m. Fl. mægle Forlig mellem Vincents Steensen paa den ene og Jørgen Hartvig samt Fru Elisabeth Hartvig, afg. Korfits Mormands paa den anden Side⁵⁾.

1648 var han med sin Frue tilsagt til Christian IV's Bisættelse og Frederik den III's Kroning; han beseglede Hyldingerne 1648, 1650 og 1655, derimod, mærkelig nok, ikke Arvehyldingsakten 1661.

Da der efter Freden i Roskilde beskikkedes Kommissarier i de forskjellige Len m. v., forat paase Landets og Befolkningens

¹⁾ Herredagsdombog 1646.

²⁾ Fynske Tegnelse, jfr. Herredagsdombog 1649.

³⁾ Fynske Tegnelse.

⁴⁾ Herredagsdombog 1649.

⁵⁾ Jydske Tegnelse.

Interesser med Hensyn til Indkvartering og Forpleining af de svenske Tropper, indtil disse efter Fredstraktaten skulde rømme Landet, overdroges dette Hverv for Langelands Vedkommende til Vincents Steensen og Niels Harbou. (Beskikkelse af 7. Marts 1658¹⁾, Instrux af 3. April s. A.²⁾). Da Krigen brød ud paany, vare Smaaøerne den Del af Landet, der længst var forskaanet for Invasion, og disse bleve derfor, efterat den hollandske Flaades Ankomst havde gjort Søveien fri, bestemte til Løbeplads for et Regiment paa 600 Heste, som Oberst Jokum Kørber havde paa- taget sig at hverve. Den 15. November 1658 fik Vincents Steensen Brev¹⁾ om at sørge for disse Rytteres Indkvartering m. m. samt at anmode Adelen om at yde Hjælp til deres Underhold. I Besvarelsen heraf indgav Niels Harbou og hans Søn følgende Erklæring³⁾:

Worid wnderdanigste och korte Suar paa hans kongl. Mayst: naadigste Begiering. Saa att endog dette Land aff Fienden er gandske ruineret och udpløndret och saleng der effter haffuer werredt med stoor och wldelig Indquartering meget hardt betrengdt, saa wille wi Wnderskreffne dogh alligewel indgaa och samtyche hans kongl. Mayst: naadigste Begieringh med saadan Condition, som effterfølger: For det 1. att Ingen derfor offuer det gandske Land hand werre sigh Borger, Bonde eller och huif Tienere hand werre will, maa derfor bliffue forskaanett, ey heller nogen att kiøbe sigh fri derfor enten Sognefogeder eller Andre, medentis att den Rige holder Indquartering effter sin Formue och den Fattige lige- saa, dog den Fattige meest at forschaane det meste muligt ehr, paa dett att Landett kand nogenledis bliffue ved Mactt. — For dett andett att Ingen skal tilskriffues iche heller att haffue nogen Indquartering paa dette Land imidlertid, werre sig huo dett werre kand, uden allene Oberste Cørbers Folck. Wi forbliffue altid hans kongl. Mayst. wnderdanigste, tro

¹⁾ i Fynske Tegnelser.

²⁾ Fynske Registre.

³⁾ Originalen findes i Klevenfeldts Dokumentsamling.

och plichtskyldige Tienere med Liff och Blod. Datum Ege-lyche dend 1 Decembris Anno 1658.

Hans kongl Maytts wnderdanigste, tro och lydachtige Wndersaatter paa Langeland.

Niels Hardebou
Egen Handt.

Christian Hardebou
egen Handt.

Efter Indledningen til denne Skrivelse at dømme kan det neppe være korrekt, naar man har ment, at Langeland i 1658 endnu ikke havde lidt noget af Fjenden¹⁾; imidlertid har det sikkert kun været en Forsmag paa, hvad det følgende Aar skulde bringe. Den 7. og 8. Februar forsøgte Svenskerne at sætte over til Øen, men Angrebet blev afslaaet ved det langelandske Landeværns tappre Modstand under Anførsel af den kjække Landsdommer Vincents Steensen, der blev paa Pladsen; Fjenden kom imidlertid igjen, og, efterat endelig omtrent den 21. Marss Lavindsfarernes Modstand var brudt, holdt han Straffedom over de Gjenstridige. Hvorledes det gik Niels Harbou, har han selv givet en Beskrivelse af i efterfølgende Brev:

Effter att ieg bleff fangen bort førtt till Odense den 21 Martj 1659 och sad till geualdiegernsz vdi 18 wgger, haffde jeg till jndquartering 85 heste med rytter och dreng; och siden øxen och kiør med alt andet var forterret, motte min kieriste giffue for min randtzoen, paa det ieg kunde komme løesz, først en guldering med en stoer demant vdj for 120 rixdaler, en demantz sløffe for 24 rixdaler, vor 9 demanter vdj, noch en guldt sløffe med en demant vdj paa 16 rixdaler, en sølff kande veiet till 44 rixdaler, 2 for gyltde begger vden och jnden med deckell 24 rixdaler, et Ostindieske krusz med sølff lcg paa. Och der hand haffde bekommet forskreffne guld, sølff och clenodie. matte ieg siden sette alt mit jordegodtz til pant hoesz fru Heluig Schenckell²⁾,

¹⁾ Fynske Samlinger VIII (S. Jørgensen: Langelands Vilkaar i Svenskekrigen 1657—60). S. 134.

²⁾ Fru Helvig Skinkel til Tidselholt(?) var Enke efter hans Hustrus Morbroder Iver Vind til Klarupgaard.

som loffuedt for mig til Tomesz Oxe for 200 rixdaler, som generall Iørgen Frides Valdeck¹⁾ bekom; der for uden vor gaarden assigneret till Iohan Host Edenberg, som jeg særdeles matte betalle foruden dette forskreffne. Att greff Waldeck generall maioer motte till holdisz at giffue mig forskreffne jgien till att betalle fru Helvig Schenckell med, eller och hanz kongelig maytte selff nadigst wilde betalle forskreffne 200 rixdaler til hender, huilcke ieg er vnderdanigst for modende. Datum Egelycke den 6 Junij 1660.

Jeg findes altid hanz kongelige maytte vnderdanigst tiener med lifff och blood.

Nielsz Hardebou.

Brevet er indlagt i en Skrivelse af s. D. til den nye Landsdommer Erik Kaas, der gjennem Sognepræsterne havde søgt Oplysning om Svenskerne Færd paa Øen. Harbou undrer sig over „hui du gandske gaar adelen forbie, efftersom wj har osz høyeste at beklage: woris queg oc korn er forterit oc hen ført, woris bønder gandske lagt øde oc dj fleste slet aff brut“, hvorfor han beder Kaas om ogsaa at lade hans Klage komme Kongen tilhænde²⁾.

Den 3. Juli [Juni??] 1660 fik Erik Kaas og Niels Harbou Brev om at foretage en Besigtelse af Tranekjær Len, Slot og Skove, da Lensmanden Grev Christian Rantzau agtede at overlade Lenet til sin Svigersøn Frederik Ahlefeldt³⁾. Den Beretning⁴⁾, som de under 20. September s. A. udfærdige om Besigtelsen, giver et sørgeligt Billede af Øens Tilstand efter Krigen, og i det Smaa faar man det samme Indtryk af de Jordebøger,

1) Georg Frederik og Johan, Grever af Waldeck, var Fættre og begge Generaler i Svensk Tjeneste; den Sidstnævnte var i dansk Fangenskab efter Slaget ved Nyborg.

2) Begge Brevene findes i Original i Geheimearkivet og ere trykte i dettes Aarsberetning VI, Side 239—40 tilligemed de omhandlede Præsteberetninger m. m.

3) Fynske Tegnelser.

4) Trykt i Dansk Magasin, 3. R. IV. S. 76 ff. Forretningen sættes her til 1661, hvad dog ei stemmer med S. 78, L. 4 f. o.

som Niels og Christian Harbou ved denne Tid indsendte over deres Gods. Af de 11 Bøndergaarde, som da hørte under Ege-lykke, stod de 6 ganske øde og afbrændte; to af de andre have Vedtegningen „er forarmet“; Møllen er øde og „Dammet af Fjenden udskaaet“, og Hovedgaarden, der jo paa de Tider blev drevet ved Hoveri, har sikkert heller ikke indbragt stort. Paa Nygaards Gods var kun 1 Fæstegaard besat, og den har Vedtegningen halv „afbrændt og Bonden forarmet“. (Af Gods udenfor Langeland nævner Niels Harbou 1662, at han eier en Part i to Gaarde i Tørslev og Ørrild, der uden Tvivl var tilfalden ham efter hans Moster Fru Anne Mund. Se ovf.).

Om Slutningen af Niels Harbous Liv vides ikke stort at fortælle. Den 12. Mai 1679 beskikkedes Rudbek von Deden og Bendix v. d. Kuhla til Kommissærer ved Skiftet efter ham¹⁾. Han er vel bleven bisat i den Begravelse, som han under 18. Oktober 1641 fik Bevilling til at lade indrette i sin Sognekirke²⁾, d. e. Stoense Kirke, hvor ogsaa flere af Slægten ligge begravede under Prædikestolen³⁾.

Hans Enke Fru Elisabeth Thermo eiede endnu 1681 Gods i Thy samt i „Oustrup i Jylland“ (Ørre S. Hammerum H.?) ; hun boede paa Hegnet, som hun den 1. April 1668 havde arvet Halvparten af efter sin Moder⁴⁾. Denne Part tilligemed Arven efter hendes Datter, Jomfru Birgitte Cathrine Harbou, skjøder hun den 16. Juli 1683 til sin Stifsøn (Skjødet er medundertegnet af hendes Lavværge Henrik Gyldenstjerne til Boltinggaard⁵⁾; ligesaa gjør hendes Søn Otto mod, at Moderen skal nyde hele Gaarden afgiftsfrit i sin Levetid⁶⁾. Den 4. Juli 1684 overdrager Christian Harbou Gaarden til sine to ugifte Døttre Mette og Berthe⁶⁾; Fru Elisabeth maa altsaa da være død.

Jørgen Harbou havde, som tidligere anført, i 1630 Trætte

¹⁾ Fynske Tegnelser.

²⁾ Fynske Registre.

³⁾ P. Rasmussen: Rudkjøhing. S. 200.

⁴⁾ Viborg Landsthings Skjøde- og Pantebog; Jordebog over Hegnet 1683.

⁵⁾ Klevenfeldt.

⁶⁾ Fynbo Landsth. Skjøde- og Pantebog.

med Moderen sammen med Broderen Niels, hvem han i Januar 1651 overdrog sin Halvpart af Holris. Jeg har ikke truffet ham nævnt efter 15. Marts 1634.

Mette Harbou var gift med *Erik Orning*. De havde 1627—33 tre Børn til Daaben i Ribe Domkirke, første Gang med et anseligt Fadderskab, de senere Gange med et temmeligt tarveligt. Det kan bemærkes, at der 1627 sidst blandt Fadderne (efter flere Borgerlige) nævnes en Hans Harboe (af Nielsby??)¹⁾. Skjøndt denne Erik Orning i Kirkebogen kaldes Kapitain, er det maaske dog ham, der den 27. Juli 1630 er 1ste Lieutenant paa Orlogsskibet „Oldenborg“ (Viceadmiral Gabriel Kruse)²⁾. Det er tidligere omtalt, at han den 26. September 1631 tilskjøder sin Hustrus Broder Niels det Gods, hende er tilfaldet efter Fader og Broder, formentlig Søren.

Erik Ornings Herkomst er usikker; naar han siges at være Søn af Admiral Erik Ottesen Orning til Vattne og Fru Karen Movatt³⁾ passer dette ikke med, at disse angives at være blevne gifte 1616. Det er muligen derfor heller ikke korrekt, at det er ham, der skrives til Eide³⁾.

Maren, Anne, Else og Karen Harbou fik den 17. Marts 1630 Værger beskikket i Anledning af Skiftet efter deres Fader⁴⁾. Den 30. December 1632 fik de Bevilling til at være deres egne Værger, dog at de ikke maatte sælge noget af deres Jordegods uden deres Værgers Samtykke⁵⁾. Aaret efter blev Anne gift med en Fæstebonde *Christen Povlsen* i Hvilsom, men maatte, forat Broderen Niels skulde give sit Samtykke hertil, afstaa ham sit Jordegods⁶⁾. 1634 klage Maren og Karen over, at Niels ikke vil gjøre Rede og Regnskab med dem, hvorfor Niels Krag faar Brev den 19. Marts s. A. om at sørge for, at dette uden Ophold finder Sted⁷⁾. 1636 ansøge de samme to Søstre om Bevilling til at sælge deres Jorde-

¹⁾ Jydske Saml. I, S. 139. (Kinch: Af Ribe Kirkebøger).

²⁾ Sjæll. Registre.

³⁾ J. Grønvald: Stamtavle over Adelslægten Orning.

⁴⁾ Jydske Tegnelser.

⁵⁾ Jydske Registre.

⁶⁾ Viborg Landsthings Dombog 1634 ¹⁵/₃ og 1636 ²⁰/₁.

⁷⁾ Jydske Tegnelser.

gods, da de ei kunde leve af Landgilden; Niels Gyldenstjerne faar den 18. Februar Brev om at undersøge Sagen og give Erklæring desangaaende¹⁾. Den 20. Juni 1652 nævnes bl. m. A. Jomfru Maren Harbou og *Fru* Karen Harbou som Arvinger efter deres Moster, Fru Anne Mund; hvem Karens Mand var, ved jeg ikke.

Generation VIII.

Niels Harbous og Birgitte Galts Søn.

Christian Harbou blev født i Horsens den 30. September 1630. 14 Aar gammel kom han i Huset hos Henning Walkendorff til Klingstrup, Lensmand paa Odensegaard, og blev i nogle Aar undervist sammen med dennes Børn for derefter at afslutte sin Uddannelse med en Udenlandsreise.

Den 13. Januar 1652 fik han af Christen Harbou til Holris Skjøde paa 4 Bøndergaarde i Stoense Sogn og et Aar efter, den 16. Januar 1653, overdrog Faderen ham *Nygaard*²⁾. Dette kan vel betragtes som hans Mødrenearv.

Den 2. August 1657 ægtede han sin Stifmoders Søster *Else Thermo*, der døde 1671 efterat have skænket ham 5 Sønner (hvoraf en døde som Barn) og 3 Døttre.

Den 17. November 1657 fik han tilligemed Vincents Steensen og Claus Gagge Brev om at have Tilsyn med Strandvagten og Defensionen paa Langeland³⁾ og har altsaa uden Tvivl deltaget i Landeværnets Kamp mod Svenskerne. Ellers vides han ei at have gjort Krigstjeneste.

Som tidligere omtalt led ogsaa hans Eiendomme meget i Krigen 1558—59, og han fik neppe nogensinde ret bragt sit Gods paa Fode igjen; endnu 1683 beklager han sig over dets slette Tilstand, bl. a. over „en ond Kvinde, som jeg tog Manden til Soldat i Krigens Tid, thi der var ingen unge Karle paa Godset, og giver mig ei 1 Sk.“ Det er dog formodentlig den skaanske Feide, her er Tale om. Det til *Nygaard* hørende Gods angiver han 1683 til 46½ Td. Hrtk., nemlig, foruden de ovennævnte 4

¹⁾ Jydske Tegnelser.

²⁾ Jordebog over *Nygaard* 1683.

³⁾ Fynske Tegnelser.

Gaarde i Stoense, 5 i Snøde Sogn, af hvilke hans Fader 1666 og 1674 havde overladt ham henholdsvis en og to „ved Mæglæg“ (hvormed?), medens de to sidste ved Skiftet efter Faderen vare krediterede ham af dennes Kreditorer¹⁾. En sjette Gaard i Snøde, der ligeledes var udlagt til Dækning af Boets Gjæld, blev af Arvingerne strax tilskjødet Henrik Steensen til Steensgaard²⁾, og 1684 gik en af de „krediterede“ Gaarde samme Vei. — Hans Forhold til *Hegnet* er ovenfor omtalt. Den 13. April 1687 tilskjøder han sin yngste Søn Christian en Gaard i Stoense By.

To Dage før Udstedelsen af sidstnævnte Skjøde havde han maattet lægge sig tilsengs angreben af den Sygdom, hvoraf han døde den 24. April næsteften. Den nedenfor aftrykte Ligprædiken over ham synes at være holdt af den daværende Sognepræst til Snøde og Stoense, Gotfred Hansen, maaske dog af Christen Pedersen, der s. A. blev kaldet til hans adjunctus et successor³⁾.

Den 21. Mai s. A. beskikkedes Rudbek von Deden og Rudbek Gagge til Skiftekommissarer i hans Bo⁴⁾, der sluttedes den 4. Juli s. A. Til hver af Sønnerne udlagdes i Fædrearv en Fjerdepart af Nygaards Hovedgaardstaxt og 1 Td. 2 Skp. Hrtk. Bøndergods, i Mødreearv 8 Td. 5 Skp. Den 30. Juni s. A. havde samtlige Arvinger indgaaet en Overenskomst, hvori de forpligtede sig til ikke at sælge det dem tilfaldne Jordegods, uden først at have tilbudt Medarvingerne det til samme Pris, som Andre vilde give, hvorhos Anders Leijonflycht paa sin Hustru Birgitte Harbous Vegne lovede, naar Brødrene vilde sælge Nygaard med „dets underliggende Tjenere“, da om forlangtes at sælge sit Bøndergods for samme Pris, som de fik for deres⁵⁾. Den 2. April 1688 opsagde Brødrene Nygaards adelige Frihed, og den 1. Mai næsteften solgte Jørgen Henrik sin Fjerdepart til

¹⁾ Jordebog over Nygaard 1683.

²⁾ Fynbo Landsthings Skjøde- og Pantebog.

³⁾ Wibergs Præstehistorie.

⁴⁾ Fynske Tegnelser.

⁵⁾ Fynbo Landsthings Skjøde- og Pantebog, hvorfra ogsaa de følgende Oplysninger hidrøre.

Henrik Steensen til Steensgaard. Den 23. April 1695 solgte Niels, da Kapitain ved Artilleriet i Glückstadt, efter Fuldmagt fra Otto og Christian d. d. Christiania den 25. Januar s. A., alt deres Gods til Oberstlieutenant Frederik Ahlefeldt til Nedergaard for 800 Rd.; i Skjødet angives de 3 Fjerdeparte af Nygaard til 12 Td. 5 Skp. Hrtk. „efter den nye Landmaalings-Matrikul“, det solgte Bøndergods til 15 Td. 6 Skp.; i Skjødet følger derhos Indløsningsretten til den sidste Fjerdepart, der ikke har været tilbudt Brødrene, medens der ei tvivles om, at der jo er gjort fornødent Forbehold i Skjødet, — hvad der kan være saa meget rimeligere, som Kjøberen, Henrik Steensen, havde medundertegnet den afsluttede Overeenskomst som Værge for Christian Harbou.

Den her ommeldte Handel kan tjene til Illustration for det Fald i Landeiendommenes Pris, der havde fundet Sted efter Suverænitetens Indførelse. Endnu 1656 havde Fru Berthe Vind betalt 1700 Sletdaler for Hegnets 8 Td. 6½ Skp. Hrtk., altsaa næsten 200 Daler for Tønden; 39 Aar senere sælges 28 Td. 3 Skp. for 900 Rdl., altsaa for ikke en 1/6 af den tidligere Pris (idet Forholdet mellem det gamle og det nye Hartkorn paa det nærmeste var som 2 til 3, altsaa det samme som mellem Sletdaler og Rigsdaler).

Niels Harbous og Elisabeth Thermoës Børn.

Otto Harbou pantsætter den 22. November 1674 efter Fuldmagt fra sin Fader Jordegods i Bording Sogn, Ginding Hrd.¹⁾ Han arvede *Egelykke*, som Henrik Steensen, da han den 22. November 1687 opsiges Gaardens adelige Frihed²⁾, nævner at have kjøbt af ham. Otto var maaske dengang allerede død; idetmindste findes han ikke nævnt efter 16. Juli 1683, da han afstaar Broderen de Krav, han kan have paa Hegnet efter sin Fader og sin Søster. — Skulde han være Fader til den *Christen Harbo* i

¹⁾ Viborg Landstings Skjøde- og Pantebog.

²⁾ Fynbo Landstings Skjøde- og Pantebog.

„Bondegaarden“ i *Longelse*, der den 30. Mai 1715 lod en Søn *Gotfred* døbe?

Birgitte Cathrine Harbou synes opkaldt efter Faderens to første Fruer. Af det tidligere anførte fremgaar, at hun er død ugift efter Faderen, men før 16. Juli 1683.

Af de paa Stamtavlen over Slægtens 9 første Generationer opførte Linier er der, som tidligere berørt, kun een, der kan forfølges udover Slutningen af det 17de Aarhundrede; men ogsaa i en anden Henseende kan dette Tidspunkt betegnes som Skjellet mellem Familiens ældre og dens nyere Historie, idet denne væsentlig maa søges i Militæretater og andre fra Krigskancelliet hidrørende Aktstykker, medens de topografiske Samlinger, Jordebøger o. l. ere Grundlaget for vort Kjendskab til de ældre Slægtled. Den bratte Omvæltning i Landets Historie afspeiler sig i Slægtens, der fra en Generation til den næste gaar over fra den Jordegods besiddende („landsässige“) Smaaadel til Kongl. Majestæts velbestalte Officerskorps, og jeg har da ment mellem Beretningen om den ældre og den nyere Slægt ikke upassende at ndskyde de to „Testamenter“¹⁾, der netop hidrører fra Overgangstiden og behandle to Mænd, Fader og Søn, henhørende hver til sin af de nævnte Klasser.

Christian Harbous Testamente.

Hvad den ædle og velbaarne Mand, nu sl. hos Gud Christian Hardebou til Nygaard, hans adelige Byrd og Stamme, gudelig og meget christelig Liv og Levnet og sidste salig Afsked fra denne Verden er anlangende,

da er den ædle og velbaarne Mand (nu salig udi Herren) Christian Hardebou født i Horsens i Jylland, der man skrev efter Christi Fødsel Aar 1630 d. 30. Septembris, af ærlige, velbyrdige og meget gudfrygtige Forældre og Fædre:

Hans Fader var æ. og v. Mand, Niels Hardebou til Holris, Kongl. Majst.^s Skibs-Capitain. Hans Moder var æ. og v. Frue Fru Birgitte

¹⁾ Originalernes Ortografi er ikke bibeholdt; aabenbare Afskriverfeil ere rettede.

Galt til Tyrrestrup. Hans Farfader var æ. og v. Mand Christian Hardebou til Holris. Hans Farmoder var æ. og v. Frue Fru Birgitte-Mund. Hans Faders Farfader var æ. og v. Mand Jørgen Hardebou til Restrup. Hans Faders Farmoder var æ. og v. Frue, Fru Else Munk¹⁾ til Gjessinggaard. Hans Faders Morfader var æ. og v. Mand Søren Mund til Serridslevgaard. Hans Faders Mormoder var æ. og v. Frue Fru Kirsten Glambæk. Hans Farfaders Farfader var æ. og v. Mand Christian Hardebou til Østergaard. Hans Farfaders Farmoder var æ. og v. Frue Fru Kirsten Clementsdatter til Avnsbjerg. Hans Faders Farmoders Fader var æ. og v. Mand Niels Munk til Gjessinggaard. Hans Faders Farmoders Moder var æ. og v. Frue Fru Anne Kruse til Ballegaard²⁾. Hans Faders Farfaders Farfader var æ. og v. Mand Jens Hardebou til Holris. Hans Faders Farfaders Farmoder æ. og v. Frue Fru Anne Seefeld³⁾. Hans Faders Farmoders Farfader æ. og v. Mand Otto Munk til Gjessinggaard, velb. Niels Munks og Fru Kirsten Rekhals deres Søn til Gjessinggaard. Hans Faders Farmoders Farmoder æ. og v. Frue Fru Kirsten Dyre. Hans Farfaders Faders Morfader æ. og v. Mand Niels Clemensøn til Avnsbjerg, Danmarks Riges Raad, Landsdommer i Nørrejylland, Befalingsmand paa Hald. Hans Farfaders Faders Mormoder æ. og v. Frue Fru Anne Hvas⁴⁾.

Hans Morfader var æ. og v. Mand Axel Galt til Tyrrestrup. Hans Mormoder var æ. og v. Fru Mette Rantzov. Hans Moders Farfader var æ. og v. Mand Gjerd Galt til Tyrrestrup. Hans Moders Farmoder var æ. og v. Frue Fru Regitze Rosenkrantz. Hans Moders Morfader var æ. og v. Mand Bendix Rantzov til Møgeltønder. Hans Moders Mormoder var æ. og v. Frue Fru Anne von Ahlefeldt. Hans Moders Farfaders Fader var æ. og v. Mand Peder Ebbesøn til Birkelse udi Vendsyssel, Danmarks Riges Marsk, kongl. Majst^s Befalingsmand paa Kalø Slot⁵⁾. Hans Moders Farfaders Moder æ. og v. Frue Fru Ingeborg Gjordsdatter, som var æ. og v. Gjerd Nielsens⁶⁾ og æ. og v. Frue Fru Kirsten Banner til Vinstrup udi Sjælland deres Datter. Hans Moders Farmoders Fader var æ. og v. Mand Folmer Rosenkrantz til Stensballegaard. Hans Moders Farmoders Moder æ. og v. Frue, Fru

1) Originalen har her, ligesom længere nede i Anetavlen, *Mund* istedetfor *Munk* (med Vinranken).

2) Originalen har *Bechsgaard*.

3) Rigtigheden heraf er tvivlsom (se ovf.).

4) Niels Clementsens Hustru hed *Anne Mikkelsdatter* og var ikke adelig. Jydske-Saml. 2. R. I. S. 173.

5) Peder Ebbesøn har ikke været forlenet med Kalø.

6) Af Familien *Drefeld*.

Mette Gyldenstjerne, som var æ. og v. Knud Gyldenstjerne til Timgaard, Kongl. Majsts Befalingsmand paa Kalundborg Slot, og Fru Sidsel Ulfstand til Lyngbygaard i Skaane deres Datter. Hans Moders Morfaders Fader æ. og v. Mand Christopher Rantzov til Quernbek, som var æ. og v. Bendix Rantzov og Frue Cathrine v. Ahlefeldts Søn til Quernbek. Hans Moders Morfaders æ. og v. Frue Fru Anna von Ahlefeld som var æ. og v. Godske von Ahlefeld og æ. og v. Fru Margrethe Sehested til Stubbe deres Datter. —

Alle salig hensovede udi Herren¹⁾.

Videre den salig Mands adelige Herkomst og Aner at opregne er uforment, eftersom det er enhver vitterligt, at han er fød og baaren af god, gammel, gjæv og fornemme Adelsstamme heri Riget baade paa fædrene og mødrene.

Der nu Gud allermægtigste havde velsignet hans kjære Forældre udi deres Ægteskab med denne deres unge Søn, haver de ikke forsømt, hvis de hannem som christelige Forældre pligtige vare, men strax ladet ham fremkomme til den hellige Daab, at han som af den første Fødsel var fød Kjød af Kjød, kunde der formedelst Vandbadet igjensfødes Aand af Aand og indpodes i den kristne Kirke og Menighed, paa det han kunde vorde et ret levende Lem under Hovedet den Herre Jesu Christo til at blive siden Guds rette Arving og samme Jesu Medarving til det evige himmelske Rige, hvortil Gud nu hannem haver bortkaldet.

Og som den salig Mands kjære Moder kort Tid efter besværlig Barnefødsel ved en timelig Død blev hedenkaldet, haver hans kjære salig Fader strax af Barndom holdt hannem til Guds Frygt og efter Opvæxt, Alders og Forstands Maade hannem med christelig Optugtelse vel forsynet og udi boglige Konster ladet undervise hjemme paa Ege-lykke, indtil han var 14 Aar. Siden haver han forskikket ham til Odense til ærlig og velbyrdig Mand (nu salig hos Gud) Henning Walkendorph til Klingstrup, Stiftsbefalingsmand over Fyens Stift, hvor han paa nogle Aars Tid hos hans adelige Børn sine studia continuerede og derudi lagde god Fundament. Derefter haver han og nogen Tid begivet sig uden Riget fremmede Steder at bese, og efter hans Hjemkomst her til Landet er den salig Mand efter Guds Forsyn saa og Slægt og Venners Raad kommen i den hellige Ægteskabs Stand med

¹⁾ I de „16 Aner“ mangle Farfaders Farfader og Farmoder Peder Mund og Bodil Skeel, Farmoders Morfader og Mormoder Claus Glambe og Sidsel Benner samt Mormoders Morfader og Mormoder Gregers Ahlefeldt (Søgaard) og Anna Ahlefeldt (Saxdorf); for at bøde herpaa er der paa en temmelig vilkaarlig Maade tilføiet nogle ældre Led (Medd. fra Hr. A. Thiset).

den ærlige og velbyrdige Jomfru Jomfru Else von Thermo, og blev deres Bryllup høitideligen holdet paa Egelykke d. 2. Augusti Anno 1657. Siden haver de levet tilsammen udi et meget christeligt, ærligt og kjærligt Ægteskab næsten udi 14 Aar og udi samme deres meget kjærlige Ægteskab haver Gud velsignet dem med 8 Børn, 5 Sønner og 3 Døttre, af hvilke den ene Søn allerede med Forældrene i Herren er hensovet, de andre sørgeligen igjenlever. Al Trøstens Gud han naadeligen husvale og opholde styrke og bevare dennem og være deres Trøst, Fader og Forsvar.

Hvad sig videre belanger den salig Mands christelige Dyder, han af Gud haver været forlenet og begavet, da haver han sig saaledes anstillet som den, der dagligen havde Gud for Øine at vandre efter, og havde inderlig Villie til at høre Guds Ord, saa hans største Lyst og Attraa var i Gud, hvorhen han og vendte og rettede alle sine Gjærninger. Han elskte af Hjærtet Guds hellige Ord og Ords Tjenere, og med største Andagt og Reverents holdt sig til det hellige Christi Legems og Blods Sakramente, og det vil jeg give hannem efter, at han ikke letteligen forsømte nogen Prædiken, uden han af vigtige Aarsager mod hans Villie derfra blev forhindret. Udi sit Hus haver han iligemaade forholdt sig som en ret og sand Christen, saa at han ikke alene mod sin kjære salig Frue, den korte Tid de levede tilsammen, haver levet, det hver Mand ved at sige, meget kjærligen og venligen, men haver endogsaa efter hendes Død, saavel som tilforn, været imod sine kjære Børn en mild og god Fader, altid formanet dem til Guds Frygt og andre christelige og aandelige Dyder og altid foregaaet dem derudi med sit eget Exempel, hvorfor de nu des høiligere hans dødelige Afgang maa beklage. Mod hans Jævnlinge haver han vaaret venlig, tro og oprigtig, imod Fattige mild og medliden, ja korteligen at sige, da kan den salig velbyrdig Mand det med Sandhed eftersiges, som en from, oprigtig Mand bør eftermeldes, saa at hans efterladte høitbedrøvede Børn sig derover i deres Sorg haver at trøste, at han, som nu er skjult for deres Øine, er med Sjælen i Himmelen og i Verden efterlader sig et ærligt og berømmeligt Navn, som hos hans bekjendte Venner aldrig forgjættes; saa at, dersom det havde vaaret Guds Villie, at han havde maattet leve længer, skulde det vel endnu af Mange ønskes.

Belangende denne salige Mands Afsked fra denne Verden, da er han forleden Mandag 4 Uger, som var d. 11. April, bleven meget svag, saa at han maatte begive sig tilsens. Og som han af sin Svagheds Tiltagelse vel kunde slutte hans Fraskillelser Tid ikke at være langt borte, da haver han ikke forglemt, hvis hannem paa hans Saligheds Vegne var fornøden, men efter sand Anger og Ruelse og

gudelig Bekjendelse og Absolution er han bleven delagtig udi den Herres Jesu Christi hellige og høivelsignede Legem og Blod, nu forleden Søndag 3 Uger, som var den 17. April. Og der jeg uværdig i saa Maade paa mit Embeds Vegne betjente hannem; befandt jeg allerstørste Andagt hos hannem, og gjorde han sin Bekjendelse for Gud i største Hjertens Vemodighed, saa at de modige Taarer vare Vidne om hans alvorlige Pønitentse og sande Ømvendelse til Gud og beviste i alle Ord og Gebærder sig at være glad udi Gud og fornøiet i alle Stykker med hans velbehagelige Villie.

Udi hans Svaghed haver den ærlig og velbyrdig Mand Henrik Steensen til Steensgaard ladet sig finde som en god Broder og Nabo i Tjenstvillighed og hannem stedse besøgt, foruden andre fornemme godt Folk, som her at opregnes agtes uforment. Ellers haver den salig Mand i sin Sygdom opholdt og trøstet sig ved Guds Ord; og der Maven væmmedes ved al Mad, spisede han Sjælen med det sande Himmel-Manna, Guds Ord; det smagte hannem langt sødere end Honning og Honningkage. For al Ting bad han Gud om en god Taalmodighed under Herrens Kors, hvilken ogsaa Gud rigeligen havde begavet hannem med, saa at han trøstede sig selv med dette Sprog: „Jeg ved, at denne Tids Pinagtighed er ikke den Herlighed værd, som mig skal aabenbares i Guds Rige.“ Og som han det nu fornam, at hans Afskeds Tid den ikke var langt borte, sagde han med Paulo: „Jeg begjærer gjerne at forløses og at være hos min Frelser Christum; thi der er meget bedre.“ Derefter haver han ligget stille-fuld af Gud og hans Aand, indtil forleden Søndag 14 Dage, som var den 24 Aprilis, da han mæt af Dage og kjed af Verden, sagteligen og saligen hensov i Herren, der Klokken var 9 om Formiddagen, efterat han havde levet i denne elendige Verden 56 Aar 7 Maaneder og 9 Dage, som er den salig Mands ganske Alder.

Han stride en god Strid, fuldkommede Løbet og forvarede Troen; derfor krones han med Retfærdighedens Krone. Hans Løgeme er skjult for vore Øine, hans lovværdige Navn bliver i Verden, og hans Sjæl er i evig Glæde og Ære i Himmelen.

Gud unde os der at sankes og samles med hannem og alle Guds udvalde kjære Bjørn.

Amen i Jesu Navn.

(Paa Omslaget). Text: Gen. 25. 8. Og Abraham blev syg og døde i en god Alder og mæt af dette Liv og blev samlet til sin Grav. (sio) med Fred.

Otto Harbous Testamente.

Belangende den velædle og velbaarne, nu i Gud salige Mand, Herr Otto Harbou, fordum H. kgl. Maysts til Danmark og Norge etc..

velbestalter Capitain ved det Numedalske og Sandsværske Compagni under det Agershusiske Regiment til Fods, hans adelige Byrd og Herkomst, meget christelige Liv og Levnets Fremdragelse, saa og salige Afsked fra denne Verden Anno 1723 den 3 July,

da er han fød paa Nygaard paa Laaland (sic:) Aar 1659 den 17de May om Morgenen Klokken 6 af ærlige og velbyrdige Forældre baade paa fædrene og mødrene Side.

Hans Fader var æ. og v. Mand Christian Harbou til Nygaard. Hans Moder var æ. og v. Frue Else von Thermo. — — — — —¹⁾

Hans Morfader var æ. og v. Mand Otto von Thermo til Hagenfyn²⁾. kgl. Majestæts Jægermester og Amtmand over Lyse Kloster Len udi Norge. Hans Mormoder var æ. og v. Frue Birgitte Vind. [Hans Morfaders Faders var æ. og v. Mand Bartholomæus von Thermo til Hagenfyn³⁾! Hans Morfaders Moder var æ. og v. Frue Elisabeth Barleben. Hans Mormoders Fader var æ. og v. Mand Jacob Vind til Grundet, salig Høilovlig Kong Frederik den 2dens Over Sekretær, Archidiaconus, Prælat og Canonicus i Roskilde. Hans Mormoders Moder var æ. og v. Frue Else Høg til Klarup. Hans Morfaders Farfader var æ. og v. Mand Otto von Thermo, Greve til Leitzen(?). Hans Morfaders Farmoder var æ. og v. Frue Elisabeth Schapelauen. Hans Mormoders Farfader var æ. og v. Mand Iver Vind til Starup. Hans Mormoders Farmoder var æ. og v. Frue Anne Sandbjerg. Hans Morfaders Farfaders Fader var æ. og v. Mand Hans von Thermo til Hagenfyn. Hans Morfaders Farfaders Moder var æ. og v. Frue Cathrine Barfus til Prädickau. Hans Mormoders Farfaders Fader var æ. og v. Mand Henrik Vind til Starup. Hans Mormoders Farfaders Moder var æ. og v. Frue Anne Skeel til Vellinggaard⁴⁾.

¹⁾ De fædrene Aner indeholde af Nyt kun, at Farmoders Farfaders Fader Peder Ebbesøn til Birkelse, angives at være „Hr. Ebbe Mogensens og Fru Berette Høgs deres Søn til Riberg Gaard (=: Rudbjerggaard) i Laaland“. — Farfaders Farfaders Moder kaldes „Fru Kirsten Clements D. Machmann“, hvorved maa bemærkes, at Niels Clementsen førte samme Vaaben som en i det 15. Aarh. uddød falstersk Familie Markmand; jvf. Jydske Saml. 2. R. I, S. 149. De „16 Aner“ ere heller ikke her korrekt opregnede, men Anerækken er forsaavidt symmetrisk, som Oldemødrenes Forældre konsekvent ere erstattede af Oldefædrenes Bedsteforældre paa fædrene Side.

²⁾ =: Hohen-Finow i Brandenburg.

³⁾ Udfalden i Afskriften; her indsat efter en af den Afdødes Broder Christian forfattet Anerække, der iøvrigt omfatter de samme Personer.

⁴⁾ Med Fru Anne Skeel (Dyre, af Hesselballe) fik Henrik Vind Starup men ikke Vellinggaard. Jvfr. V. S. Skeel; Optegnelser om Familien Skeel, S. 20, Note 2 og Daum. Adels Aarvog 1886, S. 393.

Af disse fornemme adelige Familier haver denne sal. Mand sin adelige Extraction og Herkomst, og paa det Enhver maa vide, hvor gammel denne adelige Stamme har været, da var ærlige og velbyrdige Knud Nielsen den første Mand af denne Slægt og blev nobiliteret af Kong Christophoro Bavaro Aar 1440; saa at opregne videre denne sal: Mands adelige Herkomst og Aner er uforuden og vilde blive for vidtløftig.

Men saasom Ingen er saa adelsbaaren for Verden, at hannem jo fattes Guds Ære, indtil han bliver oversat fra Syndens Rige udi Guds elskelige Søns Rige, saa haver det været hans velb. Forældres første og fornemste Omhu for hannem, at de ufortøvet igjen opoffret hannem sin Saligheds Gud og ved det hellige og høiværdige Daabens Sacramente ladet hannem indlemme udi Christo og blive delagtig i den guddommelige Natur. De haver og stedse derefter havt allerflittigste Omsorg for at opfostre hannem udi Guds Kundskab, og efter Aars og Alders Tiltagelse ladet hannem oplære udi boglige Konster og andre sømmelige Øvelser udi sin kjære Faders Hus, indtil han Aar 1675 efter sin kjære Faders Villie forlod Skolen og applicerede sig til det militære Væsen, hvorudi han af velbaarne Herr Obriste Munch blev først sat under Feltherre Schacks Liv-Compagni som Gefreiter-Corporal.

Aaret efter, 1676, efterat han med Regimentet var kommen tilbage af den Wismarske Beleiring, avancerede han til Fændrik og blev han med flere andre Officierer af Fyrsten af Pløen opsendt til Norge, hvor han blev Fændrik ved velb. Ob. Lieut. Vinds Compagni, under hvilket Compagni han Aar 1678 avancerede til Lieutenants Charge, som da commanderedes af velb. Herr Major Andreas Bildt.

Men som han Aar 1680 efter allerunderdanigst Ansøgning erlangede Permission at reise udenlands paa et Aarstid eller to, saa udreiste han samme Aar i August og lykkelig ankom til den hollandske Armé, som da camperede ved Breda; men som den strax derefter marcherede i Qvartererne, fortsatte han sin Reise gennem Braband og Flandern, besaa disse Fæsninger og Fortificationer samt endel andet Remarkabelt; derfra begav sig ind i Frankrig og forblev som Volonteur under kongl. Mayst. af Frankrige hans Fodgarde udi et Aar, hvor han var med udi alle Attaquer og holdt sig brav og tapper som en ærekjær Officier eigner og anstaar. Efter to Aars Forløb Aar 1682 i August kom han hid til Landet igjen og antog sin Lieut: Charge til virkelig Tjeneste, som han allernaadigst havde nydt den Stund, han var udenlands, hvorudi han derefter stedse har forholdt sig vindskibelig til sin Konges tro Tjeneste, at han Aar 1690 i November var allernaadigst aflagt med Capitains Charge ved det Numedalske og Sandsværske Compagni under det Agershusiske Regiment tilfods.

Aar 1692 den 22. Febr. er han af Guds synderlige Forsyn samt Slægt og Venners Raad kommen udi den hellige Ægtestand med den ærlige og velbyrdige Jomfru Sophia Christine Olf-datter Konpf (sic) og stod deres Bryllup paa Kjennerud udi Sandsvær, og haver de siden været tilsammen udi Ægteskab næsten udi 20 Aars Tid. Udi samme deres Ægteskab har Gud velsignet dennem med 4 Børn, 3de Sønner og 1 Datter, af hvilke en Søn og en Datter med sine kjærlige Forældre salig i Herren ere hensovede, de tvende Sønner sørgeligen igjenleve; Gud lade dem fremdeles leve og florere, Gud til Ære, dem selv til timelig og evig Glæde og Velfærd.

Siden sin salig Kjærestes Skilsmisse fra Verden, som skete den 29 Januar 1712, har denne salig Mand været Enkemand til sin Dødsdag, og som han udi 41 Aars Tid havde udstaaet adskillige Fatiger og Besværligheder udi det militaire Væsen, og Alderen med Svagheden tiltog, saa har han allerunderdanigst anholdt Hans Kongl. Mayst. om sin Afsked, som hannem Aar 1716 allernaadigst blev bevilget.

Hvad sig ellers den sal. Mands christelige Liv og Levnet er angaaende, da er det næsten enhver af os bekjendt; dog kan dette siges til hans Berømmelse, at han inderlig elskede Gud og hans Ord og hans Ords Tjenere, at han ikke letteligen forsømte nogen Prædikentjeneste, uden han af vigtige Aarsager imod sin Villie eller af nogen hidsig paakommende Svaghed blev forhindret. Saa ofte han lod sig betjene med det høiværdige Altarens Sacramente, skete det med en god Devotion og Ærbødighed og saaledes har han altid havt Gud troiligen for Øine; han elskede sin Næste uden al Skrømt, saasom han af Hjærtet var en Fjende mod al Falskhed.

Han talede ikke gjerne ilde om nogen; hvad han fattedes paa en Mand, det turde han sige ham i sine Øjne, men skaanede ham paa hans Bag, og hvor det kunde ske med en god Samvittighed, udtolkede han Alting til det Bedste. In summa han var en retsindig Mand i Guds Hus, en tro Mand i sin Konges Tjeneste, en forstandig og forsynlig Mand i sit Hus, og har saaledes efterladt sig et ærligt og berømmeligt Eftermæle hos de Efterlevende.

Hvad denne sal. Mands Svaghed og derpaa følgende meget salige Endeligt anbelanger, da har Svagheden mest angrebet ham strax efter næst forleden Pintsedag, saa at han iblandt mestendelen har holdt sig til Sengs; men der han fornam sine Kræfter naturligvis at aftage og forsvages, lod han tilkjendegive sin sidste Villie med Velsignelses Ønske over begge hans høitelskede Børn; imidlertid har den salig Mand sikkret sig i Gud og sit Herlighedens Haab udi Christo, desmere at forøges og besegle til det bedre Livs Forsikkring. Og hvorvel hans Sjæl var fuld af Guds Ords salige Trøst og Kraft som den,

der af den hellige Skrift og Ordets flittige Hørelse i sin Velmagt havde oplagt sig et rigt Forraad i sin Sjæl, som han i denne sin Afmagt saa vel vidste at trøste sig med; han kunde træde al dette Jordiske under Fødder, hvor frimodig han kunde træde Satan under Øine sigende: O! du lede Satan, du kan vel bide mig i min Hæl, men trods [?tro ei, at?] du skade skal min Sjæl. Al hans Forlangelse var at forløses og være med sin Frelseres Jesu.

Ellers har og den salig Mand siden den Tid stedse vederkvæget sin Sjæl med dette himmelske Manna, Evangelii søde Trøst, ladet baade sjunge og læse for sig; og som jeg 2de Gange siden besøgte ham, fandt jeg ham lige aandelig som tilforn med mange fortræffelige Sprog af Guds Ord. Endelig befalede [han] sin Sjæl og Aand i den trofaste Guds Hænder, hvor han i et godt Opstandelses Haab vidste, at den i Guds Haand var allerbedst forvaret, og efter en meget kjærlig og venlig Afsked med mig, lyste jeg Herrens egen Velsignelse over ham, [og] dermed overleverede ham udi den Allerhøiestes velbehagelige Villie til en naadig og glædelig Forløsning. Dernæst laa han stille hen udi stor Taalmodighed, forventendes med mange gudelige Ord og Suk sin Frelseres saligst Aabenbarelse til en Saligheds herlige Frihed og sit Legemes Forløsning, hvilken den barmhjertige Gud forlente hannem ved en sagte og salig Død den 3die Juli om Morgenen ved 8te slet, da han saa sødeligen hensov udi Jesu Tro og gik ind i sin Herres Glæde, efterat han havde fyldt sin Bestemmelse af Aar og Dages Tal, som var i Verden 64 Aar 6 Uger og 4 Dage, som er den sal. Mands ganske Alder.

Angaaende den nyere Slægts Genealogi fremsættes først nogle orienterende Bemærkninger: Den langlandske Linie, der som tidligere berørt, er den eneste, der fortsætter sig udover det 17. Aarhundrede, deler sig ved Udgangen af dette i to nye Linier — eller rettere i tre, men den yngstes Spor har jeg, foreløbig idetmindste, maattet opgive at forfølge. Af de andre to levede den ældre i Norge og uddøde i Begyndelsen af dette Aarhundrede; den yngre delte sig atter i tre, af hvilke de to, der endnu blomstre, i det her omhandlede Tidsrum have været knyttede til Danmark og Hertugdømmerne, medens den tredie, den yngste, kom til Norge og uddøde noget før den ældre Hovedlinie.

Generation IX.

Christian Harbous og Else Thermos Børn.

Otto Harbou var, som vi have set af hans Testamente, født paa Nygaard den 17. Mai 1659 og opdraget i Hjemmet, indtil han 16 Aar gammel indtraadte som Gefreiter-Korporal i Felt-herrens Regiment. Efter med dette at have deltaget i Beleiringen af Wismar blev han den 10. Marts 1676 udnævnt til Fændrik og med endel andre Officerer sendt til Norge, hvor han fik Ansættelse ved sin Moders Søskendebarns, Oberstlieutenant Christian Vinds Kompagni af Smaalenske Infanteriregiment¹⁾. Han blev her Sekondlieutenant 1678 og, efter i Aarene 1680—82 at have gjort en Reise til Nederlandene og Frankrig, Premierlieutenant 1683. Den 23. November 1690 blev han som Kapitain réformé forsat til Agershusiske Infanteriregiment, hvor han 1792 blev Chef for Numedals og Sandsværs Kompagni og tjente i 26 Aar. Han søgte saa om sin Afsked — naturligvis paa Tydsk, skjøndt dette rigtignok var derefter: han havde „im forigen Krieg vor Bahuus eine swere Blessure bekommen im Brust und in diesem letzten Winter Campagne von die penetrante Kälte einen harten Anstoß gekriecht“, og bad nu om Tilladelse til at afstaa sit Kompagni til sin ældste Søn, der saa vilde overlade Faderen den halve Gage, hvorimod denne vilde give Afkald paa Pension af Kvæsthuskassen²⁾. Ansøgningen blev bevilget under 25. December 1716. Otto Harbou døde den 3. Juli 1723. Samme Aar, han døde, havde han en Proces ved Overhofretten paa Agershus contra en vis Christen Jacobsen Braatten³⁾.

Den 22. Februar 1692 havde han paa Kjennerud i Sandsvær ægtet *Sophie Christine Olsdatter Knopf*, der døde den 29. Januar 1712 efterat have skjænket ham tre Sønner og en Datter. Hun var sagtens Datter af den *Ole Knopf*, der 1672 var Lieutenant ved samme Kompagni (Chr. Vinds), hvorved Harbou 6 Aar senere blev ansat; sauntidig stod en Lieutenant Laurids Knopf ved Vester-

¹⁾ Sjæl. Krigskommissær Chr. Andersens Regnskab 1675—76 (Geh.-Ark.).

²⁾ Refererede Sager 1716, 24. Decbr.

³⁾ Meddelelse fra Hr. Arkivassistent Benemann i Bergen.

lenske Regiment¹⁾; men ingen af disse to antages at henhøre til den fra Frederik II's tyske Hofpræst Christopher Knoph eller Knoff stammende, ogsaa i Norge udbredte Familie²⁾. Ifølge en Tradition i Familien *Guldberg*, skal den ældste Datter (*Margrethe*, født den 9. August 1761) af Hr. Hans Olufsen Fangel eller Guldberg, Sognepræst til Guldbjerg og N. Sandager fra Fyen, have været „hemmelig gift med en adelig Harboe og Moder til Generalmajor Niels [skal vel være Hans] Harboe i Norge“³⁾, og ihvorvel den sidste Del af denne Beretning aabenbart er urigtig, er Resten vel neppe helt greben ud af Luften. Det har dog ikke været mig muligt at udfinde Sammenhængen.

Jørgen Henrik Harbou var 1677 Konstabel ved Laboratoriet, 1678—82 Fyrværker (dengang en Officerscharge) ved Artillerikompaniet paa Kronborg. Senere har han vistnok boet paa Langeland, thi den 8. April 1688 begravnes i Stoense Oluf Broch, „som blev ihjelstukken af Jørgen Henrik Hardebou“⁴⁾; Oplysning om dette Drab har jeg forgjæves søgt i Fynbo Landstings Arkiv. S. A. førte han tilligemed flere andre langelandske Adelsmænd en Injurieproces imod Birkedommeren paa Tranekjær, Erik Eriksen⁵⁾. Den 23. Januar 1691 gjøre Henrik Steensen til Steensgard og Mads Jørgensen i Leibølle Indførsel i et Jørgen Henrik Harbou tiihørende Fæstehus i Stoense for tilsammen 15 Rdl. 4 Mark. Da Broderen Niels 1695 sælger Nygaard, benævnes Jørgen Henrik „min Broder“ (ikke min salig Broder) og synes altsaa dengang endnu at have været ilive.

Niels Harbou var 1677 sammen med sin nysnævnte Broder Konstabel ved Laboratoriet, kom 1678 som Fyrværker til Glückstadt og stod nu i 32 Aar ved Artilleriet i „Fyrstendømmerne og Grevskaberne“, hvor han 1682 blev Stykjuncker, 1686 Lieute-

¹⁾ Rulle i Rentekammerarkivet (Design. A. i 77).

²⁾ Ifølge Hr. Huitfeldt-Kaas; om sidst omtalte Familie se bl. A. Hesselbergs Efterretninger om Strømsø By, samt Giessings Jubellærere; jvf. Spørgsmaal 5 i Personalhist. Tidsskr. I, 4. Hefte (Omslaget),

³⁾ Personalhist. Tidsskr. V, S. 170; hendes Navn og Fødselsdag efter Kirkebogen.

⁴⁾ Lengnicks Kirkehogsuddrag.

⁵⁾ Fynbo Landstings Dombog 1688, 22. Aug.

nant, den 2. Februar 1695 Kapitain og den 3. Januar 1705 Major. Den 27. Oktober 1703 fik han Reisepas til Holland i Kongens Tjeneste og den 5. Februar 1705 blev han beordret til at indtræde i en Kommission til Undersøgelse af de i Holland staaende Hjælpetroppers Forpleining¹⁾. Den 5. April 1710 kom han som Oberstlieutenant til Artilleriet i Danmark og fik den 10. September 1712 Karakter som Oberst tilfods. S. A. deltog han i Felttoget i Pommern som Chef for det betydelige Artilleri (90 Stk. Skyts), der sendtes over til Beleiringen af Stralsund; da han efter Hjemkomsten søgte om Godtgjørelse for Fourage, han havde købt, eftersom han ingen havde faaet udleveret, fik han til Svar, at han „gleichwie alle Andern in Pommern hätte fouragiren sollen“²⁾. Blandt de Hverv, der i de følgende Aar overdroges ham, kan nævnes, at han var en af de 7 Oberster, der skiftedes til at have Opsyn med den fangne Feltmarskal Steenbock³⁾. — Hvorledes han 1695 paa egne, Ottos og Christians Vegne solgte de tre Fjerdeparter af deres Fædrenegaard Nygaard, er tidligere omtalt.

Han blev gift i Rendsborg den 19. April 1690 med *Anna Elisabeth Büchner* († i Kirkerup hos sin ældste Søn den 11. Oktober 1730⁴⁾, Datter af Oberstlieutenant ved holstenske Artilleri *Paul Büchner* (født i Dresden d. 28. Juli 1624, † i Rendsborg d. 21. April 1698)⁵⁾.

Oberst Niels Harbou døde i Kjøbenhavn i September 1722, 60 Aar gammel, og blev begravet den 22. s. M. i Garnisonskirke „ved Officersstolene“. Af en Ansøgning, der i denne Anledning blev indgiven, haves følgende Referat⁶⁾:

Der Premierlieutenant Harbou vom Grenadier Corps giebet allerunterthänigst zu erkennen, wie sein Vater der Obrister Harbou mit Tode abgegangen und Nichts hinterlassen als eine

¹⁾ Udfærdigede Sager.

²⁾ Refererede Sager 1713, 27. Oktober; jvf. Vaupell I, S. 449.

³⁾ Udfærdigede Sager 1714, 7. September; jvf. Vaupell I, S. 495.

⁴⁾ I Kirkebogen er en halv Side ladet aaben til hendes vita, men desværre ei udfyldt.

⁵⁾ Epitaphium i Altstadt Kirke i Rendsborg.

⁶⁾ Refererede Sager 1722, 28. Sept. (Ansøgningen selv findes ikke vedlagt).

arme Wittve mit 7 Kindern, wovon bereits 3 in Ihr Mayt Diensten näml: der älteste als Premierlieutenant bei Zepelin, der andre als Lieutenant bei der Artillerie und er, der Supplicand beim Grenadier Corps stehen. Da nun sein Vater in die 46 Jahre, ehrlich und treu, seiner Pflicht nach Jhr Mayt gedienet, als bittet er allerunterthänigst dass in Consideration dessen entweder ihm, welchen Ihr Mayt nebst den Capitaine Schmieden die Artillerie hätten erlernen lassen, oder auch seinem Bruder dem Artillerilieutenant, diese vacante Compagnie zum Soulagement seiner armen Mutter und Geschwister allergnädigst conferiert werden möge.“

Artillerilieutenanten faar da et Kompagni (se ndf.). Det har desværre ikke været mig muligt bestemt at faa konstateret, hvilke de her omtalte 7 Børn ere. Idet det ældste Barn (*Christian*, døbt i Rendsborg d. 8. Juli 1691) aabenbart var død dengang og vistnok langt tidligere, kjendes foruden de i Referatet nævnte 3 Sønner med Bestemthed kun 2 Døttre, nemlig Fru Michaelsen og en anden død ugift i Rendsborg 1753. I de Mollerske Stamtavler nævnes imidlertid endnu (med Vedtegningen „ex Tage Krabbe Ms.“): „*Frid. Harbou*, Lieutenant, blev casset, g. m., skilt fra Capt. Müller“ og „*Christian Harbou*, Ritmester, brendte op i Itzehoe 1749, ugift“. Den sidste af disse, men ei den første, nævnes tillige i Kaasbølls Register over adelige Familier. De vare ved Oberstens Død begge Landkadetter, og forsaavidt „bereits in Ihr Mayt Dienste“, hvis der da ikke er underforstaaet „als Officiere“. Kadetterne skulde efter Bestemmelserne være Officerssønner eller dog „hübscher Leute Kinder“, og dersom de to nævnte Kadetter ikke ere Sønner af Obersten, er det vanskeligt at sige, hvem Faderen kan være. I begge de omhandlede Samlinger stamme Oplysningerne derhos fra samtidige, gode Kilder, idet Kaasbøll (1689—1767) og Tage Krabbe (1705—1774) begge vare Artilleriofficerer og paa forskjellig Maade vides at have staaet i Forbindelse med Familien, navnlig med Niels Harbou d. Y. Der er derfor al Grund til at antage Angivelsen om *Christian Harbou*, hvori de stemme overens, for korrekt, og hvorfor saa ikke tillige *Krabbes* Angivelse om Fre-

derik? tilmed da der hos Kaasbøll dog mangler et Barn. — Frederik blev Kadet 1716, Officer 1727, Christian henholdsvis 1719 og 1728, hvilket, hvad Alderen angaar, kan passe med, at daværende Major Harbou havde to Børn til Daaben i Rendsborg 1706 og 1707, af hvilke det første blev kaldet Frederik, medens det sidste Navn ei er anført, ligesaa lidt som for et Barn født 1704 — maaske den forhen omtalte Datter (Anna Sophie).

Birgitte Harbou var gift med en svensk Officer *Anders (Eneroth) Leijonflycht*. Han var født den 18. September 1644 i Gefle, hvor hans Fader Peder Eneroth var Borger, medens Moderen var af den gamle Adelsæt Klipping. Han indtraadte 19 Aar gammel i Hæren og steg efterhaanden til Regimentskvartermester ved S. skaanske Infanteriregiment; den 23. Oktober 1686 blev han optagen i den svenske Adel med ovenanførte Navn og døde den 6. Juli 1713. Han var tre Gange gift; „Brita“, som hun kaldes paa Svensk, var hans 2den Hustru og Stammoder til den nulevende Slægt Leijonflycht; hun døde 1697¹⁾.

Mette og Berthe Harbou fik den Juli 1684 af deres Fader Skjøde paa Hegnet (se ovf.), hvor idetmindste den Førstnævnte (begravet i Bødstrup den 24. December 1700) levede ugift til sin Død.

Christian Harbou synes at have været den yngste af Sødskendene²⁾ og indtil Faderens Død at have levet hos denne paa Langeland, hvor han den 13. April 1687 fik Skjøde paa en Gaard i Stoense By; 1714 fortæller han rigtignok, at han har gjort Militærtjeneste i c. 30 Aar, men tager dog vist her Munden for fuld, thi samtidig angives han at have været Officer i 25 Aar, skjøndt han først den 10. September 1691 blev Fændrik ved Boyneburgs (senere Gyldenløves, Haussmanns, Cicignons) gevorbne Infanteriregiment i Norge. Omtrent 1699 blev han Sekondlieutenant, og den 29. Oktober 1701 Premierlieutenant (ved Grenaderkompagniet), 1710 foreslaas han til et ledigt Kompagni, som han dog ikke faar, og da han Aaret efter vil kjøbe et andet, forestiller Regimentschefen, der iøvrigt omtaler ham

¹⁾ Anrep: Svenska adelns ättartaflor.

²⁾ Han findes ikke i ældre Stamtavler f. Ex. Benzons.

meget anerkjendende, ham, at han ikke har Raad til at overtage det, da det er i en meget daarlig Forfatning. Den 2. Januar 1712 gjør Statholderen Løvendal ham mod hans Ønske til Chef for et af Agershusiske Regiments Reservekompagnier, som senere blev reduceret¹⁾. Efter endel Søgen, i hvilken Anledning han tog til Kjøbenhavn, opnaaede han den 2. Juli 1714 at faa Nordfjords (eller Stryns) Kompagni ved Bergenhusiske Infanteriregiment, og boede som saadan paa Gaarden Tonning i Nordfjord, hvor en Ildebrand, der opstod, medens han var fraværende med Familie og Tjenere, berøvede ham alle hans Eiendele; senere i Stryn, hvor han døde den 29. Juni 1722, efterladende „en heel fattig Enke — *Sophie Amalie Friderichs* — og mange Børn“²⁾.

I Familien opbevares, i Original eller dog i en omtrent samtidig Afskrift, en af ham hans „kiære For Fædre til Ære Minde“ udarbejdet Fortegnelse over hans „16 Aner“, som han kalder det, i Hovedsagen overensstemmende med dem, der ere opregnede i Otto Harbous Testamente.

Enken fik en lille Pension af den nye Kompagnichef, Kapitajn Jørgen Ravert, som dog døde Aaret efter og fulgtes af Kapitajn *Detlev Johan Reusch*; men den 12. Marts 1725 fik hun 100 Rdl. aarlig fra den norske Officerssenkekasse. Endvidere fik hun, hvad Datidens Geistlige vilde have kaldet „en Datter forsørget i Kaldet“; thi skjøndt udtrykkelig Hjemmel ikke kan paavises, er der vel ingen Tvivl om, at Reusch's Hustru, *Karen* „née de Harbou“, som hun skriver sig³⁾, hører herhen, hvad der yderligere bestyrkes ved Navnene paa en Søn og en Sønnesøn Detlev Christian Reusch og Christian Harboe (sic) Reusch.

D. J. Reusch og Karen Harbou blev gifte i Tuse (Os) den 30. Januar 1726⁴⁾; han var Søn af Oberst Detlev Reusch og Hustru Cecilie Elisabeth Den 1. Februar 1707 blev han Fændrik, den 14. November s. A. Lieutenant, den 3. Juni 1709

¹⁾ Refererede Sager 1714, 20. April.

²⁾ Refererede Sager 1723, 26. Juli og 1725, 26. Febr.; kgl. Ordre og Resol. 1725, 2. Marts.

³⁾ Bilag til Kabinetsskassens Regnskab 1749.

⁴⁾ Meddelelse fra Hr. Direktør Delgobe.

Kapitainlieutenant og den 25. Februar 1710 Kapitain ved sin Faders (senere v. d. Lühes, Johansens) Infanteriregiment ved de danske Auxiliærtropper i Italien, der blev reduceret 1721. Den 27. September 1723 fik han saa Kompagni ved 1. Bergenusiske Regiment, hvor han den 11. November 1733 blev Major, den 25. November 1743 fik Oberstlieutenants Karakter og den 13. Januar 1751 blev dimitteret. Han døde den 4. April 1761, hans Hustru den 3. Oktober 1765. Deres ovennævnte Søn Detlev Christian Reusch, død den 21. November 1794 som afskediget Kapitain og Postmester i Bergen, var gift med Anna Sophie Orning, Datter af Klokker David Frederik Orning i Vik i Bergens Stift. Deres Efterkommere leve endnu i Bergen.

Af Christian Harbous andre Børn kjendes kun en Søn, *Christian Frederik Harbou*, der den 10. April 1716 blev Landkadet efter en Ansøgning, hvoraf jeg skal anføre følgende¹⁾.

„ Jeg er en Soldates Barn, ja Barn af alle mine Forfædre, der har været ved Militien udi Deres Majests og høilovlige Fædres Tid, og efterdi jeg vil gjerne træde udi deres Fodspor og besynderlig tage Part udi den Naade, som min allernaadigste Konge for nogen Tid siden har villet behage at lægge paa min Fader, Capitain Harbou, da de allernaadigst confereret ham et Compagnie ved det Bergenusiske Regiment, altsaa supplicerer jeg allerunderdanigst, at jeg maatte vorde annammet i Deres Majests Tjeneste som Landkadet, paa det jeg, som med Liv og Blod og har Lyst til at tjene min Konge, derved i Fremtiden kunde blive jo mere og mere capabel. Alt dette sker i den allerdybeste Underdanighed forat offerere mig selv Deres Majest., og saa tager min allernaadigste Konge en stor Byrde fra mine Forældre, der Lidet have at sustentere mig med, og lægger en stor Emploie paa mig“.

Efter den 15. November 1723 at være bleven Kadetkorporal fik han den 30. September 1726 Afsked efter Ansøgning for at reise til Norge „i et Velfærdsanliggende“. „Weil das Glück mir schlechte avantage vergønt“, lod han sig c. 1730 hverve ved

¹⁾ Refererede Sager 1716, 3. April.

3. jyske Rytter Regt., og søgte d. d. Vordingborg d. 21. September 1734 om en Officersplads; han anbefaledes af Chefen Oberst Kalckreuth, der synes at have fremdraget Ansøgningen, da han 1738 var bleven Staldmester, og Pladserne ved to ny oprettede National-Regimenter skulde besættes. S. A. d. 19. September blev Harbou Lieutenant ved Slesvigske Nat. Inf.-Regt., men blev den 18. August 1741 kasseret efter Dom for grove Fornærmelser mod Amtmanden i Nordborg Holger Skeel; den 20. Oktober s. A. blev han dog paany ansat ved Oldenborgske Nat. Inf.-Regt., hvorfra han den 5. November 1742 fik Afsked med Pension; senere Efterretning om ham savnes¹⁾. Heller ikke er det, trods velvillige Bestræbelser fra flere Sider²⁾, lykkedes at opspore hans „mange“ Søskende eller deres eventuele Efterkommere. — En *Mette Marie Harboe* var c. 1770 gift med Apollonius Liliendal, D. F. Ornings Efterfølger som Klokker i Vik³⁾; om hendes Slægtsforhold vides mig bekjendt Intet, saa at hun med lige Rimelighed kan henføres enten til den her omhandlede Gren af Familien Harbou eller til de bergensiske Harboer.

Generation X.

Otto Harbous og Sophie Christine Knopfs Børn.

Hans Christian Harbou fik som omtalt den 25. December 1716 Numedals og Sandsværs Kompagni af Agershusiske Infanteriregiment efter Faderen. Han findes ikke tidligere i Militæretaterne, men af den Ansøgning han i ovennævnte Anledning indgiver, erfares Følgende om hans tidligere Liv: han havde tjent i 9 Aar, først 3 Aar som Sergent ved Livgarden tilfods og dernæst „fra Begyndelsen af den pommerske Campagne og Stralsundske Beleiring“ frivillig og uden Gage som Lieutenant ved Buddes (2. Thronhjemske) Infanteriregiment; endelig havde han under Felittoget i Norge 1716 forrettet Tjeneste som General-

¹⁾ Refererede Sager 1726, 23. September; 1738, 19. September og 1741, 13. Oktober.

²⁾ Navnlig paa Foranledning af Frk. Wilhelmine Brandt.

³⁾ Personalhist. Tidsskr. IV. S. 84.

adjutantlieutenant hos Generalmajor I. M. Sehested¹⁾. Han vedlægger Anbefalinger fra Budde og Sehested, og den sidste af disse Anbefalinger, forekommer det mig, fortjener at kjendes som et vistnok sjældent Exempel paa, at det i de Tider har været regnet en Mand tilgode, at han var dansk; den lyder saaledes:

Hans Kongl. Mayst til Dannemark og Norge etc.

bestalter Generalmajor over Cavalleriet udi Norge

Iens Maltesen Sehestedt

gjør vitterligt, at Nerverende Lieutenant Hans Christian Harboe har Een tid lang udi denne Campagne forrettet hos mig General Adjutant Lieutenant Chargen og imidlertid udi alle forefaldende occasioner, i hvor som heldst han haver weret commenderet, sig saaledes opført som Een Retskaffen Braf officier well eigner og anstaar; alt saa haver ieg icke skullet underlade derfor at meddele hannem dette som et Bewiis om hans troe og Reedelig forhold med Tienistskyldigst og wenligst begier til alle og Een hver som bemte Lieutenant Harboe maatte fore komme, det de hannem som Een indføød, der tiener Deres kongl Mayst, all welwillighed og Tienistfærdighed wilde betee og erwiisze.

Christiania d. 17 Septembr. 1716.

(L. S.)

Sehestedt.

Ved 1. Agershusiske Regiment stod H. Chr. Harbou nu i 36 Aar. Den 10. August 1722 fik han Majors og den 17. Oktober 1738 Oberstlieutenants Karakter, men blev først den 25. November 1743 Premiermajor (med Nedre Romeriges Kompagni) og den 29. Mai 1744 virkelig Oberstlieutenant (med Egers Kompagni); den 31. Marts 1751 fik han Obersts Karakter med Anciennitet fra 28. Oktober 1749, blev den 29. November 1752 Chef for 3. Throndhjemske Infanteriregiment (med Orkedals Kompagni) og den 31. Marts 1759 Generalmajor. I denne Stilling døde han den 16. April 1763 i Throndhjem.

Hans Hustru *Sarah Moss*, begravet paa Strømsø den 4. Juli

¹⁾ Refererede Sager 1716, 21. Decbr.

1767, 61 Aar gammel, var Datter af Niels Pedersen Moss, Kjøbmand i Brageruæs, og Maren Norup¹⁾. Harbou og Hustru fik 1761 Bevilling til, at den Længstlevende maatte sidde i uskiftet Bo, hvortil Børnene, 2 Sønner, der vare Officerer, og 2 Døttre, der vare gifte, havde givet deres Samtykke²⁾.

Fornævnte Maren Norup var 2. Gang gift med Etatsraad Peder Neve, Stiftamtmand over Laaland-Falsters og senere over Agershus Stift, og en Datter af dette Ægteskab, Magdalene Dorothea, var gift med H. Chr. Harbous Fætter, Oberst Andreas Harbou (se nedf.); disse døde begge tidlig og efterlod 3. unyndige Sønner, for hvilke H. Chr. Harbou som nærmeste Slægtning i Norge var Formynder. Han har formodentlig opdraget dem i sit Hus, hvad han ogsaa skal have gjort ved en anden Myndling, Jacob Harboe³⁾, hvis Fader, Dragon-Oberst Chr. Fr. Harboe, havde været hans Nabo først i Buskeruds- og siden i Thronhjems-Eggen. 1743 havde en ældre ugift Slægtning af hans Hustru, Sarah Gundersdatter (Elieson) Ophold hos ham paa Eger⁴⁾, formodentlig paa Gaarden Raaen i Fiskum Annex, som han idetmindste beboede 1747⁵⁾. Her levede ogsaa, efter Sigende i smaa Kaar, en Familie Knof (2 Døttre døbt i Fiskum 1760 og 1763), uden Tvivl Harbous Slægtninge paa mødrene Side. Hansynes saaledes i det Hele at have været hjælpsom og gjæstfri imod Slægt og Venner, der af en eller anden Grund trængte til Bistand.

Foruden Raaen eiede Harbou 1746 i Fiskum endel Landskyldrettigheder samt endel af Gravdal og Holt Skove paa Grændsen af Eger, Skouger og Hof, hvilke Eiendomme han s. A. synes at have kjøbt af Kronen og betalt med, hvad hans Fader og han selv havde tilgode paa uafgjorte Afregninger; 1750 kjøbte han tillige Gaarden Follestad i Røgen⁶⁾.

Naar jeg paa dette Sted anfører nogle Detailler hentede fra

¹⁾ Jvfr. A. Collett: Familien Elieson, S. 4—6.

²⁾ Refererede Sager 1761, 25. Novbr.; kgl. Exped. Decbr. s. A.

³⁾ Ifølge Optegnelser i dennes Familie.

⁴⁾ Collett, anf. Sted.

⁵⁾ Personalhist. Tidsskr. II, S. 273. (Stiftsrelationer).

⁶⁾ Meddelt af Hr. Huitfeldt-Kaas.

Skiftet efter ovennævnte Etatsraadinde *Neve*¹⁾, indrømmer jeg, at de strængt taget ikke vedrøre det foreliggende Emne, men haaber dog, at deres Fremkomst kan undskyldes med, at de give Oplysninger om et Hus, hvorfra to af Slægtens Medlemmer have hentet deres Hustruer. Skjøndt Fru *Neve* ved sin Fødsel og Slægt var knyttet til Norge, hvor ligeledes begge hendes Døttre vare gifte, flyttede hun dog efter sin anden Mands Død tilbage til Nykjøbing paa Falster, hvor hun døde den 20. August 1757.. Hendes Arvinger vare foruden den ældste Datter og den yngstes. 3 forældreløse Sønner en Søn, Kapitain Johan *Neve* (døbt i Kjøbenhavns Nicolai Kirke den 9. Oktober 1714, † 1780 som afskediget Major). Af Skiftedokumenterne frengaar, at hun endnu har havt 2 Børn, en Datter af 1^{ste}²⁾ og en Søn, Lieutenant Niels *Neve* (døbt i Kjøbhvn.s Helligaands Kirke 6. April 1716) af 2det Ægteskab, begge døde uden Livsarvinger; efter den Førstnævnte (*Magdalene*) havde Brødrene henholdsvis under 23. Marts 1734 og 10. Marts 1735 givet Afkald paa Arv, hvorimod der intet Afkald findes for *Andreas Harbous* Hustru. (Ægteparret *Neve* har dog havt endnu en Datter, *Margrethe Hedevig*, døbt den 22. August 1719 i Holmens Kirke og sagtens død som Barn). — Boet eiede Færder Fyr (paa Øen Lille Færder ved Indløbet til Christiania Fjord), hvis Eiere havde Ret til at opkræve 2 Sk. pr. Læst af hvert forbiseilende indenrigsk Skib³⁾; det udlagdes i Henhold til testamentarisk Disposition for 1500 Rdl. til Johan *Neve*; han fik heraf i aarlig Forpagtningsafgift 200 Rdl. af den anden Halvparts Eier, Bankkasserer *Peder Moss*, Fru *Sarahs* Søskendebarn baade paa fædrene og mødrene Side, senere adlet med Navnet *Mossencrone*. — Af faste Eiendomme havde Boet endvidere Gaarden, hvori den Afdøde havde boet, samt nogle Grundstykker ved Byen, de sidste solgtes for noget over 1000 Rdl.; Gaarden vilde Kapitain *Neve* fra først af underhaanden for Vurderingssummen 600 Rdl. have overladt til den Afdødes Tjener *Christian Jensen Fensteen*, der havde tjent hende

1) Meddelte af Hr. Kordegn V. Holm i Nykjøbing p. F.

2) Jvf. Collett, anf. Sted.

3) Jvf. N. R. Bull: Den Trønderske Slægt Bull, S. 56.

i nogle og tyve Aar ligesom Kammerpigen Anna Magdalene Mortensdatter Langhoff, med hvem han nu agtede at gifte sig, men da Oberst Harbou fandt sig „præoccuperet“ derover, blev Gaarden stillet til Auktion og for 450 Rdl. tilslaaet Kapitainen, der atter overlod den til Fensteen. Foruden af de nævnte to bestod den Afdødes Husstand af 4 Tjenestefolk; hun havde i sin Tid havt en Selskabsdame Sophie Amalie Siedenborg, død den 29. Marts 1751, hvis Fader var Borgemester i Kjøbenhavn, Moderen født Baronowsky. Indboet var ifølge Skifteprotokollen „overmaade rigt“. Auktionen over Løsøre indbragte næsten 2900 Rdl., deraf c. 1900 Rdl. alene for Sølvtoi, der betaltes med 3 Mark 8 Sk—4 Mark pr. Lod og for endel blev købt af Sønnen og Svigersønnen; der kan nævnes en Themaskine indvendig forgyldt med tilhørende Kjedel (265½ Lod), en „plad minage“ med Fad, Opsats, 4 Lysearme, 8 Konfekt- og 2 Frugtskaale, 2 Sukkerskaale, 2 Sukker- og 1 Peberbøsse, Eddike-, Olie- og Senneps-Kander (ialt 657½ Lod), endvidere Kaffekander, Tallerkener, Fade, Terriner, Stager o. s. v. Af andet Indbo solgtes til de vedføjede Priser: en Himmelseng med forgyldt Karnis og Omhæng af rødt og gult brocheret Damask (26 Rdl.); en Chatol med Opsats og Speilglas i Dørene (59 Rdl. 3 M.), et lakeret „Perspektivskab“ med 2 store og 17 smaa Opsatser (36 Rdl. og 3 M.); 2 „propre“ rødtlakerede Speile (76 Rdl. 1 M.); et rødtlakeret Bord med 2 Gueridoner (11 Rdl.) o. s. v. Fruens Garderobe (ei specificeret) blev foræret Kammerpigen. Karossen med Seletøi og Tilbehør købte Provsten for 36 Rdl. og 1 M.; 2 Hopper solgtes for 11 Rdl., 3 Køer for 5, 6 og 8½ Rdl. Af Bøger kan anføres „Peder Paars“, vurderet til 1 M. 4 Sk., men solgt for 2 M. 2 Sk.. — Omkostningerne i Boet udgjorde 922 Rdl., Auktionssalær 115 Rdl. og Inkassationsalær ligesaa meget, Skifteforvalterens Salær 100 Rdl., Skiftetbrevet 37 Rdl. (3 M. Arket). Med Fradrag af alle Omkostninger udgjorde Boets Formue 13017 Rdl. og da den Afdøde havde siddet i uskiftet Bo efter sin anden Mand, arvede dennes Børn Halvdelen, medens den anden Halvdel deltes i 1 Broderlod og 2 Søsterlodder; H.

Chr. Harbou fik saaledes 1627 Rdl., Neve 7592 Rdl. og Andreas Harbous 3 Sønner hver 1265 Rdl.

Otto Harbou blev døbt i Fiskum Skjærtorsdag den 13. April 1703. Den 15. Mai 1719 blev han optagen i Landkadetkompagniet, hvorfra han først afgik den 25. August 1727 som Premierlieutenant ved Sydsjællands, Laalands og Falsters National-Infanteriregiment, Nørre Herreds Kompagni paa Laaland. Da dette Regiment nogle Aar efter blev reduceret, ansattes han efter Ansøgning den 1. Juni 1731 som surnumerær med Ventepenge ved 1. Agershusiske Regiment, blev den 6. Februar 1732 virkelig Premierlieutenant ved Holmestrands Kompagni, kom den 24. Februar 1744 ved Bytning til Numedals Kompagni, blev den 13. August 1747 Chef for Skedsmoes (Landeværns) Kompagni, som han dog den 29. April 1750 byttede med Kapitain G. S. Akeleye for Numedals (staaende) Kompagni, „dog at hver beholder sin Gage“. Han døde i Februar 1755 og vides ei at have været gift.

Generation XI.

Hans Christian Harbou og Sarah Moss's Børn.

Maren Harbou, født omtrent 1725, blev gift i Throndhjem den 23. Februar 1761 med *Hans Selchier*, f. omtr. 1717, † den 11. November 1787. Han var en Underofficers Søn, indtraadte i Tjenesten c. 1734, blev c. 1740 Fændrik ved 1. Agershusiske Infanteriregiment, den 2. August 1743 Sekondlieutenant, den 9. Oktober 1744 Premierlieutenant, den 6. Juni 1753 Kapitain, den 25. Oktober 1759 Chef for Strømsøs Kompagni, den 21. Oktober 1774 karakteriseret Major og den 23. Juli 1777 Premiermajor. I Konduitelisterne af 1764 omtales han som „en hurtig og god Officer af sundt Begreb, altid tjent med god Applikation, fører anstændig Konduite og Økonomi“. Han boede paa Raaen, som han vel har overtaget efter Svigerfaderen.

Deres Søn Hans Christian Harbou Selchier blev den 17. Decbr. 1783 Sekondlieutenant ved Kronprindsens Regiment og den 5. Juni 1789 Premierlieutenant men allerede 1795 afskediget paa Grund af Svagelighed; senere blev han Konduktør i Veietaten. — En Datter Sarah Selchier, døbt i Fiskum den 23.

Juni 1763, var gift med Oberstlieutenant von Ditten. Deres Afkom lever i Norge.

Sophie Christine Harbou var 1767 Enke efter en Prosch, formodentlig *Caspar Tobias Prosch*, f. den 27. April 1719, † i Mai 1763 som Sognepræst til Flesberg, Nabosogn til Eger. Hun boede senere paa Gaarden Søndre Asak i Skedsmo og blev begravet her den 14. April 1788, 61 Aar gammel.

Otto Harbou, døbt i Fiskum Kirke den 29. Sept. 1728, var Sergent da han den 15. Juli 1750 blev Fændrik ved 1. Sønderfjeldske Dragonregiment, Enebaks Kompagni; blev den 12. Februar 1755 Sekondlieutenant og den 10. Sept. s. A. Premierlieutenant ved Skedsmos Kompagni; den 24. September 1760 Kapitain og Chef for Søndre Romeriges Landeværns Kompagni; efter Landeværnets Opløsning 1765 stod han nogen Tid paa Vartpenge, men blev senere Chef for Skedsmos Kompagni; den 2. Februar 1780 karakteriseret Major, den 10. Juli 1785 Sekondmajor, men afgik den 22. August 1788 fra Regimentet for at gjøre Tjeneste som „Generalvognmester ved den norske Felthær“. Den 28. Februar 1789 fik han Afsked med Oberstlieutenants Karakter og døde i Skedsmo den 10. Juni 1793. I Konduitelisterne 1764 faar han følgende Vidnesbyrd: „Har ved forefaldende Leiligheder alletider vist sig at være en aktiv Officer og lader se Lyst til Tjenesten; fører og en, en Officer anstændig Konduite“.

Han blev gift i Trygstad den 28. September 1761 med *Maria Post Michelet*, døbt i Sørum den 19. Mai 1738, død i Christiania og begravet i Skedsmo den 14. Februar 1805. Hun var ældste Datter af Oberstlieutenant Chr. Fred. Michelet og Hustru født Holst. Af deres Børn kjendes 3 Sønner og 3 Døttre, af hvilke dog kun en Datter overlevede Forældrene. Disse boede først paa Løkken i Nittedalen, men flyttede snart (før 1763) til Skedsmo, hvor de eiede Gaarden Mellem-Asak.

Niels Harbou, født den 2. Decbr. 1730 og døbt i Fiskum Kirke, blev den 18. Oktober 1749 karakteriseret Sekondlieutenant ved 1. Agershusiske Infanteriregiment, hvor han stod i Underofficersnumer. Den 12. August 1750 blev han virkelig Fændrik

ved Faderens Kompagni, den 6. Juni 1753 Premierlieutenant, den 25. October 1759 Kapitan og den 1. Januar 1766 Chef for Fyrredals Kompagni, som han i December det følgende Aar efter Indstilling fra Regimentschefen bytter med Bambles Kompagni, hvis Chef Chr. Jørgen Scharffenberg var i fremmed Krigstjeneste, men som ikke kunde undvære Chefens Nærværelse, da det var „meget vidtløftigt af Begreb og desforuden ved Søkanten beliggende“; derhos havde Harbou, hvad der maaske var Hovedsagen, i Bambles Distrikt „Anledning til et Etablissement og kunde derved undgaa med Forlis aldeles at kvittere, og afhænde den Besætning af Heste og Kvæg samt Møbler, som han efter sit forrige Etablissement havde i Behold“¹⁾. Det her omhandlede Etablissement er uden Tvivl Ourenæsgaard i Sande, hvor han idetmindste boede 1768; men ikke længe efter fik han Hurums Kompagni og boede nu paa Gaarden Knive i Skouger, som han købte af Søren Hansen for 3500 Rdl. (Skjøde af 22. Decbr. 1770). — Den 16. Juli 1783 blev han Major med Anciennitet fra 22. August 1774 og den 11. Decbr. 1789 fik han Oberstlieutenants Karakter. Den 1. Januar 1792 blev han Nationalbataillons-Kommandør ved Nordenfjelds Regiment og den 23. Oktober 1795 virkelig Oberstlieutenant og Chef for et Grenaderkompagni ved Thelemarks Regiment, samtidig med at han fik Obersts Karakter med Anciennitet fra 27. Februar s. A. Den 11. November 1796 blev han Chef for Oplandske Regiment, var 1798 Kommandant ad interim paa Kongsvinger, blev den 15. Januar 1802 Generalmajor og gik den 21. September 1804 af paa Ventepenge. — I Konduitelisterne 1764 siges om ham, at han var „en god og bekvem Officer, har upaaklagelig kommanderet et Grenaderkompagni i Holsten, applicerer sig fremdeles paa Tjenesten, af god Komportement og fører en god Økonomi.“

Niels Harbou var to Gange gift; om hans første Hustru, Søster til hans Broderkone, er følgende Inskription (fra Kisten?) bevaret i Familien:

„Død! er Du Herre overalt? over Liv, Ungdom, Forbindt-

¹⁾ Indkomne Infanterisager 1767, Oktober.

ligheder! Fælder Du Blomstret i Foraaret før Høsten og af Dig selv sønderriver de sarteste og ømmeste Baand? Nei! Liv og Død, Tid og Evighed, dertil oplader den Herre over Begge Dørene. Lad os saa tænke ved Støvet af disse Levninger efter høiædle og velbaarne nu salige Frue, Frue *Idde Sophie von Harbou* fød *Michelett*, denne værdige Daatter, fød til Verden [i Sørum] den 10. September 1744 af høiædle og høivelbaarne Herre Obriste Lieutenant Christian Friderich von Michelett og høiædle og velbaarne Frue, Frue Johanne Christina Augusta Michelett, fød Holst; ligesaa værdig som høit elsket Ægtefælle for den dybt sørgende gjenlevende Enkemand, høiædle og velbaarne Hrr Nils von Harbou, Capitain for det Hurumske Infanteri-Compagni. Forsynet som nu opløste, knyttede deres Ægteskabs Baand [i Trygstad] den 11. Marts 1768, velsignede det med trende Børn, en Søn og tvende Døttre. Knap fik hun Tid den 13. April 1771 at føde den sidste til Livet, førend hun den næst paafølgende 21. om Morgenen Kl. 3 ved Sygdom, som vi kalde Fridsler, fandt sit eget Livs Ende paa Knive Gaard i Skouger Bøigd og Jarlsberg Grevskab. Saaledes gik Solen ned om Middagen; Storm og Bitterhed endte Foraaret og den begyndte Lyksalighed. Uskyldige Smaa, følesløse ved Eders spæde Ungdom, I kjende ei endnu, hvilket Tab af den ømmeste forstandige Moder. I maa lade Eders Fader græde dobbelt, thi han begræder alene den kjærlige husraadige Ægtefælle, som forenede Ungdoms Belevenhed med rare Sindets Gaver og i Aandens Glæde, frivillig fornøiet med Jesu Naade, fulgte sit høiere Kald og Bestemmelse til Salighed efter 26 Aars, 7 Maaneders og 11 Dages Alder og 3 Aars, 1 Maanedes og 10 Dages lyksaligt og fornøiet Ægteskab.

NB. Begravet ved Skouger Kirke 30. April.“

Samme Nat, hun døde, skal hendes Moder have haft et „Syn“, der foranledigede, at de 3 Børn blev opdragne hos Bedsteforældrene.

Anden Gang blev Niels Harbou gift paa Throndstad i Hurum den 8. Marts 1773 med *Henrika Margrethe Huitfeldt* (døbt i Frons Kirke paa Follo den 21. Oktober 1746, død i Laurvig

den 2. August 1815), Datter af Etatsraad Claus Huitfeldt til Throndstad og Anne Margrethe, født Huitfeldt — altsaa Sønnedatter af Ivar Huitfeldt. — Ved General Harbous Død den 24. Juni 1806 blev Knive strax solgt ved Auktion for 14201 Rdl.; Auktionsskjødet blev udstedt den 21. November 1807 til Anders Haakonsen Lindum. Ved Boets Opgjørelse blev en Søsterlod ansat til c. 1620 Rdl.; der var altsaa en ret betydelig Formue (i andet Ægteskab var der 2 Sønner og 4 Døttre), men i de faa Aar Generalinden overlevede sin Mand, svandt hendes Lod betydelig ind; Tiderne vare jo vanskelige, og efter Traditionen skal Svigersønnen Hammer, der havde Bestyrelsen af hendes Sager, ikke have skilt sig derfra paa nogen videre heldig Maade.

Generation XII.

Otto Harbous og Maria Post Michelets Børn.

Hans Christian Harbou blev begravet i Skedsmo den 3. Februar 1763, 1 Aar 2 Maaneder gammel, og

Sarah Kirstine Harbou ligesaa den 12. Juni 1781, 17 Aar 3 Maaneder gammel.

Maren Sophie Harbou blev døbt i Skedsmo den 6. November 1767 og den 11. Januar 1790 gift paa Asak med *Christian Otto Heiss*, døbt i Stokke den 13. August 1764, Søn af Kapitain ved 4. Søndenfjeldske Dragonregiment Friederich Siegismund Heiss (f. c. 1717 i Hattstedt ved Husum) og Marthe Marie Iversdatter (døbt i Stokke den 11. November 1734). Han blev den 21. Januar 1785 Sekondlieutenant ved 2. Søndenfjeldske Dragonregiment, den 4. August 1788 Premierlieutenant, kom den 24. April 1789 til Agershusiske Dragonregiment og fik den 26. Juni 1795 Ritmesters Karakter. Den 11. Februar 1803 udtraadte han af den egentlige Krigstjeneste og blev Land- og Søkrigskommissær i Christianssands Stift samt Vesterlens Distrikt; den 19. August s. A. blev han Overkrigskommissær med Majors Rang, den 16. Januar 1809 forflyttet til Agershus Stifts Distrikt og fik den 21. December 1811 Oberstlieutenants Rang. Han udgav anonymt 1816 en Piece betitlet: „Et Par Ord til Moderlandet Norge“¹⁾.

¹⁾ Kraft og Lange, Norsk Forf.-Lex. S. 266.

Som den eneste af sine Søskende, der overlevede Forældrene arvede Fru Heiss Asak, hvor hendes Mand døde den 1. August 1821, og hun selv den 16. Juli 1848, efterladende flere Børn.

Peter Neve Harbou, født den 1. December 1770, indtraadte den 1. April 1783 i den mathematiske Skole i Christiania og nød senere Undervisning paa Manegen og Veterinærskolen i Kjøbenhavn. Han var Korporal ved Smaalenske Dragonregiment og havde tjent i 5 Aar „til sine Foresattes Fornøielse“ ¹⁾, da han den 1. Juni 1787 blev Fændrik ved Oplandske Dragonregiment. Den 26. September 1788 blev han Sekondlieutenant, men døde allerede den 21. Juli 1790 paa Opsal Gaard i Ringsager.

Idde Frederikke Harbou blev begravet i Skedsmo den 1. Marts 1773, 8 Maaneder og 2 Uger gammel.

Christian Frederik Harbou, født den 5. Mai 1780, var 1798 Elev paa Krigsskolen i Christiania, men blev det følgende Aar dimitteret paa Grund af Svagelighed og døde den 11. Juni 1801.

Generation XII.

Niels Harbous og Idde Sophie Michelets Børn.

Sarah Christiane Harbou, døbt i Sande den 8. April 1769, blev gift 1794 (Indskud i Enkekassen den 24. Marts) med *Daniel Michelsen (Michael) Zarbell*, døbt i Kjøbenhavns Helligaands Kirke den 22. Oktober 1769, Søn af Skomager Michael Zarbell og Hustru Christiane Margrethe Hegelund. Den 6. Juni 1788 blev han Fændrik ved 1. Agershusiske Infanteriregiment, den 19. Juni 1789 Sekondlieutenant, den 5. Marts 1790 Premierlieutenant, forsat til Nordenfjeldske Regiment, den 5. November 1802 Kapitain og den 13. November 1804 Chef for Hougunds Kompagni. I en Rapport fra den kommanderende General, Prindsen af Augustenborg, omtales en hæderlig Træfning ved Lund den 20. April 1808, hvor Zarbell med sit Kompagni kastede en fjendtlig Styrke ²⁾. Efter den 27. April 1812 at have faaet reserveret sig Majors Anciennitet, afgik han ved Omorganisationen den 1. Januar 1818 som Major og døde i Svelvig den 8. Juni

¹⁾ Indkomne Cavallerisager 1787 Mai.

²⁾ Aalls Erindringer I, S. 457.

1835; hans Hustru døde den 12. April 1840; de havde 2 Sønner og 3 Døttre.

Hans Christian Harbou, født den 28. Marts 1770, indtraadte den 28. April 1783 i den matematiske Skole i Christiania, hvor han Aaret efter fik følgende Skudsmaal: „endnu meget ung men et bøieligt Hjerte og fuld af god Villie, giver her et fordelagtigt Haab“. Den 26. Mai 1786 blev han Stykjunker i det kgl. Artillerikorps, men traadte den 24. August 1787 som Fændrik à la suite over i Søndenfjeldske Infanteriregiment; den 22. August 1788 blev han virkelig Fændrik og den 29. Mai 1789 Sekondlieutenant, men døde den 2. Mai 1790.

Johanne Christine Augusta Holst Harbou, født den 13. April 1771 og døbt i Skouger den 18. s. M., blev den 4. April 1795 gift med *Niels Christian Hals*, født i Eidsberg den 23. April 1758, Søn af Major Bastian Hals og Maren Jonstrup. Han blev den 1. Mai 1775 Underofficer i Artilleriet, den 1. April 1779 Kadet (Stykjunker), den 26. Februar 1783 Sekondlieutenant i det kgl. Artillerikorps m. Anc. fra 14. August 1782, den 4. April 1788 Premierlieutenant, den 11. November 1791 karakteriseret Kapitain, den 29. April 1796 Stabskapitain, den 24. Februar 1804 Chef for 6. Kompagni i Kjøbenhavn, som han den 15. Marts 1805 byttede med 13. Kompagni i Frederiksstad; den 6. Juli 1807 blev han Major med Anciennitet fra 23. Januar s. A. og den 6. Juni 1812 Oberstlieutenant. I Foraaret 1814 blev han Kommandant i Frederiksstad „med den stiltiende Underforstaaelse, at Fæstningen ikke stod til at redde“¹⁾; da han imidlertid den 4. August kapitulerede saa at sige uden at have løsnet et Skud, blev han for denne Forsyndelse mod den militære Æres Krav stillet for en Overkrigskommission og dømt fra Liv og Ære, hvilken Dom blev stadfæstet af Høiesteret, men under 3. Februar 1817 formildet til „Afskedigelse af Krigstjenesten“.

Hans Hustru, der som omtalt tilligemed sine Helsøskende var opdraget hos sin mødrene Skægt og som blev adopteret af

¹⁾ Ahnfeldt: Kong Christian VIII's Dagbog i Norge S. 61. — Jvfr. Sørensen: Kampen om Norge II, S. 301.

sin ugifte Morbroder Generalmajor Jørgen Michelet, arvede efter denne 1818 Gaarden Solberg i Trygstad, hvor de boede Resten af deres Liv; han døde den 27. Juni 1838, hun et knapt halvt Aar efter den 16. December. De efterlod flere Børn¹⁾.

Niels Harbous og Henrika Margrethe Huitfeldts Børn.

Idde Sophie Harbou, døbt i Skouger den 22. December 1773, blev gift 1790 (Indskud i Enkekassen den 15. November) med *Olaus Christopher Hammer*, født den 20. August 1753, døbt i Skouger den 27. s. M., Søn af Provst Christopher Poul Hammer og Riise Winge. Han blev Student fra Herlufsholm 1772 og tog dansk juridisk Examen i Kjøbenhavn 1776 med Karakteren „Ei ubekvem“. Den 2. Oktober 1789 erholdt han kgl. Konfirmation som Overbirkedommer og Overinspektør over Grevskabet Jarlsberg og blev den 2. November 1804 udnævnt til Byfoged og Byskriver i Tønsberg og Holmestrand; ved denne Leilighed omtales hans Virksomhed som Birkedommer meget anerkjendende; 1802 havde bl. A. Rentekammeret tilkjendegivet ham sin særdeles Tilfredshed af hans gode Konduite under Krigsurolighederne²⁾. At han ogsaa i sit nye Embede har erhvervet sig sine Foresattes Paaskjønnelse, fremgaar af, at han den 17. Oktober 1809 blev Ridder af Dannebrog. Derimod stod han sig ikke godt med sin Hustrus Slægt, men havde hos denne Ord for at være interesseret og umedgjørlig.

Ægtefolkene døde begge 1834, hun den 13. Mai, han den 31. December, efterat han i 8 Aar havde været entlediget fra sit Embede. De havde 3 Døttre, der bleve gifte henholdsvis med Kommandørkapitain Klinck, Oberstlieutenant I. C. Schrøder og Sognepræst til Hof i Jarlsberg M. S. Petersen, men alle tre døde uden Børn.

Anna Margrethe Huitfeldt Harbou, døbt i Skouger den 24. Juni 1776, blev den 5. Februar 1799 gift med *Henrik Stoltenberg*, født i Aas 1776, Søn af Provst Henrik Stoltenberg, Sognepræst til

¹⁾ Jvfr. Kraft og Lange: Norsk Forf.-Lex. S, 232.

²⁾ Norske Justits-Dep.s Forestillingsprotokol 1804, 26. Oktober. Jvf. Wad, Dimitterede fra Herlufsholm, I, S. 121.

Aas, Drøbak og Fron, og Sara Marie Plade. Han var først Kjøbmand og Stadskapitain i Tønsberg og var en meget anset og formuende Mand; 1811 kunde han saaledes tegne sig for 2000 Rdl. Kurant ved Subskriptionen for Norges Universitet¹⁾. Den 15. Februar 1812 blev han Ridder af Dannebrog. Under Krigen mistede han imidlertid hele sin Formue og blev senere Toldbetjent i Drammen. Her døde hans Hustru den 19. Juni 1830; han selv den 24. September 1831. Deres to Sønner døde unge og uden Børn; om Datteren se nedenfor.

Maren Sophie Harbou, døbt i Tangen den 5. Marts 1778, var gift med en Skibsfører *Andreas Koch*, om hvem med Bestemthed ikke kan oplyses Andet end, at han 1844 „forlængst“ var død. Han skal have eiet en Gaard paa Tønsbergkanten og var muligens en Søn eller Sønnesøn af Bogbinder Johan Henrik Koch, der den 19. Januar 1740 trolovedes i Tønsberg med Susanne Kirstine Harboe (af den bergenske Slægt?). Da Ægteskabet var barnløst, flyttede hans Enke til sine Slægtninge, først til Stoltenbergs, derefter til Stibolts og tilsidst til Gjessings (se ndf.), i hvis Hus hun døde den 22. April 1846, og hvem hun efterlod sin Formue „til Tak fordi hun, der var uden Hjem og Børn, hos dem havde fundet, hvad hun manglede“.

Claus Huitfeldt Harbou, født den 16. September 1779, havde tjent som Underofficer i 5 Aar (sic), da han den 5. Oktober 1792 blev Fændrik à la suite ved 1. Agershusiske Regiment; den 30. Juni 1797 blev han virkelig Fændrik, den 5. December 1800 Sekondlieutenant, den 4. September 1801 Premierlieutenant. Den 1. Juli 1810 kom han til Oplandske Regiment og fik reserveret Kapitains Anciennitet fra s. D. (Resolutioner af 24. Juli 1810 og 1. Januar 1811); den 19. Marts 1811 blev han Kapitain og Chef for Næs's Kompagni ved Agershusiske Skarpskytterregiment og døde ugift i Næs paa Romerige den 13. November 1817 som den sidste Mand af de norske Harbouer.

Iver Christian Harbou, født den 14. Januar 1782, afgik den 30. Mai 1800 fra norske Militær-Institut som Nr. 1 og blev ansat

¹⁾ Nicolaysen: Norske Stiftelser III, S. 51.

som Fændrik ved Nordenfjelds Infanteriregiment med Anciennitet fra 20. Juli 1798. Den 19. Juni 1801 blev han Sekondlieutenant og den 4. Mai 1804 med sin Anciennitet forsat til Ingenieur-korpset; den 19. April 1805 blev han Premierlieutenant i Korpset med Anciennitet fra 22. Juni 1804 og ansat ved Fæstnings- og Bygningstjenesten paa Kongsvinger; den 22. Februar 1809 virkelig Kapitain og den 5. August s. A. 1ste Lærer i de mathematiske Fag ved Norske Landkadetkorpset samt fast Ingenieur ved Agershus Fæstning. Han døde allerede den 16. September 1810, idet han ved en Frokost hos senere Korpsslæge Hanstein blev forgiftet med Spanskflue-Essents ved Uforsigtighed fra en Opvarters Side. Han var ved sin Død forlovet med en „smuk og elskværdig Pige“, Datter af Kapitain Brochmann til Abildsø, og skildres selv som en „ikke mindre elskværdig ung Mand“¹⁾.

Hanna Christiane Harbou, født den 17. Juni 1790, fik den 11. December 1810 Bevilling til at være myndig under Kurator, men blev den 21. Oktober 1826 gift med Kjøbmand og Skibsreder i Drammen, *Hans Christian Stibolt*, født i Drammen den 12. Februar 1783, Søn af Kjøbmand Ivar Stibolt og Ellen Christiane Mortensen. Hun døde paa deres Eiendom Solitude ved Drammen den 26. November 1850, han den 2. Februar 1852. De havde ingen Børn, men havde adopteret, senere Dispatcheur, *Christian Gjessing*, der var Søn af Premierlieutenant Mats Dahl Gjessing og Aarsille Aabel, og den 12. Juli 1830 blev gift med Adoptivmoderens Søsterdatter, *Anne Nicoline Thrane Stoltenberg*²⁾. En Maanedstid før sin Død overdrog Stibolt hele sin Formue uden Indskrænkning til Gjessing, der dog i Henhold til et Ønske, Stibolt engang havde yttret, i dennes Navn skjænkede 3000 Specier til et Sømandslegat og 2000 Specier til Anskaffelse af Uhr, Orgel og Klokke til Tangens Kirke³⁾.

¹⁾ Fru Duncker: Gamle Dage, S. 346—347,

²⁾ En stor Del af de her meddelte Oplysninger skyldes dette Ægtepars Sønesøn, cand. jur. Chr. Gjessing i Christiania.

³⁾ Norske Stiftelser III, S. 377 og IV, S. 469,

Generation X.

Niels Harbous og Anna Elisabeth Büchners Børn.

Christian Harbou, født den 8. Juli 1691 og døbt i Rendsborg (Altstadt), maa være død som Barn.

Paul Matthias Harbou, født den 15. December 1692 og døbt i Rendsborg (Altstadt); opkaldt efter Morfaderen og kgl. Proviantkommissær Matthias Selmer, der stod Fadder til ham. Den 15. Juni 1711 blev han Fændrik ved Livkompagniet af Zepelins gevorbne Infanteriregiment; i Indstillingen nævnes, at hans Fader er Oberstlieutenant i Artilleriet, og at han selv har staaet et Aar som Kadet ved Regimentet; han faar derhos det Lov, at han „als ein junger Mensch ein gutes Comportement geführet“¹⁾. Med sit Regiment deltog han i Felittoget i Pommern og blev i Slaget ved Gadebusch haardt saaret og fangen²⁾. Han selv beretter, at han, hvad hans Oberst og de andre Regimentsofficerer kunne bevidne, „nach Soldatenmanier bei dem Fähnlein, so lange ich stehen können, mich gehalten und redlich gethan habe,“ indtil han „durch drei harten Blessuren verwundet und mit Andern, die frisch und gesund gewesen, in Gefangenschaft gesetzt bin, also dass darin über 10 Wochen Zeit mit Schmerzen zugebracht, durch des Höchsten Gnade aber meine Gesundheit wieder erhalten auch das meiste von der Fahne bei mir conserviret habe“; han haaber nu i Henhold til Kongens Løfte til dem, der havde været saarede og fangne, at komme i fortrinlig Betragtning ved Besættelsen af en af de ved Regimentet ledige Lieutenantspladser. Kongen resolverede hertil, at Sagen skulde nøiere undersøges, „und wann er alsdann noch im Stande weiter Dienste zu thun, so müsse er geholfen werden“³⁾. Undersøgelsen maa være falden tilfredsstillende ud, thi under 26. Juni 1713₁ blev han efter Regimentets Indstilling ansat som Adjutant ved dette med Sekondlieutenants Karakter.

Den 11. September 1717 blev han Premierlieutenant ved

¹⁾ Udfærdigede Sager 1711.

²⁾ Hist. Nachricht v. d. nordischen Kriege (Freystadt 1716) I, S. 112. — Jvfr. Vaupell: Den d. n. Hærs Historie, I, S. 468.

³⁾ Refer. Sager 1713, 24. Mai.

Sjællandske gevorbne Regiment, hvori Zepelins imidlertid var bleve indlemmet, og den 22. Marts 1723 Kapitain og Chef for Flakkebjerg Herreds Kompagni af Eberhertz's nationale Dragonregiment; som saadan boede han i Landsbyen Kirkerup ved Slagelse. Da dette Regiment blev reduceret, fik han den 15. Januar 1731 Kompagni ved Aderkas's gevorbne, senere Holstenske, Infanteriregiment, hvor han den 11. Mai 1734 fik Majors Karakter, den 12. Februar 1737 blev Sekondmajor og den 25. November 1743 Premiermajor. Dette Regiment garnisonerede først i Rendsborg, men efterat det i Aarene 1734—36 havde været udkommanderet til Rhinlandene som Del af det af det i keiserlig Tjeneste staaende Auxiliærkorps, kom det til Kjøbenhavn, hvor Harbou døde den 2. November 1745 og blev begravet i Garnisonskirke ved Officersstolene. Et oliemalet Portræt af ham, halv Figur i Legemsstørrelse, findes i Familien.

Den 9. Juni 1724 ægtede han i Egeslevmagle *Christiane Charlotte Grubbe*, døbt i Kvislemark den 4. Januar 1697, Datter af Konsistorialassessor, Mag. Didrik Grubbe, Sognepræst til Kvislemark og Fuirendal, og Anna Elisabeth Vind „Frue til Gjerdrup“. Hun fik under 12. November 1745 Bevilling til at sidde i uskiftet Bo, med sine 4 umyndige Børn, en Søn og tre Døttre¹⁾. De sidstnævnte, Anna Elisabeth, Magdalene Sophie og Charlotte Louise, fik efter Moderens Død (Kjøbenhavn den 2. April 1752) hver en aarlig Pension af 30 Rdl., der 1755 forhøiedes til 40 Rdl.²⁾. Foruden disse kjendes fra Daabsprotokollerne i Kirkerup, Rendsborg (Neuwerk) og Kjøbenhavn (Citadellet) 6 Børn.

Niels Harbou (som han selv skriver sig, sædvanlig kaldes han Nicolai) er ifølge Begravelsesprotokollen for Rendsborg Garnisonskirke død 17. November 1765, 70 Aar og 4 Uger gammel; Aldersangivelsen maa dog bero paa en Feiltagelse, da Broderen Andreas er døbt den 2. Februar 1696; rimeligvis er Niels født i Oktober 1694 i Rendsborg, men Kirkebøgerne give ingen Oplysning derom. Den 5. November 1708 blev han Underfyrværker

¹⁾ Militære Skifter, Pakke VI.

²⁾ Refer. Sager 1752, 12. April og 1755, 5. Marts.

ved Artilleriet i Holsten, men blev ved Landkadetakademiets Oprettelse den 1. Januar 1714 ansat som Særgent ved dette; allerede den 14. December s. A. afgik han som Stykjunker til Artilleriet i Danmark og blev ansat ved Kompagniet paa Kronborg, men „efter Faderens indstændige Anmodning“¹⁾ i Mai 1715 forsat til et af de Kompagnier, der skulde i Felten; efter Feltogets Slutning kom han tilbage til Kronborg og stod her, indtil han, der den 5. December 1721 havde faaet Lieutenants Karakter, den 12 Oktober 1722 blev Kapitain og Kompagnichef i Rendsborg i Anledning af Faderens Død (se ovf.). I Konduitelisterne 1730 karakteriserer hans Chef, Oberst Arentskjold, ham som „ein tüchtiger Officier und zuverlässiger Artilleriste“. Den 28. September 1736 blev han Major af Artilleriet, fik den 13. Marts 1743 Oberstlieutenants Karakter, kom den 7. December 1744 til Oldenburg, men allerede den 10. August 1745, da han blev virkelig Oberstlieutenant, til Glückstadt; efter den 31. Mai 1754 at have faaet Obersts Karakter, med Anciennitet fra 4. Marts 1750, blev han den 12. Mai 1756 Chef for Holstenske Artillerikorps (Rendsborg); kommanderede 1758 det i Holsten sammendragne Armeekorps's Artilleri (6 Kompagnier); blev den 22. April 1761 Generalmajor og den 24. Oktober 1763 ved Omorganisationen afskediget med 650 Rdl. Pension.

Den 27. Oktober 1716 havde han i Holmens Kirke i Kjøbenhavn ægtet *Maria Berg*, døbt i Helsingør den 8. Juli 1695, Datter af Brygger sammesteds David Andersen Berg og Birgitte-Hansdatter; Brylluppet stod hos Brudens Farbroder Mønsterskriver Jacob Andersen, hvis Datter 1722 blev gift med Lieutenant i Hestgarden, senere Oberst Christian Frandsen Harboe. Maria Berg døde før sin Mand, hvem hun havde født mindst 6 Børn; ved sin Død efterlod Harbou sig to Døttre, Enker henholdsvis med en Datter og en Søn, samt en Sønnesøn²⁾.

I November 1761 søgte Oberst Harbou om Fyrværkers Karakter for Sønnesønnen, Nicolaus Christoph Friederich Harbou,

¹⁾ Refer. Sager 1715, 3. Mai.

²⁾ Kirkebogen.

og to Dattersønner, Heinrich Friedrich Nicolaus Maule og Johan Martin Maule, der alle tre bleve opdragne i Bedstefaderens Hus; Ansøgningen blev dog kun bevilliget for den Ældstes, H. F. N. Maules, Vedkommende. Ved Nytaarstid 1762 sendte imidlertid en Major Müller en Gratulation til Overkrigssekretæren, for at benytte Leiligheden til at anbefale en Søn til Fyrværkers Karakter. Sagen sendtes til Erklæring til Müllers Chef Oberst Harbou, der ikke havde noget at erindre imod, at Majoren søgte at skaffe sin Søn frem, men som en retskaffen Familieforsørger mente han dog at maatte gjøre opmærksom paa, at der allerede var saa mange réformé Fyrværkere ved Korpset, „dass seine eigene Kindesinder nicht einmal den Character hätten erhalten können“. Resultatet blev da, som der er tilføiet i Marginen, at „Harbous ältester Enkel soll Feuerwerker sein“, hvorimod Müllers Ansøgning blev „ausgesetzt“ ¹⁾; først efterat ogsaa den yngste Maule havde faaet Fyrværkers Karakter, opnaaede Müllers Søn ligeledes denne Begunstigelse. Sagen blev dog uden Betydning; Aaret efter begyndte Saint-Germain sin store Reorganisation og blandt de ved denne Leilighed Reducerede var saavel den omhyggelige Bedstefader som alle de „karakteriserede Børn“, der ikke vare naaede videre end til at give Haab om, „dass sie ja mit den Jahren gute Profectus und Capacitet erlangen werden“ ²⁾.

Andreas Harbou blev døbt i Glückstadt den 2. Februar 1696 og opkaldt efter Generalmajor Andreas Harboe, Faderens Chef og Kommandant i Fæstningen, der stod Fadder til ham. Ligesom sin Broder Niels blev han først uddannet ved Artilleriet og kom ved Landkadetkompagniets Oprettelse den 1. Januar 1714 som Sergent til dette. Den 30. Juli 1715 blev han efter Ansøgning, „da der jo er Udsigt til effective Krigsoperationer“ ³⁾, ansat som Fændrik réformé ved Grenaderkorpset, og blev her den 14. December s. A. virkelig Fændrik, den 2. Oktober 1716 Sekondlieutenant, den 3. April 1719 Premierlieutenant og den 15. November 1728 Kapitain. I Konduitelisterne udtales om ham: „Ist

¹⁾ Refer. Sager 1762, 27. Januar.

²⁾ Konduiteliste.

³⁾ Refer. Sager 1715, 3. Mai.

ein fleissiger und exacter Officier, hält eine schöne Kompagnie, hat die Campagne von Stralsund und Rügen beigewohnt und vorhin beim dänischen Artillericorps gestanden seit 1711⁴. Efter den 12. August 1735 at have faaet Karakter som Oberstlieutenant af Infanteriet, kom han den 2. August 1737 som virkelig Oberstlieutenant til Oberst Reventlows nydannede Slesvigholstenske nationale Infanteriregiment, men allerede den 18. Oktober s. A. i lige Egenskab til Nordenfjeldske gevorbne Regiment i Norge og garnisonerede som saadan, idetmindste i 1743, paa Frederikssten. Den 26. Juli 1744 blev han Oberst og Chef for 2. Smaalenske nationale Infanteriregiment med Laurvigs Kompagni som Livkompagni. Han maatte derfor svare den afgaaede Regimentschef, Oberst Rømer, en aarlig Pension af 400 Rdl. samt 4500 Rdl. engang for alle; den sidste Sum fik han dog godtgjort ved, at Sekondlieutenant i Livgarden V. W. H. Huitfeldt betalte 3700 Rdl. for hans Kompagni i Nordenfjeldske Regiment og Majorerne Cicignon og Rosing tilsammen 800 Rdl. for at rykke op henholdsvis til virkelig Oberstlieutenant og Premiermajor ved samme Regiment. Oberstlieutenant Christopher Budde ved 1. Vesterlenske Regiment, der var ældre end Harbou, gav Afkald paa at indtræde i denne Akkord, og ligesaa, for Huitfeldts Vedkommende, samtlige 22 Lieutenanter ved Nordenfjeldske Regiment¹).

Ifølge kgl. Tilladelse af 13. Februar 1736 blev han den 2. Mai s. A. i Nykjøhing paa Falster gift med *Magdalene Dorothea Neve*, døbt i Nicolai Kirke i Kjøbenhavn den 26. December 1717, Datter af Stiftamtmand, Etatsraad Neve. Da Andreas Harbou døde den 23. December 1745 og hans Hustru knap to Aar efter, blev, som ovenfor omtalt, hans Fætter og Svoger H. Chr. Harbou, Formynder for deres tre efterladte Sønner.

Cathrine Elisabeth Harbou blev gift den 15. September 1718 i Citadelskirken i Kjøbenhavn med *Gustav Joachim Michaelsen*. Denne blev den 5. Marts 1712 Fændrik ved Bonars (Württemberg-Oels's) gevorbne Regiment tilfods, hvor han tjente som Sergent;

¹) Refer. Sager 1744, 19. Juni.

efter Regimentets Reduktion kom han den 27. Juni 1714 til Arnoldts Regiment, og efter den 10. Mai 1715 at være bleven Sekondlieutenant den 26. November 1717 i lige Egenskab til Livgarden tilfods; her blev han den 23. December 1720 Premierlieutenant, den 6. Marts 1730 Kapitain og den 4. Februar 1737 Sekondmajor. Den 19. Mai 1738 blev han virkelig Oberstlieutenant ved Marinerregimentet (i Rendsborg, senere Bornholms Infanteriregiment) fik den 25. September 1744 Obersts Karakter og blev den 31. Juli 1748 Chef for Nørrejydske nationale Infanteriregiment i Aalborg, hvor han døde allerede et halvt Aar efter, den 5. Februar 1749.

Af det efter ham afholdte Skifte¹⁾ meddeles Følgende: Arvingerne vare foruden Enken, hvis Lavvæрге var Krigskommissær Dietrich, 3 Sønner og 4 Døttre: Gustav, 28 Aar gammel, Premierlieutenant ved Sjælandske nationale Infanteriregiment; Nicolai Frederik, 26 Aar, Premierlieutenant ved Mønske gevorbne Regiment; Christian Ditlev, 21 Aar, Fændrik i Kongen af Sardiniens Tjeneste; samt Anna Elisabeth, Christiane Charlotte, Maria og Wilhelmine Louise. Skifteforvalter var Generalauditøren, Schrøeder, men Forretningerne paa Stedet førtes af Regimentsauditøren, Kapitain Antzée. Som Skiftekommissærer beskikkedes Major Jens Paulson til Gunderupgaard og Kapitain Johan Frederik Haack, men da denne bad sig fritaget, fordi han var forlovet med en af Døttrene (Maria, de bleve gifte i Aalborg Budolphi Kirke den 18. Februar 1750), beskikkedes i hans Sted Kapitainlieutenant Johan Nicolai Adeler; alle tre vare af den Afdødes Regiment. — Boets Løsøre vurderedes ialt kun til 192 Rd. 5 Mk. 12 Sk., hvad der tildels forklares ved, at Størstedelen, som Enken skriver, var solgt ved Auktion inden Afreisen fra Rendsborg, og at de endnu ikke havde faaet kjøbt nyt; det har dog neppe heller dengang været synderlig rigt, da der f. Ex. af Sølvtøj kun forefandtes 8 Spise- og 6 Theskeer, ialt til Vægt c. 32 Lod. Det værdifuldeste Stykke var den Afdødes Sølvkaarde med Portépée (vurderet og solgt for 14 Rdl.), som tilligemed hans øvrige Garderobe og hans private Papirer opbevaredes i et „Ege skrive Contoir med 3de

¹⁾ Militære Skifter Pakke VII.

Drag kiiste Skuffer neden under“; det vurderedes til 4 Rdl., Garderoben til ialt 33 Rdl. 5 Mk. Af andre Sager kan nævnes: et stort Bord med Klap (4 Mk.); 4 Guldlæders Stole og 2 do. Lænestole (à 1 Rdl.), 6 Ruslæders Stole (à 4 Mk.), et „Speilbord med 2 tilhørende Gueridons“ (2 Rdl.), 1 stort Speil i brun Ramme (4 Rdl.), et lille Speil (vurderet til 1 Mk. 8 Sk., men ved Auktionen kjøbt af en af Husets Piger for 4 Mk.); de øvrige Sager solgtes som Regel til Vurderingssummen eller lidt derover, saa at der ved Auktionen indkom ialt 215 Rdl.; Kapitain Haack kjøbte endel, formodentlig til Udstyr. Indboet var transporteret til Aalborg pr. Skibsleilighed, hvorimod Familien selv havde benyttet en i Rendsborg laant Reise-Chaise. Enken søgte først om, at det maatte blive paalagt hendes Mands Efterfølger at udrede 1000 Rdl. til Dækning af Boets Gjæld, i hvilket Fald hun ønskede at sidde i uskiftet Bo; da Ansøgningen afsloges, gik hun og Børnene fra Arv og Gjæld. De private Kreditorer synes imidlertid at være dækkede af de Forskud, den Afdøde havde faaet af Regimentskassen, eller tilfredsstillede paa anden Maade, da de ikke have anmeldt Fordringer; forøvrigt vare Forskudene foruden til Reiseudgifterne bl. A. brugt til inden Afleveringen at komplettere den Afdødes gevorbne Kompagni i Rendsborg, hvor han havde havt endel Uheld ved Dødsfald og Desertion. Den endelige Opgjørelse af Boets Mellemværende med Regimentskassen var følgende:

modtagne Forskud	596 Rdl.
Afdrag i Anledning af Forfrem-	
melse, nemlig 2 Maaneders	
„Forbedringsgage“	85 —
og til Frue Kirkes Taarn	80 —
	<hr/>
	761 —
fragaar Gage m. v. fra $\frac{31}{4}$ 1748	
— $\frac{5}{2}$ 1749	514 —
	<hr/>
Gjæld	247 —,

hvorpaa der ved kgl. Resolution gives Afkald. Ligkisten med Tilbehør har kostet 41 Rdl., Gravsted 51 Rdl., som dog ned-sattes til 43 Rdl.; endnu af beneficerede Fordringer: Husleie for

et Aar 55 Rdl., Folkeløn (til 2 Karle og 2 Piger) 42 Rdl. — ialt 181 Rdl. Resten af de ved Auktionen indkomne 215 Rdl. beregnedes som Skifteomkostninger; Skiftekommissærerne gavede Afkald paa al Godtgjørelse, selv for Reiseomkostninger, skjøndt de som nationale Officerer boede paa Landet.

Enken døde i Aalborg den 28. Marts 1762; den fornævnte ældste Søn († 1770 som Kapitain ved 5. Sjel. nat. Batl.) var Fader til Generalmajor Frederik Christian Michaelsen, der den 12. Juli 1809 blev optagen i den danske Adel; Familien formener iøvrigt, at en af dens Forfædre under Tredivaarskrigen skal have opnaaet svensk Adelskab, men har intet Bevis for denne Antagelse. Skjøndt der selvfølgelig ikke behøver at være nogen Forbindelse, kan dog herved bemærkes, at en Johan Dietrich Michaelsen, der 1706 var Fændrik ved Bonars Dragonregiment, var Søn af en Doctor i Glückstadt. — Af de andre Børn forsvinde Nicolai Frederik af Etaterne i Begyndelsen af 1756; Christian Ditlev traadte kort efter Faderens Død i dansk Tjeneste og døde 1803 som Generalmajor og Chef for Norske Livregiment; Christiane Charlotte blev gift med senere Major Ole Krabbe.

Anna Sophie Harbou, formentlig født i Rendsborg den 1. Januar 1704 (se ovf.), stod bl. A. den 28. Oktober 1737 i Frederiks Kirke paa Christianshavn Fadder til et Barn, hvis Fader stod ved Kapitain Michaelsens Kompagni; hun døde ugift i Rendsborg den 9. April 1753.

Frederik Carl Harbou er maaske født i Rendsborg den 26. Marts 1706; i Kirkebogen, der er meget slet ført, staar rigtignok kun Frederik. Han var først Volontær ved Kadetkompagniet, blev den 9. Marts 1716 virkelig Kadet og den 3. Januar 1724 Korporal ved Kompagniet; afgik s. A. til Tjeneste ved Livgarden tilfods med Bibehold af Kadetgagen, indtil han bliver Officer¹⁾; kom den 29. December 1727 som Fændrik réformé til Dronningens Livregiment og blev den 18. Oktober 1728 Sekondlieutenant. I Konduitelisterne af 1730 siges, at han er „ein tüchtiger Officier,

¹⁾ Udfærdigede Sager 1724.

auf dessen Conduite nichts zu sagen ist," men to Aar senere blev han stillet for Krigsret, fordi han hemmelig havde giftet sig med en fraskilt Kone¹⁾ og den 24. September 1732 afskediget „uden Rest og Pas“. Som ovf. omtalt skal hendes første Mand have været en Kapitain *Müller*. Deres senere Skjæbne, samt om de have havt Børn, er ubekjendt.

Christian Harbou, maaske døbt i Rendsborg den 5. September 1707, var ligeledes Volontær ved Kadetkompagniet, da han den 3. April 1719 blev virkelig Kadet; den 13. December 1728 afgik han som Fændrik til Eberhertz's nationale Dragonregiment, Nørre Herreds Kompagni paa Falster, kom efter dette Regiments Reduktion den 27. Juni 1731 som Kornet til Livregiment Kyradsereer med Garnison i Husum, blev den 8. April 1733 Lieutenant, fik den 24. Februar 1738 Ritmesters Karakter, kom den 23. November 1739 til Cremppe og den 21. November 1740 til Itzehoe, hvor han som tidligere omtalt skal være „brændt op“ 1749 uden at have været gift.

Generation XI.

Paul Matthias Harbous og Christiane Charlotte Grubbes Børn.

Didrik Gustav Harbou, døbt i Kirkerup den 3. November 1724, død før Faderen.

Nicolai Harbou, døbt i Kirkerup den 22. November 1725, død smstds. den 6. Mai 1727 „efter lang Tids tærende Svaghed“.

Andreas Harbou, født i Kirkerup den 16. September 1726, hjemmedøbt formedelst Svaghed den 19. September, Daaben konfirmeret den 11. Oktober. Da han 17 Aar gammel indstilles til Officer, udtales om ham: „hat in der Fortification und den übrigen im Militair Stande nöthigen Wissenschaften zu exerciren sich äusserst beflissen, dass folglich derselbe, obgleich er annoch kein ganz männliches Ansehen hat, sich genügsam meritiret gemacht, wann Ew. Königl. Mayt ihn in Ansehung

¹⁾ Refer. Sager 1732, 25. Juni.

des Vorangeführten und in allergnädigsten Erwägung des Secondmajor Harbous, als dessen Vater, stetigen Wohlverhalten, bei jetzigem Avancement im Regiment als Fähnrich su placiren geruhen möchten“¹⁾. Den 20. September 1743 blev han saa Fændrik reformé ved Holstenske gev. Regiment og den 26. Mai 1746 virkelig Fændrik, men blev den 29. Marts 1747 forsat til Livgarden tilfods, hvor han derefter stod i 20 Aar. Den 13. August 1749 blev han Sekondlieutenant og den 2. Februar 1757 Premierlieutenant. I Januar 1762 opføres han blandt nogle Officerer af Garden, der ikke forrette Tjeneste ved denne; da han en Tidlang skal have fungeret som Kavaller hos Hertugen af Glücksborg, er dette formodentlig Grunden til hans Fraværelse. Den 1. December 1762 fik han Karakter som Kapitain af Infanteriet med Anciennitet fra 25. Marts 1761, og den 10. December 1763 blev han Kapitainlieutenant, samtidig med at han fik Karakter som Kapitain af Garden; Grenaderkompagniet var da Livkompagni, men tildelte Harbou, da han den 20. Marts 1765 blev Kompagnichef. S. A. blev han befalet til at fungere som Major ved et Detachement paa 5 Grenaderkompagnier, der under Oberstlieutenant Kreber, sendtes til Bergen i Anledning af „de der forefaldne Irregulariteter“²⁾, og blev der omtrent et Aar. Den 1. Mai 1767 blev han Premiermajor ved Oldenborgske Infanteriregiment, men allerede den 6. Juni s. A. i lige Egenskab forsat til Danske Livregiment tilfods. Den 25. November 1773 blev han ansat som Næstkommanderende ved Landkadetkompagniet; Chefen, den af Kompagniets Reorganisation fortjente Generalmajor Gude, var maaske noget svækket af Alder og i hvert Fald ikke vel anskreven hos den Guldbergske Styrelse; Harbou blev ham derfor adjungeret ved en allerhøieste Kabinetsordre med Løfte om Succession „efter denne gamle Gudes Afgang“. Den 12. Mai 1779 trak Gude sig tilbage og Harbou der den 10. Februar s. A. havde faaet Oberstlieutenants Karakter m. Anc. fra 27. Januar næstforud, blev nu Chef. Han forblev

¹⁾ Refererede Sager 1743, 13. September.

²⁾ Kgl. Resolution 1765, 29. Mai, jvf. Vaupell: Den dansk-norske Hærs Hist. II, S. 133—136.

i Stillingen i henved 6 Aar; hvorvidt hans Afgang derfra har sin Grund i det tre Fjerdingaar forud skete Regjeringskifte, skal jeg ikke kunne sige. Nogen Fremgang i Indtægter opnaaede han ikke derved, men iøvrigt skete Forsættelsen under en meget hæderlig Form. Ved det tidligere Bornholmske Infanteriregiment, der skulde forlægges til Aarhus og fik Navn efter denne By (fra 1790 hed det 1. jyske Regiment) afgik nemlig paa eengang Chefen og Oberstlieutenanten, og Harbou blev da den 18. Februar 1785 ansat ved Regimentet i sidstnævnte Egenskab, men faktisk som dets Kommandør, idet Chefsposten ikke blev besat, før Harbou, der den 16. Januar 1789 havde faaet Obersts Karakter, under 11. December s. A. rykkede op i den. Efter den 18. Oktober 1795 at være udnævnt til Generalmajor, ombyttede han den 6. Januar 1797 Regimentet med Kommandantskabet i Frederiksort, hvor han døde den 2. November 1798.

Den 30. Februar 1763 havde han ægtet *Friderica Walter*, født i Kjøbenhavn den 21. September 1734 og død smsteds den 19. April 1826, Adoptivdatter af General, Hvid Ridder, Frederik Hans Walter, der „havde havt hende hos sig og fra Ungdom af ladet hende opdrage“ af sin Kusine, Grevinde Svane. Ved kongelig Bevilling af 26. Mai 1749 blev hun erklæret for Generalens rette og ægte Barn „saa at hun herefter maa og skal føre Navnet Walter“¹⁾. Paa en i Familien opbevaret ret konstfærdig Navneklud har hun (foruden en Officier i Uniform og en Dame i Fiskebensskjærter, endel Blomster o. l.) broderet følgende Vers:

Her staar nu teigned and
De Navne ieg bør ere
Og beder Himlens Gud
ald Løcke dem beskere

den 30. Aug. 1744

Friderica.

De i Verset antydede Navne ere dobbeltslyngede Monogrammer, ledsagede af de paagjældendes Familievaaben. F. H. W. (∩: Frederik Hans Walter), M. S. (∩: Marie Svane), I. M. B.

¹⁾ Sjæl. Registre.

(o: Johanne Marie Bagger) og W. L. R. (o: Wilhelm Ludvig Rheder)¹⁾. Med Hensyn til disse Personer og deres indbyrdes Slægtskabsforhold bemærkes: General Walters Fader var Kancelliraad Chr. Albr. Walter; hans Moder, Søster Svane, Ærkebispens Datter, der i 1ste Ægteskab havde været gift med Kancelliraad Gerhard Schroeder og i sit tredie Ægteskab, med Biskop Hans Bagger, var Moder til Joh. M. Bagger, der var ugift og havde Ophold i sit og Walters Sødskendebarns Marie Svanes Hus. Sidstnævnte, Datter af Hofjægermester Frederik Svane og Anne Margrethe Wibe, havde først været gift med Oberst Jesper Friis og derefter med Geheimeraad Grev Frederik Ludvig Oertz; hun havde, efterat være skilt fra denne, atter antaget sit Pigenavn men beholdt Grevindetiteln. Hendes Sødskendebarn paa mødrene Side endelig var Konferentsraad, Postdirektør W. L. Rheder, Søn af Etatsraad Reimer Peter Rheder og Anne Christine Wibe²⁾. Paa en Glaspokal, som efter Traditionen blev foræret Friderica til hendes Konfirmation, er under en Krone graveret to Skjolde henholdsvis med Walters Vaaben og med et sammenslynget F. W. samt følgende Vers:

Lebe, Wachse, grün und blüh, bisz ins grau und späte Alter
 Du geschätztes Ebenbild von dem rädlich praven WALTER
 Folge seinen Tugenden, Lass sie Seyn in dir vereint,
 Weil es dir ein jeder Wünscht, ders im Herzen Redlich meint
 den 21. September 1749.

Fremdeles besidder Familien et Miniaturportræt (Pastel) af Generalmajor Harbou og en Silhouet af hans Hustru, samt nogle Optegnelser fra dennes Bibel, hvilke i Hovedsagen ligger til Grund for Lengnicks Stamtavle: „Andreas v. Harbou“.

Holger Christian Harbou, hjemmedøbt den 21. December 1727 og Daaben konfirmeret i Kirkerup Kirke den 28. Januar 1728; „blev lagt ihjel af en Pige der i Huset Natten mellem den 1.

¹⁾ Ang. Walters og Rheders Vaaben se Adelslexikonet, ligesaa ang. Svanes, der vel ei er adeligt, men danner 2. Felt i Grev Oertz's Vaaben; Baggers beskrives i Zwergius: Det Siell. Cleresie S. 309 Anm.

²⁾ Benzons Stamtavler; Zwergius anf. St. S. 341.

og 2. Sept. Pigen rømte strax bort om Morgenens, da hun mærkede, hvad sket var; gammel omtrent 8 Maaneder og nogle Uger¹⁾.

Anna Elisabeth Harbou, hjemmedøbt den 31. Oktober 1728, Daaben konfirmeret i Kirkerup d. 19. November, „var stedse svag fra Fødselen af, saa at det fast intet voxede eller trivedes, indtil det omsider døde, gammel 15 Uger og nogle Dage“; begravet den 14. Februar 1729.

Nicolai Harbou, hjemmedøbt den 1. Mai 1730, Daaben konfirmeret i Kirkerup den 31. s. M.; død før Faderen.

Anna Elisabeth Harbou, født i Rendsborg den 9. December 1732; død ugift i Huset hos Baron Gersdorff paa Marselisborg den 11. Juni 1800 og begravet i Viby den 18. s. M.

Pauline Charlotte Harbou, født i Rendsborg den 5. Januar 1734; død før Faderen.

Magdalene [ell. **Madele**] **Sophie**, var den mellemste af de ved Faderens Død levende Søstre; antagelig er hun født 1737, og har faaet sit første Navn (hvorved hun kaldtes) efter sin Farbroder Andreas's Hustru. Den 28. September 1764 stod hun Fadder til sin Broders ældste Barn. Hun skal være død ugift efter i endel Aar at have været i Huset hos sin Svoger Scharffenberg.

Charlotte Louise Harbou, døbt i Citadelskirken i Kjøbenhavn den 7. April 1740, blev i Kjøbenhavns Garnisonskirke den 27. April 1764 gift med *Herman Nicolai Scharffenberg*, døbt i Borge den 13. Januar 1738, Søn af Secondmajor ved 1. Smaalenske Infanteriregiment Ulrik Ditlev Scharffenberg og Mariane Kirstine Vind. Ligesom P. M. Harbou og hans Hustru, vare saaledes deres Datter og hendes Mand (fra hvem de nulevende danske og, til dels idetmindste, de norske Scharffenberger nedstamme) gennem Familien Vind beslægtede i Sideliniens 4. Led. H. N. Scharffenberg stod som Underofficer ved 2. Søndenfjeldske Dragonregiment, da han den 12. Februar 1755 blev Fændrik ved 1. Smaalenske Infanteriregiment; den 11. Februar 1758 blev han Sekondlieutenant, 1762 Premierlieutenant, den 1. Januar 1766 Kapitain

¹⁾ Sørbymagle-Kirkerup Kirkebog.

og den 26. April 1780 Major med Anc. fra 22. Januar 1776; den 11. August 1786 blev han Chef for 2. Thronhjemske Grenaderkompagni, den 22. August 1788 for Fredriksværnske og 30. Januar 1789 for 1. Thronhjemske; den 29. Mai samme Aar blev han Premiermajor ved 2. Thronhjemske Infanteriregiment, den 17. Juli 1795 Oberstlieutenant med Anc. fra 31. Juli 1790, fik den 10. Juni 1803 Karakter af Oberst og blev den 9. Januar 1807 dimitteret med 400 Rdl. Pension. Han døde den 13. Oktober 1810, hans Hustru omtrent 3 Aar senere. — I Konduitelisten fra 1764 faar Scharffenberg følgende Skudsmaal: „god Officer, Lyst til Tjenesten, anstændig Opførsel“.

Generation XII.

Andreas Harbous og Friderica Walters Børn.

Pauline Charlotte Maria Harbou, født den 25. September 1764, ligesom alle sine Sødskende i Kjøbenhavn og døbt i Garnisonsmenigheden. Den 17. Februar 1790 blev hun i Aarhus gift med *Christian Ditlev Adolph Arenfeldt*, født i Flensborg den 11. (eller 13.) Februar 1758, Søn af Major ved Livregiment Kyradserer Balthasar Levin Arenfeldt og Juliane Antoinette Louise Kirchoff.

Adolph Arenfeldt blev den 4. Marts 1772 Landkadet og Kadetkorporal den 16. August 1775, fra hvilken Dato han fik Anciennitet, da han den 17. Februar 1779 blev Sekondlieutenant ved Bornholmske (senere Aarhusiske) Infanteriregiment; den 13. Mai 1785 blev han Premierlieutenant med Anc. fra 2. Marts s. A., men afgik den 7. September 1787 som Kapitain og Chef for S. Jarlsbergs Kompagni til 2. Smaalenske Infanteriregiment. I 1789 kom han med sit Kompagni til 2. Agershusiske Regiment, men blev den 31. December s. A. forsat til Norske Jægerkorps, hvor han den 1. Juni 1798 blev Major. Den 18. Februar 1806 blev han Oberstlieutenant ved Vesterlenske Regiment med Anc. fra 23. August 1805, og beordredes den 28. Oktober s. A. til at overtage Kommandoen over Regimentet, hvorfor Chefen, Generalmajor Tobiesen skulde svare ham 300 Rdl. aarlig. Den 17. Juli 1810 fik han Obersts Karakter og blev den 5. Februar 1811 Chef for Regimentet og Kommandant over de

Christianssandske Fæstninger og Batterier, i hvilken sidste Stilling han forblev til sin Død. Udnævnt til Generalmajor den 22. Mai 1814, kommanderede han Reservebrigaden i Felttoget s. A. Efter Norges Forening med Sverige blev han den 26. November 1814 Generallieutenant, ved Omorganisationen den 1. Januar 1818 Chef for Christianssandske Brigade og den 24. Juni 1828 General. Ridder af Dannebrog var han bleven den 28. Januar 1811; senere blev han først Kommandør, saa Storkors af Sværdordenen. General Arenfeldt eiede Gaarden Boen ved Christianssand og døde her den 10. Juni 1833 som den ældste Officer i den norske Hær og en høit anset Mand. Ogsaa Kong Frederik VI satte i sin Tid stor Pris paa ham, men kunde siden ikke glemme ham, at han uden ved Fødsel eller Slægtskabsbaand at være knyttet til Norge blev der efter Adskillelsen¹⁾. — Hans Hustru døde den 27. August 1836. Fra dem stammer den nulevende Linie af Arenfeldterne, der vel er bosiddende i Norge, men hvis Hoved i Aaret 1884 tiltraadte Stamhuset Sæbygaard i Jylland.

Frederik Hans Walter Harbou, født den 27. Oktober 1765. Han blev allerede den 30. Marts 1769 indskrevet til Søkadet, men blev Landkadet den 7. April 1774; „som Følge af en Ulykke, han var kommen til, da han var kommanderet ombord i de kongelige Skibe“²⁾, maatte han imidlertid opgive den militære Karriere og blev den 5. Juni 1781 Page hos Kongen. Den 19. Februar 1783 blev han, som det synes efter Anbefaling af Kronprindsens Lærer Sporon³⁾ i T. G. Schlanbuschs Sted Kammerpage hos Kronprindsen, og skal i denne Egenskab have været tilstede, da Prindsen i Statsraadet tiltvang sig Regjeringen⁴⁾. Medens han var Kammerpage, blev han 1784 immatrikuleret ved Universitetet, privat dimitteret af en Hr. Bugge, 1787 juridisk

¹⁾ Jvf. Anker: Norske Generalspersoner S. 32 og Dansk biogr. Lex. I, 315.

²⁾ Indkomne Kommandosager 1798, Juli.

³⁾ H. P. Giessing: Struensee og Guldberg S. 254; jvfr. S. 328 „Bock og Kammerpage Harbou er deres [2: Guldbergs og Schacks] eneste Haab“.

⁴⁾ Dette omtales dog ikke i nogen af Beretningerne om Begivenheden. — I A. B. Rothes „Historisk Efterretning“ (aftrykt i det af de samlede Arkiver udgivne Mindeskrift, „Regjeringsskiftet 1784“) findes (S. 30) den Urigtighed, at H. ved Kronprindsens Konfirmation udnævntes til hans Kammerjunger.

Kandidat med Laud. og den 27. Februar 1788 Auskultant i Rentekammeret. Den 10. Februar 1790 afgik Kronprindsens Kammerjunker Godske Hans von Krogh ved Døden og skal paa Dødsleiet have bedet Kronprindsen om, at hans Broder maatte blive hans Eftermand, hvilket Prindsen skal have meddelt Harbou med Tilføiende: „De vil kunne forstaa, at jeg ikke kunde afslaa den døende Mand hans Bøn.“ „Ja! men Deres kongelige Høihed vil ogsaa kunne forstaa, at jeg i saa Fald ikke kan forblive i min nuværende Stilling,“ var Kammerpagens Svar. Denne Familie-Anekdote finder Bekræftelse i en kgl. Resolution af 12. Mai 1790¹⁾, hvorved approberes en Omfordeling af de i Reglementet for Kronprindsens Hofstat fastsatte Beløb; idet Sekondlieutenant i Fodgarden Adam Gottlob von Krogh udnævnes til Kammerjunker hos Kronprindsen med den hidtilværende Kammerpages Gage (400 Rdl.), medens Harbou entlediges med Titel af Kammerjunker og en Pension lig den tidligere Kammerjunktens Gage (800 Rdl.) — alt fra G. H. von Kroghs Dødsdag at regne.

Den 30. December 1801 ægtede Harbou i Frederiksberg Kirke (Vielsen indført i Nikolai Kirkebog i Kjøbenhavn) *Ane Marie Prætorius*, født i Christianssted paa St. Croix den 23. Februar 1777, Datter af kongelig Bogholder paa St. Croix, senere Grosserer i Kjøbenhavn Johannes Prætorius og Marie Elisabeth Brøchner; A. M. Prætorius havde tidligere i Vestindien været gift med en Hr. Callumore.

Kort før sit Bryllup var Harbou den 6. November s. A. bleven surnumerair Direktør i Generalpostamtet og tillige Sekretær i Kanaldirektionen, ved hvilken Leilighed der tilstodes ham 100 Rdl. aarlig for Afsavn af frie Værelser i Palæet ved Kalveboderne, hvilke han havde beholdt efter sin Afgang fra Kronprindsens Hofstat, men som „nu ikke længere vare enten tilstrækkelige eller bekvemme for ham“²⁾. Dette Tillæg beholdt han, da han den 4. Februar 1809 blev virkelig Postdirektør med den reglements-mæssige Gage af 1800 Rdl., hvorimod hans Pension nu faldt bort. Samtidig fratraadte han som Sekretær i

¹⁾ Finantskollegiets Forestillingsprotokol s. A.

²⁾ Finantskollegiets Forestillingsprotokol s. A.

Kanaldirektionen men indtraadte i Direktionen for den kgl. Porcellænsfabrik, til hvis Drift Postkassen ydede Tilskud. Den 8. Juli 1810 fik han Kammerherrenøglen og den 8. Mai 1811 blev han Medlem af den under s. D. oprettede Kanal- Havne- og Fyr-Direktion for begge Riger og Hertugdømmerne¹⁾.

I Henhold til „en allerhøieste mundtlig Befaling“ foretog han nogle Forsøg med „bredfælgede Hjul“²⁾; muligen staar det i Forbindelse hermed, at han ved særlig dertil konstruerede Vogne besørgede Transport af Brænde fra Statsskovene i Nordsjælland til Kjøbenhavn, en Sag, som forøvrigt foraarsagede ham endel Ubehageligheder, som han fremstillede for Offentligheden i en Piece „Til mine Venner og Velyndere“ (Kjøbenhavn 1808). Ligesom sin Broder Wilhelm (se ndf.) har han vistnok havt nogen Tilbøielighed til økonomiske Experimenter, der kostede mere end de indbragte; dette var idetmindste Tilfældet med en mindre Eiendom, han i disse Aar eiede og drev i Ballerup Sogn, Kjøbenhavns Amt. I Forbindelse hermed kan nævnes et Indlæg, han gav i en Diskussion om „Hegn og Ævre“³⁾.

Den 8. Juli 1820, altsaa netop Tiaarsdagen for sin Udnævnelse til Kammerherre, blev Harbou udnævnt til Toldforvalter i Rendsborg, et efter Datidens Forhold særdeles vel aflagt Embede, hvortil der havde meldt sig 34 Ansøgere. Samtidig blev han befalet til at indtræde i den „slesvig-holstenske Kanalopsigts-Kommission“, men allerede to Aar efter udtraadte han efter Ansøgning af denne, vistnok nærmest som Følge af Uoverensstemmelse med Kommissionens Formand, Amtmanden i Rendsborg, Geheimeraad T. G. Schlanbusch, med hvem han allerede ved Hoffet havde staaet paa en spændt Fod. Heller ikke til det ham foresatte Kollegium var hans Forhold altid det bedste; det var mod Kollegiets Indstilling, at han i sin Tid var bleven ansat, og det kom derhos undertiden til Rivninger af principiel Natur, særlig med Konferentsraad C. F. Schleyer, der som Deputeret varetog de Slesvig og Eiderkanalen vedrørende Anliggender.

¹⁾ Medd. fra Rentekammerark. 1877, S. 35.

²⁾ Finanskoll. Forestillingsprot. 1809.

³⁾ Dansk Minerva 1816.

Exempelvis skal anføres en Sag, der viser Harbou som en unægtelig noget egenraadig, men nidkjær og energisk Embedsmand, hvorimod den sidstnævnte Egenskab ikke synes at have været det fremherskende Træk i Kollegiets Forretningsførelse. I Aaret 1825 havde Harbou stoppet nogle Skibe, der under Passagen af Kanalen ved Rendsborg Toldsted havde opgivet deres Ladning urigtig, og særlig havde han ladet to af dem fuldstændig losse forat forsikre sig om, at Intet var ulovlig skjult; ved det ene var der nemlig opdaget en hemmelig Gjennemgang fra Kahytten til Lasten, og om det andet var det oplyst, at det i Smug havde losset Varer paa Büdelsdorf Mark udenfor Rendsborg. Som det udtrykkelig var udtalt i Kanal-Passage-Forordningen, maatte Skibe, der bleve grebne i Misligheder, tilskrive sig selv det Ophold, der herved foraarsagedes dem; ikke desto mindre opløftede „Hamburger Börsenhalle“ et Ramaskrig og opfordrede Byens Handelsstand til fremtidig ikke at benytte Kanalen. Harbou oplyste nu i samme Blad, at det alt i alt var 4 af over 1700 Skibe, der vare blevne stoppede, og efter Henvendelse fra det danske Udenrigsministerium lovede det hamborgske Senat at paatale det Skete og forebygge Gjentagelser; men hvad enten nu Kollegiet hyldede Principet, at man ikke bør irritere Fjenden eller der laa Andet bagved, saa gjorde det gjældende, at det i sin Tid havde tilskrevet Toldkammeret i Rendsborg, at nævnte Bestemmelse i Passageforordningen ikke maatte tages bogstavelig, da Formaalet hovedsagelig var at „advare“ vedkommende Skippere og Befragtere, og udvirkede en kongelig Bemyndigelse af 11. Januar 1826 til at give den altfor ivrige Toldforvalter „en alvorlig Tilrettevisning for hans instruktionsstridige og for Kanalfarten skadelige“ Fremgangsmaade¹⁾.

I Foraaret 1833 blev Harbou angreben af en „Forhærdelse af Leveren“, men ud paa Sommeren antoges Sygdommen for hævet, og Lægen raadede ham til at foretage en lille Rekreationsreise. Ledsaget af sin yngste Søn Andreas afreiste han den 22. August til Slesvig, hvor hans ældste Søn Adolph var Au-

¹⁾ Gen. Toldkammer- og Kommerce-Koll.s tyske Forestillingsprotokol s. A.

skultant ved Overretten, og hvor han havde en Indbydelse til at besøge en tidligere Undergiven, Amtsforvalter Justitsraad Bahnson. Den 23. August om Eftermiddagen døde han pludselig i Bahnsons Hus, og blev, da Liget ikke taalte at flyttes til Rendsborg, begravet i Slesvig den 26. s. M. — Hans Hustru døde i Rendsborg den 15. Marts 1844.

De havde ialt havt 10 Børn, alle fødte i Kjøbenhavn og døbt i Christiansborg Slotsmenighed. Fem Sønner og en Datter overlevede Forældrene.

Paul Frederik Harbou, født den 9. Marts 1768, blev Kadet den 27. Juni 1781 m. Anc. fra 7. April 1774 og den 6. Februar 1782 Page hos Kronprindsen, men afgik fra denne Stilling, da han den 31. December 1783 blev Sekondlieutenant ved Kronprindsens Regiment med Anc. fra 7. August 1782; kom den 12. December 1788 som Premierlieutenant til 3. jyske Inf.-Regiment i Aalborg, hvor han den 15. Oktober 1791 blev karakteriseret Kapitain, den 12. December 1794 Stabskapitain og den 4. Oktober 1799 Chef for Regimentets 1. Grenaderkompagni. Sammen med sin ældre Broder var han 1784 bleven Student og 1787 juridisk Kandidat med Laud. Han har forfattet endel Poesier, som dog ei bleve trykte.

Den 20. April 1796 ægtede han i Udbyneder Kirke *Ida Johanne Frederikke von Arenstorff*, født paa Overgaard den 10. April 1774, Datter af Etatsraad Frederik Christian von Arenstorff til Overgaard og Albertine Cathrine Benzon. Hun døde under et Besøg hos Svigerforældrene i Frederiksort den 4. September 1798 uden Børn, han i Aalborg den 26. December 1800.

Jacob Henrik Harbou, født den 23. Juli 1769, død den 26. Juni 1770.

Wilhelm Henrik Harbou, født den 13. Januar 1771, var indskreven til Søkadet den 6. Januar 1777, men blev Landkadet den 15. Oktober 1783, Fændrik ved Faderens Regiment (Aarhusiske, 1. Jyske) den 7. Oktober 1785, Sekondlieutenant den 17. April 1789, Premierlieutenant den 8. Januar 1796, men den 17. Juni s. A. sat à la suite i Armeen for at være Kammerjunker hos Arveprinds Frederik og tillige Kavaller hos dennes

Søn Prinds Christian Frederik; den 13. Januar 1801 blev han Kapitain ved Nordsjællandske Landvænsregiment og stod som saadan indtil den 2. April 1806. Ved Arveprindsens Død fik han den 3. September 1806 udbetalt 3000 Rdl. „til Ekvipering“ og blev den 7. November s. A. Hofmester (Hofchef) hos den Afdødes Døttre, Prindsesserne Juliane Sophie og Louise Charlotte; efter at disse begge vare formælede, blev han den 22. August 1812 ansat ved Prinds Christian Frederiks Hofstat med Titel af „Kammerer“¹⁾. Da Prinds Christian 1813 gik som Statholder til Norge, var han ledsaget af sin Staldmester Clauson-Kaas som Reisemarskal, medens Harbou blev ved Prindsens „Hus“ i Kjøbenhavn²⁾. Efterat Prinds Christian havde ladet sig udraabe til Regent i Norge, ansatte Frederik VI Harbou med hans tidligere Charge som Gouvernør for den femaarige Prinds Frederik Carl Christian, men efter Prinds Christians Tilbagekomst fra Norge traadte han tilbage i sin forrige Plads.

Som rimeligt var for en Mand i Harbous Stilling, kom han i Berøring med mange i social Henseende fremragende Mænd og stod, som det fremgik af hans efterladte Korrespondance³⁾, i et meget venskabeligt Forhold til en stor Del af disse — idetmindste i hans Velmagtsdage. Han var tillige en fint dannet Mand med mange Interesser og traadte gjerne i Forbindelse med sin Tids Skjønaander, f. Ex. med Jens Baggesen, C. J. Boye og St. St. Bicher. Den Sidstnævnte dedicerede ham 1807 1ste Del af sin Oversættelse af Ossian, og da han et Par Aar senere besluttede at „overlade sig til sin Bestemmelse“ Digterkunsten, forelægger han Harbou — sin anden Fader, som han kalder ham — sine første Forsøg⁴⁾. — Baggesen tilskrev 1817 „til Tak for en Pris Tobak“ Harbou en Ode, der gav Anledning til en Korrespondance paa Vers mellem Baggesen og Etatsraad Holten,

¹⁾ Ifølge den ham i disse Stillinger tilkommende Rang (II. Kl. Nr. 4 efter Rangforordn. af 1808) tituleres han efter sin Afgang oftere Geheime-etatsraad.

²⁾ Jvf. Ahnfeldt: Christian VIII's Dagbog i Norge S. 11.

³⁾ Den var ved et Tilfælde kommen i nu afdøde Kapt. Agerholms Besiddelse. (Jvf. Jydske Saml. II, S. 193).

⁴⁾ Jydske Saml. II S. 194 ff.

Gouvernementsekretær i Fyen¹⁾. — Det kan ogsaa nævnes, at Søhelten Peter Willemoës var en Ven af ham²⁾.

Hoftjenesten og de litterære Interesser vare imidlertid utilstrækkelige til at sysselsætte ham, og da han desuden kunde ønske at forøge sine Indtægter, eftersom han, der selv var ugift og levede forholdsvis tarveligt, aarlig anvendte ikke ubetydeligt til Understøttelse af Andre (saaledes henved et Par Tusinde Rdl. til Moderen, der blev 92 Aar gammel, og den yngste Broder), indlod han sig paa forskellige landøkonomiske og industrielle Foretagender. 1816 købte han Sandholmgaard (26 Td. Hrtk., Blovstrød Sogn, Frederiksborg Amt) og omtrent ved samme Tid et Par Bøndergaarde og nogle Skovparceller i Nærheden deraf samt en Olie- og Kornmølle ved Usserød³⁾; fremdeles eiede og drev han et Lysestøberi og Sæbesyderi i Lyngby og en Gaard i Adelgade, hvor der var anlagt et Kattuntrykkeri. Disse Foretagender mislykkedes imidlertid ganske for ham, saa at han i 1822 maatte opgive sit Bo. Blandt hans Kreditorer vare flere af de fyrstelige Personer, til hvilke han havde været knyttet, og af disse tog Prinds Christian ham hans Opbud meget ilde op: derimod bevarede Prindsesse Charlottes Gemal, Landgrev Wilhelm af Hessen, ham ogsaa efter hans Uheld den Bevaagenhed, som tidligere Tjenester havde erhvervet ham. Han maatte selvfølgelig fratræde sin Hofstilling og døde efter i nogle og tyve Aar at have ført et meget tilbagetrukket Liv i Gl. Haderslev den 11. Marts 1845. Han havde ikke været gift, men havde en Pleiesøn, som han dog havde den Sorg at miste allerede 1834 efter længere Tids Svagelighed.

Carl Ferdinand Joachim Harbon, født den 12. Juli 1774, blev Landkadet den 15. Oktober 1783, Fændrik ved 1. jyske Infanteriregiment den 19. December 1794 med Anc. fra 28. Oktober 1791, karakteriseret Sekondlieutenant den 6. September 1799, virkelig den

¹⁾ Se Baggesens Danske Værker VI. Bind og Carl v. Holten: Rimbrev og Smaadigte (Odense 1821).

²⁾ I O. Lütken: Om Peter Willemoës S. 191 er trykt et Brev fra W. til H., der urigtig er henført til hans ældste Broder.

³⁾ Jvf. Christensen: Hørsholm S. 306 og 319.

14. Marts 1800, Premierlieutenant den 10. Juni 1803. Under Kantonementet i Holsten 1806 var han Kompagnikommandør, og i en Inspektionsrapport af 12. August s. A. udtaler Generallieutenant Moltke: „Ved det 1ste, nemlig Grenaderkompagniet, var det især opfaldende, hvor meget samme havde vundet ved den af Premierlieutenant v. Harbou i dette korte Tidsrum anvendte Flid og Duelighed“¹⁾. Den 16. Januar 1809 blev han Stabskapitain, men blev den 9. Juni 1812 sat à la suite med Extragage; han skal en Tid have været anvendt til Opmaalingsarbejder, navnlig i Norge. Den 7. Januar 1817 indtraadte han atter i Numer, men blev den 14. November s. A. afskediget paa Grund af en Subordinationsforseelse, for hvilken han vægrede sig ved at gjøre Afbigt. Senere skal han være bleven en stor Særling. — Den 25. Februar 1827 ægtede han *Christiane Frederikke Elisabeth Unmach*, født i Kjøng den 16. Juni 1793, Datter af Vævermester Unmach ved Kjøngs Fabrik. Hun havde været Selskabsdame hos hans Moder, og Ægteskabet, der blev barnløst, var af Hensyn til den gamle Dames Fordomme opsat til efter hendes Død. — Harbou døde i Kjøbenhavn den 31. Juli 1842, hans Hustru den 10. September 1857.

De **5 Sønner**, som Generalmajor Andreas Harbou havde foruden de her omtalte, døde alle kort efter Fødselen; to af dem erholdt Nøddaab og bleve opkaldte efter Faderen.

Generation XI.

Niels Harbous og Maria Bergs Børn.

Nicolai Harbou, døbt i Holmens Kirke i Kjøbenhavn den 12. December 1716, blev den 26. Juni 1734 karakteriseret, den 18. Oktober 1737 virkelig Fyrværker ved Holstenske Artilleri (Rendsborg), den 23. August 1743 Stykjunker, den 23. Mai 1753 karakteriseret og den 26. April 1758 virkelig Lieutenant. Samtidig blev han forsat til Kompagniet i Oldenburg, men kom kort derpaa til Frederiksort, hvor han døde den 7. November s. A. Den 22. Juni 1753 var han i Rendsborg bleven gift med *Johanne*

¹⁾ Medd. fra Krigsark. II S. 220.

Sophie Barchenfelt, født den 29. November 1721 i Rendsborg, hvor hendes Forældre, Joachim Barchenfelt og Hustru Elsabe Auguste, vistnok vare Borgerfolk. Hun fik som Enke eftergivet et Gageforskud, hendes Mand havde faaet, og havde da to Børn¹⁾. Hun døde den 23. Marts 1792.

Anna Birgitte Harbou, døbt i Helsingør i St. Mariæ Kirke d. 4. April 1718, blev gift 1740 (Indskud i Enkekassen 17. August) med *Johan Georg Ziegenhorn*; denne blev den 1. December 1721 Fyrværker ved Holstenske Artillerikorps, den 20. November 1730 Stykjunker, den 24. December 1734 karakteriseret Lieutenant, den 20. Februar 1736 virkelig, den 23. August 1743 Pontonnerkapitain og den 10. August 1745 Fyrværkerkapitain; s. A. den 7. September døde han i Rendsborg, hans Hustru smsteds den 22. Februar 1766. De havde en Datter Anna Marie Elisabeth Ziegenhorn, der var gift først med Artillerilieutenant Ezechias Wilhelm Rameyer og dernæst med Overauditør Johan Philip Kücker.

Andrea Harbou, døbt i Helsingør St. Mariæ Kirke, den 22. Januar 1720, maa være død som Barn.

Sophie Elisabeth Harbou, født i Helsingør den 31. Mai 1721 (døbt den 6. Juni), blev 1744 (Indskud den 19. Juni) gift med *Christian Maule*, Søn af Generalmajor og Chef for Holstenske Artillerikorps Martin Maule, i 2. Ægteskab med Charlotte Hedvig Arentzen, Søster til den bekjendte Generallieutenant E. L. Arentskjold. Chr. Maule blev den 17. Mai 1730 Landkadet, den 26. Juni 1734 Stykjunker reformé ved Holstenske Artilleri, den 20. Februar 1736 virkelig Fyrværker, den 18. Oktober 1737 virkelig Stykjunker og den 23. August 1743 Lieutenant. Han døde den 16. Februar 1754, og efterlod to Sønner, som bleve opdragne hos Morfaderen og ved dennes Indflydelse ansatte som reformé Fyrværkere i Korpset, men afskedigede ved den Saint-Germainske Reduktion 1765 (se ovf.). Den ældste, Heinrich Friederich Nicolaus, blev siden Infanteriofficer og afgik 1806 med Oberstlieutenants Karakter fra 1. Jydske Regiment. Den yngste, Johan Martin, maa være død før Morfaderen.

¹⁾ Refer. Sager 1760, 6. Februar.

Anna Rebecca og **Andrea Harbou**, fødte i Rendsborg henholdsvis den 31. Marts 1723 og den 19. December 1725, begge døde før Faderen.

Generation XII.

Nicolai Harbous og Johanne Sophie Barchenfelts Børn.

Margrethe Harbou, var født i Rendsborg 1753 og levede endnu 1760, men var død før Farfaderen.

Nicolai Christoph Frederik Harbou, født i Frederiksort den 19. Juni 1755, blev den 3. Februar 1762 Fyrværker reformé i Holstenske Artillerikorps, men reduceret 1765. Senere kom han til Bornholmske Infanteriregiment, hvor han tjente som Underofficer, da han den 2. December 1775 blev Sekondlieutenant ved Slesvigske Regiment, mod at betale endel af sin undvegne Formands, v. Scheeles, efterladte Gjæld; den 14. Mai 1783 blev han karakteriseret, den 25. Februar 1785 virkelig Premierlieutenant, den 12. September 1788 Stabskapitain, den 23. April 1790 Kompagnichef og den 13. Marts 1801 Major. Han døde i Tønder paa en Sessionsreise den 21. April 1804. Den 23. April 1793 havde han i Husum ægtet *Charlotte Sophie Auguste Bernhardine Wardenburg*, født i Rendsborg den 9. Mai 1770 og død den 15. Mai 1858, Datter af Major Heinrich Nicolaus Wardenburg og Christiane Marie Dorothea Vitzthum von Eckstedt. Fra dem stammer den nulevende yngre Linie af Familien Harbou.

Deres ældste Søn *Michael August Harbou* søgte i Aaret 1836 om Anerkjendelse af sit Adelskab, hvad han dog ikke opnaaede, da den Stamtavle, hvortil Andragendet støttedes, dengang savnede et aldeles fyldestgørende Bevis, om end senere Undersøgelser have godtgjort dens Rigtighed. Derimod erholdt han efter fornyet Ansøgning under 10. Marts 1841 et Patent som dansk Adelsmand, og et lignende Patent udstedtes under 13. August s. A. for hans Broder *Friedrich Nicolaus Christian Harbou*. I disse Patenter er Hjelmtegnet forandret til to væbnede Arme, holdende en Stjerne; Hjelmsklædet i deres Vaabenafbildinger er

grønt, medens det efter Heraldikens Regler skulde være blaåt og Sølv¹⁾).

Generation XI.

Andreas Harbous og Dorothea Magdalene Neves Børn.

En Søn, født og død 1737.

Peter Harbou, født omtr. 1738, blev den 9. Marts 1757 Fændrik ved Nordenfjeldske gevorbne Regiment, hvor han var Sergeant, kom i April 1758 fra Frederiksstad til Christiania og blev den 18. Juni 1760 Sekondlieutenant ved Livkompagniet. I Konduitelisten 1764 faar han følgende Skudsmaal: „Ist von Natur etwas einfältig und hat einen schweren Begriff; zeiget aber einen guten Willen und ist zu allem, was ihm befohlen wird, gehorsam; seine natürlichen Mängel machen ihn jedoch zu sehr wenigen Dingen recht brauchbar. Seine übrige Aufführung ist sonst ganz gut und anständig“. Maaske i Haab om at faa sine Kapaciteter bedre paaskjønnede andetsteds, søgte han gjentagende men uden Held om Forsættelse, bl. a. i September 1766, da han efter Exercertiden havde faaet tre Maaneders Orlov til Danmark og senere Forlængelse til det følgende Foraar. Ved en større Reduktion den 24. Oktober 1767 blev han afskediget og hans øvrige Liv er ubekjendt; han synes at være død uden Livsarvinger inden 1790.

Niels Harbou, født omtr. 1739, blev den 6. Juli 1757 Fændrik ved 1. Agershusiske Regiment, hvor han i 4 Aar havde staaet som Underofficer; den 21. Marts 1759 blev han Sekondlieutenant og den 25. Marts 1761 Premierlieutenant. Han var da ansat ved den Del af Regimentet, der var udkommanderet til Holsten, og døde her ugift den 7. Mai 1761.

Christian Harbou, født omtr. 1743 (paa Frederiksten?), blev den 13. Februar 1760 Fændrik ved sin Onkels og Formynders H. Chr. Harbous Regiment (3. Thronhjemske) og Kompagni (Orkedals); 1764 fik han følgende Skudsmaal af dennes Efter-

¹⁾ Afbildet i Tersmedens Fortegnelse over den „ikke introducerede“ Adel i Sverig.

følger, Oberst Andreas Grønn: „Denne unge Officer, der har været kommanderet med mig til Holsten, har jeg havt Møie med at bringe fra hans Ungdoms Feil, maa dog derhos tilstaa, at i den korte Tid, jeg har kommanderet Regimentet, har han vist nogen Bedring; jeg er af den underdanigste Formening, at, naar Aarene komme, kommer ogsaa Eftertanken. Hans Ungdoms Rasenhed har forvoldt, at han lidet eller intet har appliceret sig paa Tjenesten, dog forsikrer jeg mig selv om hans Forbedring i at have et vaagent Øie med ham“. Han havde dengang tjent i 6 Aar og var 21 Aar gammel. Den uviste Overbærenhed frugtede dog ikke; den 17. April 1765 blev han ved kgl. Resolution paa en Krigsretsdom kasseret paa Grund af Klammeri med en Fændrik Frost, hvem han havde regaleret med „Scheltwörten und Maulschellen“; samtidig blev Frost efter Krigsrettens Indstilling afskediget uden Ret til at bære Felttegnet, fordi han „durch seine infame Gelassenheit jenen zu besänftigen gesucht, und sogar nachdem die Sache allbereits gerichtlich tractirt geworden, solche Begegnung durch gütlichen Vergleich abzuthuen sich bereitwillig erzeugt hatte“¹⁾.

Den 24. Juli 1764 havde Christian Harbou en uægte Datter til Daaben i Orkedals Kirke; Fadderne vare to Lieutenanter af 2. Thronhjemske Regiment Bie og Eppingen, en Madame Sommer og Karen, Johan Riverts's, vistnok Moder til Barnemoderen Christiane Riverts; Barnet fik Navnet Christina Harbou. S. A. den 5. December blev han ved kongelig Resolution fritagen forat staa aabenbart Skrifte i Anledning af, at han havde besvangret Pigen Christiane Steen. Han har altsaa baade i den ene og den anden Retning været mildest talt temmelig vidtløftig. Kort derpaa falder hans Afskedigelse og umiddelbart herefter forekommer som Fadder i Orkedalen „Madame Harbou“. Denne var dog neppe, som man af den ovenomtalte Barnedaabs saa at sige officielle Karakter kunde tro, Barnets Moder; hans første Hustru og Moder til hans to Sønner skal have været *Gjertrud Andrea Tromp*²⁾, født i Børsen 1734, Enke efter Borger i Thron-

¹⁾ Indkomne Justitssager 1765, April.

²⁾ Ifølge Opgivelse fra afd. Hospitalsforstander Hornemann i Thronhjems.

hjem Johannes Hagen (død den 10. Juli 1764); hun døde paa Eide i Thingvold den 22. November 1778. Harbou giftede sig 2. Gang den 29. Mai 1789 i Thronhjems Frue Kirke med *Birgitte Cecilie Clausen*, døbt i samme Kirke den 28. Mai 1762, Datter af Kjøbmand Hans Jacob Clausen og Anna Lykke¹).

Naar ovenfor Generalmajor H. Chr. Harbou er omtalt som Christian Harbous Formynder (hvilket Hverv efter Generalens Død gik over til hans Søn og Svigersøn, Kapitainerne Niels Harbou og Selchier), da gjælder dette kun for den Formue, der var tilfalden ham efter hans Forældre; for den Kapital, som han havde arvet efter sin Mormoder, var derimod Morbroderen, Major Johan Neve hans Formynder; det synes imidlertid, som om Alle helst vilde være fri for dette Formynderskab²). Efterat han var bleven myndig, har han vel spist sin Formue op; hvad han ellers har levet af, ved jeg ikke. Han synes at have ført en temmelig omflakkende Tilværelse; hans første Hustru døde, som nævnt, i Thingvold, og nogle Aar senere opfordrer J. Løch i Sunddalsøren Fændrik Christian Harbou, der tilforn opholdt sig paa Nordmøre, men nu skal være flyttet til Thronhjem, til at indløse et Søvlommeuhr, han to Aar tilforn havde sat i Pant hos ham³). Hans Formuesforhold har saaledes neppe været glimrende, men bleve vel bedre, da han efter sin ovennævnte Morbroder Major Neve († 1780) bl. A. arvede Halvparten af Færder Fyr. 1790 bortforpagter Harbou denne Halvpart til sin „Fætter“ Claus Wiel⁴), og 1798 afstaar han den til Kronen mod en aarlig Erstatningssum af 300 Rdl. Efter hans Død (i Orkedalen den 25. September 1812), gik Retten til denne Aarpenge over til hans Enke (død i Orkedalen den 7. Februar 1832) og fra hende til hendes 2. Mand, Proprietær Frederik Christian Krabbe Bull, i hvis Slægt den endnu er⁵).

¹) Jvf. N. R. Bull: Den trønderske Slægt Bull, S. 56.

²) Generalkrigsdirektoriets Resolutionsprotokol 1764, 8. Februar.

³) Thronhjems Adressekontors Efterretninger 1782, 6. Decbr. (ved Frk. M. Brandt).

⁴) Jvf. A. Collett: Familien Elieson S. 5 f.

⁵) Bull: anf. St. Naar Harbou her kaldes „Lieutenant“, finder det Støtte i

Idet jeg herved slutter disse Optegnelser, skal jeg for de følgende Generationer henvide til vedføjede Stamtavle II. Som det af denne vil ses, blomstrer Slægten endnu i to Linier, af hvilke dog den yngre ikke synes at skulle fortsættes udover Generation XIV. Den ældre har atter delt sig i fire Grene: en i Danmark, to i Tydskland og en i Nordamerika; i alle tre Lande findes nu mandlige Repræsentanter for Generation XV.

de officielle Dokumenter om Fyrets Afstaaelse; man skulde derefter tro, at han maa have faaet en hæderlig Afsked, men jeg har Intet fundet desangaaende.

Rettelser og Tilføielser.

Side 15, Linie 4 f. o. Udskrivningsforretning, læs: Udeskningsforretning.

— 16, — 6 f. n. efter hvis Søster Fru Anne Kaas, Enke efter Preben Bild, læs: efter hvem.

— 42, — 5 - - Farfaders Farfader, læs: Farmoders Farfader.

Stamtavle II, Generation X. Cathrine Charlotte, læs: Cathrine Elisabeth.

— . — XIV. Anne Marie Dorothea Helene Harbou er den 12. December 1888 gift med Walther Wever, Dr. juris Attaché ved den tyske Ambassade i Paris.

— . — XV. Else Marie Clotilde, læs: Ilse Marie Clotilde.

Personregister

(Romertallene henviser til Generationerne paa Stamtavlen).

A. Slægtens Medlemmer.

Agnes Cardine Marie, XIV.	Bodo Julius Ernst, Læge, XIV.
Adolf, XV.	Bodo Mogens Christian, XV.
Andrea (2 Gange), 93, 94, XII.	Carl Ferdinand Joachim, Kapt., 91, XII.
Andrea Johanne Elise, XIII.	Carl Franz Adolph, Lieutnt., XIV.
Andreas, Oberst, 51, 58, 72 ff, X.	Carl Heinrich Sophus, XIV.
— Generalmajor, 79 ff, XI.	Caroline Selma Sophie, XIV.
— (2 Gange), 92, XII.	Cathrine, 18, VIII.
— (97), XII.	Cathrine Elisabeth, 52, 75 ff, 98, X.
— Auditor, 88, XIII.	Charles Harrison, XV.
Andreas Friedrich Wilhelm, Kapt., XIV.	Charlotte Benedicte Sophie Friederike, XIV.
Andreas Paul Adolph, Geheimerd., XIII.	Charlotte Dorothea Wernerine, XIV.
Anne, IV.	Charlotte Louise, 83, XI.
— V.	Christen Knudsen, 5, 6, II.
— 11, VI.	Christen Jensen, III.
— 16, VII.	Christen t. Restrup, 10, 41, IV.
— 36, VII.	— t. Holris, 10 ff, 41, VI.
Anne Birgitte, 93, XI.	— t. Østergaard, 14, VII.
Anne Elisabeth (2 Gange), 72, 83 ff, XI.	— t. Holris, 9, 13, 14, 19 ff, 22, 29, 41, VII.
Anne Kirstine, 22, IX.	— 18, VIII.
Anne Margrethe Huitfeldt, 68, XII.	Christence, 23, IX.
Anne Marie Dorothea Helene, 98, XIV.	Christian t. Nygaard, 3, 19, 37 ff, 40 ff, 45, VIII.
Anne Marie Louise Dagmar, XIV.	— Kapt., 38, 39, 45, 51, 53 ff, IX.
Anne Rebekka, 94, X.	— 52, 71, X.
Anne Sophie, 53, 78, XI.	— Ritmester, 52, 53, 79, X.
Bartholomæus, (43), VIII.	— Fændrik, 95 ff, XI.
Bertel, IV.	Christian Bernhard Gustav, Læge, XIV.
Berthe, 35, 53, IX.	Christian Frederik, Lieut., 55, X.
Berthe Marie, 23, IX.	— — — — — , Kadet, 66, XII.
Birgitte, 16, VII.	
— 38, 59, IX.	
Birgitte Cathrine, 35, 40, VIII.	

- Claus, t. Slemstrup, 18, 23, VIII.
 Claus Huitfeldt, Kapt., 69, XII.
 Didrik Gustav, 79, XI.
 Dorothea Charlotte Augusta, XIV.
 Edel, V.
 Elisabeth, 16, VII.
 Elisabeth Ernstine, XIV.
 Else, 36, VII.
 — VIII.
 Emma Benetta, XV.
 Enevold, t. Østergaard, 16 ff, 19, VII.
 Erik Pedersen, III.
 Ernst August Friedrich Carl, Læge, XIV.
 Ernst Christian, Landraad, XIII.
 Fides Dorothea, XIV.
 Frantz Alexander Siegismund, Lieutnt, XIV.
 Frederik Carl, Lieutnt., 52, 78, X.
 Frederik Hans Walter, Kammerherre, 85 ff, XII.
 Frederik Hans Walter, Lieut., XIV.
 — — — Kapt., XIV.
 Friedrich Nicolaus Christian, Landmaaler, 94, XIII.
 Friederike Dorothea Sophie, XIII.
 Fritz, Arkitekt, XIII.
 George Washington, Bogtrykker, XIV.
 Georgia Winifred, XV.
 Gissel, VI.
 Hanna Christiane, 70, XII.
 Hans Christian, Gen-maj, 49, 50, 56 ff, 60, 75, 95, 97, X.
 Hans Christian, 65, XII.
 — — Lieut., 67, XII.
 — — (97), XII.
 Heinrich, XIII.
 Helga Charlotte, XIV.
 Holger Christian, 82, XI.
 Horst Walter Rudolph, XV.
 Idde Frederikke, 66, XII.
 Idde Sophie, 68, XII.
 Ide, IV.
 Ilse Marie Clotilde, 98, XV.
 Ingeborg, 15, VIII.
 Inger, 18, VIII.
 Inger Mimi Elisabeth Johanne, XIV.
 Iver Christian, 69, XII.
 Jacob Henrik, 89, XII.
 James Bicknell, XIV.
 Jane Maria, XIV.
 Jean Nicolaus August Marius, Gasværksdirektør, XIV.
 Jens Knudsen t. Sinding, 5, 7, II.
 Jens Christensen, Kannik, 6, III.
 Jens Pedersen af Torup, 2, 7, 8, 10, 41, III.
 Jens Mogensen t. Sinding, 7, IV.
 — — — — 7, V.
 Johanne Albertine, XIV.
 Johanne Christine Augusta Holst, 67, XII.
 Johannes Vilhelm, XV.
 Johannes Wilhelm Anthonius, XIII.
 Johannes Willibald Julius, XIV.
 John Walter, Fredsdommer, XIV.
 Juliane Jeannette Flemmine Margrethe, XIV.
 Jørgen t. Restrup, 10 ff, 14, 41, V.
 — 14, VII.
 — 16, VII.
 — 35, VII.
 Jørgen Henrik, Fyrværker, 38, 39, 50, IX.
 Karen, V.
 — 36, VII.
 — X.
 Kirsten, 11, VI.
 — 16, VII.
 Knud Nielsen, 2, 4, 46, I.
 Knud, XIV.
 Laurids, Præst, 6, III.
 — VIII.
 Lena Margaret, XV.
 Lise, XIII.
 Magdalene Sophie, 72, 83, XI.
 Maren, 36, VII.
 — 61, XI.
 Maren Sophie, 65, XII.
 — — 69, XII.
 Margaret, XIV.
 — XV.
 Margrethe, 11, VI.
 — 94, XII.
 Marie, XIV.
 Marie Elisabeth Wilhelmine, XIII.
 Marie Henriette Charlotte, XIII.
 Matilde Augusta, XIV.
 Mette, IV.
 — 35, 37, VII.
 — 22, VIII.
 — 18, IX.
 — 53, IX.

- Michael August, Amtsforvalter, 94, XIII.
 Mimi, XIII.
 Mogens Jensen t. Sinding, III.
 Mogens Mogensen t. — IV.
 Nicolai (2 Gange), 79, 83, XI.
 — Lieut., 92, XI.
 Nicolai Christoph Frederik, Major, 73,
 94, XII.
 Nicoline Charlotte Dorothea Benedicte,
 XIV.
 Niels af Torup, 7, III.
 — t. Restrup, 10, V.
 — t. Østergaard, 10, 11, 12, VI.
 — t. Nebel, 14, VII.
 — t. Egelykke, 19, 27 ff, 40, VII.
 — Vagtmesterlieut., 18, 25, VIII.
 — t. Sogaard, 9, 21, VIII.
 — Oberst, 39, 50 ff, IX.
 — Gen-maj, 52, 72 ff, X.
 — Gen-maj, 50, 62 ff, 97, XI.
 — Lieut., 95, XI.
 Otte t. Restrup, 10 ff, VI.
 Otte, VIII.
 Otto t. Egelykke, 39, VIII.
 — Kapt., 39, 44, 49 ff, 54, IX.
 — (47), X.
 — Kapt., 61, X.
 — Oberstlieut., 62 ff, XI.
 Paul Frederik, Kapt., 89, XII.
 Paul Matthias, Major, 52, 71 ff, 80, 83, X.
 Pauline Charlotte, 83, XI.
 Pauline Charlotte Marie, 84, XII.
 Peder Knudsen, 5, II.
 Peder Christensen t. Trosvig, 6, IV.
 Peder t. Bjerkevold, 9, 17 ff, VII.
 — t. Slemstrup, 18, 24, 25, VII.
 — 24, IX.
 Peter, Lieut., 95, XI.
 Peter Neve, Lieut., 66, XII.
 Sarah Christiane, 66, XII.
 Sarah Kirstine, 65, XII.
 Sidsel, IV.
 Siegismund Wilhelm Carl Adolph, Lieut.,
 XIV.
 Sophie Christine, 62, XI.
 Sophie Elisabeth, 93, XI.
 Sophie Flemmine Caja Elisabeth, XIV.
 Sophie Friederike Bartholine, XIII.
 Søren, Orlogskapt., 26, 36, VII.
 Theodor Nicolaus Carl, Godseier, XIV.
 Traugott, XIV.
 Vera Elisabeth, XV.
 Vibekke Sophie, 23, IX.
 Wilhelm Henrik, 87, 89, XII.
 Wilhelmine, XIV.
 Wilhelmine Ulrike Alvildd, XIV.
 William Fritz, XV.

B. Indgiftede Personer.

- d'Alinge, Clotilde Constanze, XIV.
 Arenfeldt, Chr. Detlev Adolph, General,
 84, XII.
 Arenstorff, Ida Johanne Frederikke, 89,
 XII.
 Barchenfeldt, Johanne Sophie, XI.
 Berg, Maria 73, X.
 Bille, Anne, 24, VIII.
 — Berette, V.
 Bonebrake, Emma, XIV.
 Buchfeldt, Joh. Addesen, Kornet, 15,
 VIII.
 Bunzen, Asmus, Præst, XIV.
 Büchner, Anna Elisabeth, 51, IX.
 Børialsen, s. Pors,
 Clausen, Birgitte Cecilie, 97, XI.
 Claussen, Elise Dorothea, XIV.
 Clementsen, Kirsten Nielsdatter, 10, 41,
 45, IV.
 Daa, Knud, t. Hestholm, V.
 Dahlerup, Sofie Cathrine Vilhelmine
 Marie, XIV.
 Eldredge, Helen Elespa, XIV.
 Friderichs, Sophie Amalie, 54, IX.
 Fritcher, Judith, XIII.
 Fürsen, Benedicte Dorothea Amalie, XIII.
 — Engeline Sophie Christine, XIII.
 Galt, Birte, 27, 40, 42, VII.
 Groot, Helvig, 25, VIII.
 Grubbe, Christiane Charlotte, 72, X.
 Hals, Niels Chr. Frd., Oberstl., 67, XII.
 Hammer, Olaus Christopher. Byfoged,
 65, 68, XII.
 Handingmand, Beritte Mogensdt., 7, IV.
 Hannstein, Albert v., Godseier, XIV.
 Hayes, William, Jernbaneembedsmand,
 XIV.
 Hegeler, Catharine, XIV.

- Heiss, Chr. Otto, Overkrigskomm., 65, XII.
- Hellesen, Louise Ulrikke Mariane, XIII.
- Hensen, Matilde, XIII.
- Hjort, Niels, Skolebestyrer, XIV.
- Huitfeldt, Henrika Margr., 64, XI.
- Juel, Lisbeth, IV.
- Kaas, Edel, III.
— Erik, t. Jølby, V.
- Knopf, Sophie Kirstine, 47, 49, IX.
- Koch, Andreas, Skibsfører, 69, XII.
- Krabbe, Hans t. Herpinggaard, II.
- Krag, Anne, 16, VII.
- Kruse, Dorthé, 10, V.
- Leijonflycht, Anders, Rgtskvartermest., 38, 53, IX.
- Lunov, Anne; 11, 14, VII.
- Lykke, Christopher, til Buderupholm, V.
- Maaneskjold, Margr. Isaksdt., 19, VII.
- Markmand, se Clementsen.
- Maule, Chr., Lieut., 93, XI.
- Michaelsen, Gust. Joach., Oberst, 52, 75, X.
- Michelet, Idde Sophie, 63, XI.
— Maria Post, 62, XI.
- Moss, Sarah, 57, X.
- Mund, Birgitte, 28, 41, VI.
— Claus, t. Serridslevgaard, 11, VI.
— Iver, t. Merringgaard, VI.
— Maren, 17, VII.
- Munk, Berette, 10, V.
— Else, 10, 41, V.
— Mette, 11, 12, 21, 24, VI.
— Niels, t. Vesterris, 12, VI.
- Neve, Magdalene Dorthea, 58 ff., 75, X.
- Norrie, Gordon, Læge, XIV.
- Orning, Erik, Kapt., 36, VII.
— Kirsten, 22, VIII.
- du Plat, Therese Emilie Christiane Claudine, XIV.
- Pors (Børialsen), Anne, 23, VIII.
— Niels, t. Kastrup, VI.
- Prosch, Caspar Tobias, Præst, 62, XI.
- Prætorius, Ane Marie, 86, XII.
- Purdy, Juliette, XIV.
- Reusch, Joh. Ditlev, Oberstlt., 54, X.
- Rosen, Ulrike Julie Marie, XIII.
- Scharffenberg, Herman Nicolai, Oberst, 83, XI.
- Seefeld, Anne, 8, 41, III.
- Selchier, Hans, Major, 61, 97, XI.
- Serlin, Karen, 5, II.
- Skade, Ingeborg, VI.
- Skadeland, Maren, 8, III.
- Spend, Godske, t. Kvistgaard, IV.
- Steensen, Margrethe, 20, 22, VII.
- Stibolt, Hans Chr., Kjøbmand, 69, 70, XII.
- Stoltenberg, Henrik, Toldbetjent, 68, 69, XII.
- Thermo, Elisabeth, 30, 35, VII.
— Else, 37, 43, 45, VIII.
- Toxwerdt, Nicolai Peter Didrik, Etatsraad, XIII.
- Tromp, Gertrud Andrea, 96, XI.
- Unmach, Christiane Frederikke Elisabeth, 92, XII.
- Urne, Karen, 19, 29, VII.
- Walter, Friderica, 81, XI.
- Wardenburg, Charlotte Sophie Augusta Bernhardine, 94, XII.
- Wever, Walther, Dr. juris, 98, XIV.
- Wienecken, Johanne Gertrude, XIV.
- Wynkoop, Bradley, Advokat, XIV.
- Væbner, Kirsten Svendslatter, IV.
- Zarbell, Daniel Michelsen, Major, 66, XII.
- Ziegenhorn, Joh. Georg, Kapt., 93, XI.
- Uden Slægtsnavn:
Anne, III.
Christen Poulsen af Hvilsom, 36, VII.
Marine Christensdatter, 5, II.
Poul Jacobsen t. Ørndrup, 11, VI.
. Jensen af V.-Stret, 16, VII.
. (skillt fra Kapt. Müller), 52, 79, X.

C. Leilighedsvis nævnte Personer.

Kongehuset

- Christian IV, 9, 30, 31.
Christian VIII (Frederik), 90, 91.
Christopher af Bayern, 46.
Frederik II, 11, 30.
Frederik III, 31.

- Frederik VI, 85, 86.
Frederik VII (Carl Christian), 90.
Frederik, Arveprinds, 89.
Juliane Sophie, Prindsesse, 90.
Louise Charlotte. — 90, 91.

- Aabel, Aarsille, 70.
 Abildgaard, Mandrup, 31.
 Adeler, Joh. Nic., Kpiltnt., 76.
 Ahlefeldt, Anna, 41. — Anna, 42. —
 Anna, 42. — Cathrine 42. — Frdrk.,
 Greve, 34. — Frdrk., Ob-lt., 39,
 — Godske, 42. — Gregers, 42.
 Akeleye, G. S., Kapt., 61.
 Antzée, Kapt., 76.
 Arenfeldt, Balth. Levin, Maj., 84. —
 Niels 9. — Fam., 85.
 Arenstorff, Fr. Chr., Etatsrd., 89. —
 Oberst, 25.
 Arentskjold, E. L., Gen-lt., 73, 93.
 Arentzen, Charl. Hedv., 93.
 Aschersleben, Anders, 31. — Jørgen, 31.
 Augustenborg, Chr. Aug., Prinds af, 66.
 Baad, Inger, 29.
 Bagge, Peder, 25.
 Bagger, Hans, Biskop, 82. — Johanne
 Marie, 82.
 Baggesen, Jens, 90.
 Bahnson, Justitsraad, 89.
 Banner, Kirsten, 41. — Preben, 22.
 Barchenfeldt, Joach., 93.
 Barfus, Cathr., 45. — Fam., 30.
 Barleben, Elisabeth, 45. — Fam., 30.
 Baronovsky (g. m. Siedenborg), 60.
 Basse, Sophie, 21.
 Benner, Sidsel, 42.
 Benzon, Albertine Cathr., 89.
 Berg, David Andersen, 72. — Jakob
 Andersen, 72.
 Bie, Lieut., 96.
 Bild, Preben, 16, 98.
 Bildt, Andr., 41. — Jens 22.
 Bille, Inger, 5. — Peder, 24. — Sten, 31.
 Blicher, St. St., 90.
 Blik, Christopher, 28.
 Bock, Kammertjener, 85.
 Bohm, Marie, IX.
 Boye, Casp. Johs., 90.
 Braatten, Chr. Jacobsen, 49.
 Broch, Oluf, 50.
 Brockenhus, Peder, 17.
 Brockman, Kapt., Datter, 70.
 Brun, Anne, 14. — Sidsel, 10.
 Brøchner, Mar. Elisab., 86.
 Buchwald, Claus, 31. — Jochum, 31.
 Budde, Christoph., Oblt., 75. — Vin-
 cents, Oberst, 57.
 Bull, Fr. Chr. Krabbe, Proprietær, 97,
 XI. — Familie, 97.
 Büchner, Paul, Oberstlt., 51, 71.
 Callumore (i Vestindien), 86 XII.
 Cicignon, Major, 75.
 Clausen, Hs. Jac., 97.
 Clauson-Kaas, Conr. Fr., Hofmarskal, 90.
 Clementsen, Niels t. Aunsbjerg, 8, 10,
 11, 41, 45.
 Cræhmer, Christph., Ltnt., 29, jvf.
 Kremmer.
 Daa, Valdemar, 18.
 v. Deden, Bernt, 31. — Rudbek, 35, 38.
 Dietrich, Krigskomm., 76.
 v. Ditten, Oberstlt., 62; jvf. v. Deden.
 Drefeld, Gjord Nielsen, 41. — Ingeborg
 Gjordsdt., 41.
 Dyre, Kirsten, 41. — Knud Nielsen, 5.
 — Palle, 21. — jvfr. Skeel.
 Edenberg, J. H., svensk Officer, 34.
 Elieson, Sarah Gundersdt., 58.
 Eneroth, Peder, 53.
 Eppingen, Lieut., 96.
 Fangel, se Guldberg.
 Fensteen, Chr. Jensen, 59, 60.
 Frebjerg, Else, 23. — Niels, 14. —
 Povl, 14.
 Friis, Dorthe, 28. — Jesper, Oberst, 82.
 Frost, Fændrik, 96.
 Gagge, Claus, 37. — Rudbek, 38.
 Galskyt, Peder, 9. — Familie, 9.
 Galt, Axel, 28, 41. — Ebbe Mogensen,
 45. — Gjord, 41. — Peder Ebbesen,
 41, 45.
 Gersdorff, Baron, 83.
 Gjedde, Ove, Admiral, 14, 17.
 Gjessing, Chr., Dispatcheur, 69, 70. —
 Mats Dahl, Lieut., 70.
 Glambek, Claus, 42. — Else, 27. —
 Kirsten, 41.
 Glücksborg, Carl Ernst, Hert. af, 80.
 Godske, Mogens, 28.
 Griis, Bagge, 24, 28.
 Grubbe, Didrik, 72.
 Grøn, Iver, 10, 11, V.
 Grønn, Andreas, Oberst, 96.
 Gude, Henr., Gen-lnt., 80.
 Guldberg (ell. Fangel), Hans Olufsen,
 Præst, 50. — Margr., 50. — Ove
 Høegh-, Statssekretær, 80, 85.
 Gyldenstjerne, Hnrk., 35. — Knud, 42.

- Mette, 42. — Niels, 37. — Niels Eriksen, 5, 6.
- Haack, Joh. Fred., Kapt., 76.
- Hagen, Johs., 97, XI.
- Hals, Bastian, Major, 67.
- Hammer, Chrsth. Poul, Præst, 68.
- Handingmand, Chrsth. Mogensen, 6.
- Hanstein, Korpslæge, 70.
- Harbo, (Harde-, Harth- boe o. s. v.), Andr., Genlt., 3, 74. — Christen, 39. — Christian, Major, 3. — Chr. Frandsen, Oberst, 3, 58, 73. — Christina, 96. — Claus Nielsen, 23, 26. — Frd. Carl, 3. — Gotfred, 40. — Hans, 9, 10, 36. — Jacob, Oberst, 58. — Jens, Væbner, 2. — Jens, Overkrigssekr., 3. — Ludvig, Biskop, 2. — Mette Marie, 56. — Niels, Fuldm., 3. — Niels t. Nielsby, 9, 10. — Niels, Raadmd., 2. — Peder, Biskop, 1. — Peder, i Ager, 2. — Peder t. Nielsby, 8, 9, 10. — Poul, 2, 3. — Susanne Kirstine, 69. — Thure, 1. — Æse, 1. — Væbner, 2. — Slægt af Nielsby, 2, 8 ff. — af Bergen, 2, 56, 69, — af Ringkjøbing, 3, 23, — af Skælskør, 3, — Bondeslægt, 2, — to Officersslægter, 3, — Præsteslægt, af Lammehave, 2, 3.
- Hardenberg, Erik Mogensen, 7.
- Hartvig, Elisabeth, 31. — Jørgen, 31.
- Hegelund, Christine Margr., 66.
- Heiss, Frd. Siegismund, Kapt., 65.
- Hessen, Wilhelm, Landgreve af, 91.
- Hoben, Johan t. Hegnet, 29.
- Holck, Anne, 20. — Malene, 22.
- Holk, Ole, 25.
- Holst, Johanne Christine Augusta, 62, 64.
- Holten, Carl v., Etatsraad, 90.
- Horrebow, Familie, 4.
- Huitfeldt, Anne Ottesdt., 7. — Anne Margr., 65. — Claus, Etatsrd., 65. — Ivar, Kommandør, 65. — V. W. H., Lieut., 75.
- Hvass, Anne, 41.
- Høg, Berette, 45. — Else, 30, 45.
- Hørby, Inger Prosd., 17. — Laurids Bertelsen, 18.
- Jonstrup, Maren, 67.
- Juel, Børge, 27. — Familie, 4.
- Kaas, Anne, 16, 98. — Erik, 31, 34. — Johanne, 16, 98. — Mogens, 29.
- Kaasbøll, Peter, Genlt., 52, 53.
- Kalf, Tyge, 9.
- Kalckreuth, S. L., Oberst, 56.
- Kirchhoff, Juliane Antoinette Louise, 84.
- Klinck, Komd-kapt., 68.
- Klippling, svensk Slægt, 53.
- Knof (Knopf, Knoph), Chrsth., Hofpræst, 50. — Laurids, Ltnt., 49. — Ole, Ltnt., 49. — Familie, 50, 58.
- Koch, Joh. Hnr., 69.
- Krabbe, Anne, 11. — Christen, Landsthingshører, 6. — Christen, Præst, 6. — Ole, Major, 78. — Tage, Major, 52. — Thomas, 5. — Familie, 6.
- Krag, Else, 14, 15. — Maren, 24. — Mogens, 21. — Niels, 9. — Niels, 16. — Niels, 36.
- Kreber, Joh. Daniel, Oberstlt., 80.
- Kremmer, Christopher t. Hegnet, 29; jvf. Cræhmer.
- Krogh, Adam Gottlob, 86. — Godske Hans, 86.
- Kruse, Anne, 10, 41. — Christopher, 10. — Gabriel, 36. — Tyge, 20, VII.
- Kuhla, v. d., Bendix, 35.
- Kücker, Joh. Phil., Overaud., 93.
- Kørber, Jokum, Oberst, 32.
- Langballe, Michel, 16. — Familie, 16.
- Lange, Gunde, 15.
- Langhoff, Anna Magdalene, 60.
- Lilliendal, Apollonius, 56.
- Linde, Christen, 21.
- Lindemand, 26.
- Lindum, Anders Haakonsen, 65.
- Lunov, Enevold, 29. — Erik, 15, 29. — Jesper, 15. — Laurids, 14.
- Lykke, Anna, 97. — Erik, 15. — Iver, 26. — Jørgen, 16.
- Løch, J., 97.
- Løvendal, Valdemar, Baron, 54.
- Maaneskjold, Isak Pedersen, 29, VII.
- Markmand, Familie, 45.
- Marselis, Gabriel, 17.
- Marsvin, Jørgen, 18, 31.
- Maule, Henr. Frd. Nic., Oberstlt., 74, 93. — Joh. Martin, 74, 93. — Martin, Gen-maj., 93.
- Michaelsen, Anna Elisabeth, 76. —

- Christiane Charl., 76, 78. — Christian Ditlev, Genmaj., 76, 78. — Fr. Chr., Genmaj., 78. — Gustav, Kapt., 76, 78. — Joh. Didr., Fændrik, 78. — Marie, 76. — Nic. Frd., Lieut., 76, 78. — Vilhelmine Louise, 76. — Dr. i Glückstadt, 78. — Familie, 78.
- Michelet, Chr. Frd., Oberstlt., 62, 64. — Jørgen, Genmaj., 68.
- Moltke, Adam Ludv., Genltnt., 92.
- Mormand, Korfits. 31. — Margr., 31.
- Mortensen, Ellen Christiane, 70.
- Moss, Magdalene, 59. — Niels Peder- sen, 58. — Peter, se Mossencrone.
- Mossencrone, Peter, Bankkasserer, 59.
- Movatt, Karen, 36.
- Mund, Anne, 18, 35. — Jørgen, 29. — Niels, 17. — Peder, 42. — Pros, 17. — Søren, 41. — Sidsel, 17. — Familie, 28.
- Munk, Christen, 24. — Erik, 25. — Niels, 10, 41. — Otto, 41. — Laurids, Oberst, 46.
- Müller, Kapt., 52, 79, X. — Major, 14.
- Mylting, Henrik Jespersen, 31. — Peder Henriksen 31.
- Neve, Johan, Major, 59, 60, 97. — Margr. Hedv., 59. — Niels, Ltnt., 59. — Peder, Stiftamtmd., 58 ff., 76.
- Norup, Maren, 58 ff.
- Orning, Anna Sophie, 55. — David Fr., Klokker, 55, 56. — Erik Ottesen, Admiral, 36. — Jørgen, Adm., 21, 57. — Vill, 22.
- v. d. Osten, Carl Hnr., Guvernør, 25.
- Oxe, Thomas, 34.
- Paulson, Jens, Major, 76.
- Petersen, M. S., Præst, 68.
- Pfaltz, Joh. Casimir, Greve af, 11.
- Plade, Sarah Marie, 69.
- Pløen, Joh. Adolf, Hertug af, 46.
- Podebusk, Predbjørn, 8.
- Pors, Else, 24. — Jørgen, 23. — Karen, 31. — Sti, 31.
- Prætorius, Johs., Grosserer, 86.
- Quedens, Phil., Præst, 2.
- Rameyer, Ezechias Wilh., Ltnt., 93.
- Rantzau (Rantzov), Bendix, 41. — Bendix, 42. — Chr., Greve, 34. — Chrstpher., 42. — Mette, 23, 41.
- Ravert, Jørgen, Kapt., 54.
- Rekhals, Kirsten, 41. — Familie, 4.
- Reusch, Chr. Harboe, 54. — Ditlev, Oberst, 54, 55. — Ditl. Chr., 54, 55. — Familie, 55.
- Rheder, Reimer Peter, Etatsr., 82. — Wilh. Ludv., Konferentsraad, 82.
- Riverts, Christiane, 96. — Johan, 96.
- Rodsten, Elisabeth, 22.
- Rosenkrantz, Erik Ottesen, 7, 8. — Folmer, 41. — Ove, 21. — Regitze, 41.
- Rosing, Major, 75.
- Rudbek, Niels Lavesen, 9. — Familie, 9.
- Rømer, Hans Wilh., Oberst, 75.
- Saint-Germain, Louis de, Krigsminister, 74.
- Sandbjerg, Anne, 45.
- Schapelau, Elisabeth, 45. — Familie, 30.
- Scharffenberg, Chr. Jørgen, Kapt., 63. — Ulr. Ditl., Major, 83. — Familie, 83.
- Scheele, Lieut., 94.
- Schierum, Morten, Stykjr., 23.
- Schlanbusch, T. G., Geheimeraad, 85, 87.
- Schleyer, C. F., Konraad, 87.
- Schmieden, Kapt., 52.
- Schröder, G. C., Gen-aud., 76. — Gerh., Kanc-raad, 82. — J. C., Oberstltnt., 68.
- Seefeld, Anne, 10. — Maren, 14, 21, 25. — Peder, 14. — Viffert, 14, 21.
- Sehested, Hannibal, 17. — Jens Maltesen, Gen-maj., 57. — Margr., 42.
- Selchier, Hans Chr. Harbou, Prmlt., 61. — Sarah, 61. — Underoff., 61.
- Selmer, Matthias, Prov-komm., 71.
- Siedenborg, Borginester, 60. — Sophie Amalie, 60.
- Skadeland, Lars, 8.
- Skaktavl, Thorben Thorbensen, 7.
- Skeel, Anne (Dyre), 45. — Bodil, 42. — Holger, Amtmand, 56. — Jørgen, 28. — Kirsten, 24. — Otte, 28.
- Skinkel, Helvig, 33, 34.
- Skjønning, Anders, 24.
- Sommer, Madam, 96.
- Sporon, B. G., Etatsraad, 85.
- Steen, Christiane, 96.
- Steensen, Hnr., 38, 39, 44, 50. — Vincents, 20, 31, 32, 33, 37.

- Stenbock, Magnus, svensk Feltmarskal, 51.
- Stibolt, Iver, 70.
- Stjerna, Maria Elisabeth, IX.
- Stoltenberg, Anne Nic. Thrane, 70. — Hnr., Provst, 68.
- Storm, Michel, 23.
- Svane, Frdrk., Hofjægermester, 82. — Hans, Ærkebisp, 82. — Marie, Grevinde, 81, 82. — Søster, 82.
- Thermo, Bartholomæus, 30, 45. — Hans, 45. — Otto, „Greve til Leitzen“, 45. — Otto, Jægermest., 30, 45. — Familie, 30.
- Tobiesen, Peter, Gen-maj., 84.
- Ulfstand, Sidsel, 42.
- Unmach, Vævermester, 92.
- Urne, Chrstph., 26. — Hans, 29. — Margrethe, 29. — Familie, 13.
- Waldeck, Georg Frd., Greve af, 34. — Joh., Greve af, 34.
- Walkendorf, Henning, 37, 42.
- Walter, Chr. Albrecht, Kanc-raad, 82. — Fred. Hans, General, 81.
- Wardenburg, Hnr. Nic., Major, 94.
- Wibe, Anne Christine, 82. — Anne Margrethe, 82.
- Wiel, Claus, 97.
- Willemoës, Peter, Lieut., 91.
- Vind, Anne, 17. — Anna Elisabeth, 72. — Birte, 30, 45. — Chr., Oberstltn., 46, 49. — Hnr., Admiral, 27. — Hnr., 45. — Iver, 45. — Iver, 33. — Jacob, 30, 45. — Mariane Kirstine, 83.
- Winge, Riise, 68.
- Vinter, Laurids, Præst. 6. — Familie, 6.
- Vitzthum v. Eckstedt, Christiane Mar. Dor., 94.
- Zarbell, Michel, Skomager, 66.
- Ziegenhorn, Anna Marie Elisabeth, 93.
- Oertz, Frd. Ludvig, Greve, 82. — Marie, Grevinde, se Svane.
- Uden Slægtsnavn:
- Anne Mikkelsdatter (g. m. Niels Clementsen), 41.
- Birgitte Hansdatter (g. m. D. A. Berg), 72.
- Cecilie Elisabeth (g. m. Reusch), 54.
- Christen Pedersen, Præst, 37.
- Elsabe Auguste (g. m. Barchenfelt), 93.
- Erik Eriksen, Herredsfoged, 50.
- Gotfred Hansen, Præst, 37.
- Herløv, Fru (g. m. Tyge Kalf), 9.
- Jens Jensen, Foged, 25.
- Jens Nielsen, af V-Stret, 16.
- Kirstine (g. m. Thure Harbo), 1.
- Laurids Jensen, i Østertoft, 22.
- Mads Jørgensen, i Leibølle, 50.
- Maren (g. m. Erik Munk), 25.
- Marthe Marie Iversdatter (g. m. F. S. Heiss), 65.
- Mikkel Pedersen, Hrdsfgd., 10.
- Niels Holgersen, Præst, 23.
- Poul Salmondsen, af V. Vandet, 15.
- Søren Hansen til Knive, 63.
- Søren Terkilsen, af V. Vandel, 15.

Stamtavle over Slægten Harbou eller Hardehou.

I. Den ældre Slægt.

I.	Knud Nielsen, Skjoldbrev 1440.																				
II.	Jens Knudsen til Eogbjerggaard og Sinding, nævnes 1444, lever endnu 1490, g. m. (Karen Serlin eller m.) Marine Christensdatter, Enke 1499.				Christen Knudsen, 1452, af He 1465.		Peder Knudsen til Engbjerggaard, 1468.		? en Datter, g. m. Hans Krabbe (5 Ruder) til Herpinggaard.												
III.	Mogens Jensen til Sinding, g. m. Edel Kaas (Sparre) Bertelsdt.,				(Christen Jensen).		M. Jens Christensen, Kannik i Ribe 1506.		? Niels Harbou af Tordrup 1485.		Jens Pedersen Harbou af Tordrup 1485, i Lille Torup 1492, til Restrup 1507, g. m. (Anne Seefeld eller m.) Marine (Skadeland?)		Erik Pedersen i Hovmade 1501, g. m. Anne.	? Hr. Laurids (Pedersen?) Sognepræst til Eising 1475.							
IV.	Jens Mogensen til Sinding, † c. 1551, Landsdommer i Nørre Jylland, g. m. Lisbeth Juul (Stjerne) Mogensdt.	Bertel Mogensen.	Mogens Mogensen til Sinding 1568, g. m. Kirsten Svendsdt. (Væbner).		Sidsel, g. m. Godske Spend til Kvistgaard.	Ida.	Anne.	Mette, var 1534 i Ørsløv Kloster.	Peder Christensen til Trosvig, som han 1558 fik for Gods i Lønborg Sogn, † c. 1589, g. m. Beritte Mogensdatter (Handingmand).		Christen Harbou til Restrup og Holris, † 1556, g. m. Kirsten Nielsdatter (Clemmentsen).		? Peder Harbou, Slotsfoged paa Riberhus 1510, maaske Stamfader til de Nielsby-Harbo'er.								
V.	Børn, alle † smaa.		Jens Mogensen, f. 1. 11. 1559, † 5. 4. 1635, til Sinding og Ørninggaard, kgl. Sekretær, g. 13. 11. 1607 m. Berette Bille Knudsdt., f. 7. 10. 1576, † 21. 4. 1648 (ei Børn).				Karen, g. m. Erik Kaas (Sparre) til Jølby.		Edel, g. 22. 9. 1588 m. Christopher Lykke til Buderupholm.		Anne, g. 13. 2. 1592 m. Knud Daa til Hestholm.		Niels Harbou, † 24. 7. 1560, til Restrup og Holris, g. m. Berette Munk Nielsdt., (ei Børn). Hun fik siden Iver Grøn til Hvidbjerggaard.		Jørgen Harbou, til Holris og Restrup 1556, til Vesterris 1580, lever 1593, g. 1 ^o m. Dorthe Kruse Christophersdt., 2 ^o m. Else Munk (Vinranke) Nielsdt.						
VI.	(1) Otte Harbou til Restrup og Holris 1596, g. m. Ingeborg Skade Nielsdt.		(1) Kirsten Harbou, g. 1 ^o m. Claus Mund til Serridslevgaard; 2 ^o m. Niels Munk (Vinranke) til Vesterris og Rosborg.				Gissel Harbou, g. 1591 m. Iver Mund til Merringgaard, men Egteskabet strax hevet.		Anne Harbou, ugift 1581, var maaske 1595 g. m. Povl Jacobsen til Ørdrup.		Niels Harbou til Østergaard, † før 1633 (begr. i Hvam), g. m. Mette Munk (Vinranke) Jensdt., † 1673.		(2) Christen Harbou, † c. 1630, til Holris, g. 1595 med Birgitte Mund Sørensdtt., † mellem 1636 og 1640.		(2) Margrethe Harbou, g. med Niels Pors (Børialsen) til Kastруп.						
VII.	Jørgen Harbou, † 1661, en vel stude- ret Mand, ugift.	Christen Harbou til Østergaard 1624, lev. 1652, ugift.	Niels Harbou 1624, til Nebel 1634, † 1649, g. m. Anne Lunoov Lauridsdt., † 1667.	Elsebeth Harbou.	Birgitte Harbou, 1636 Enke efter en Bonde, Søn af Jens Nielsen i Vester Strel.	Kirsten Harbou.	Anne Harbou.	Enevold Harbou til Østergaard, † 1655, g. m. Anne Krag Nielsdt.	Jørgen Harbou, † før 1633.	Peder Harbou til Hvam 1628, til Østergaard og Jomfruland 1638, til Bjerkevoild 1647, † Slemstrup 1654. Orlogskaptajn, † før 1670, g. c. 1633 m. Maren Mund Nielsdt.		Christen Harbou til Holris 1637, til Toustrup 1669, † 1676, g. 1 ^o m. Margrethe Isaksdtr. (Maaneskjold), † 1661; 2 ^o m. Margrethe Steensen Vincentsdt., f. 30. 5. 1625, † 13. 2. 1678, Enke efter Tyge Kruse til Balle. — (ei Børn).		Søren Harbou, † c. 1629, 1637, til Egelykke 1650, Orlogskaptajn, g. 1 ^o m. Birte Galt Axelsdt., † 1680; Orlogs- kaptajn. 2 ^o m. Maren Urne Hansdt., † 1651. Enke e. Isak Pedersen Maaneskjold: 3 ^o 2. 3. 1653 m. Elisabeth Thermo Ottsdtt., † c. 1684.	Niels Harbou, † c. 1629, 1637, til Egelykke 1650, Orlogskaptajn, † c. 1631 g. m. Erik Ørning til 1652 Ejde(?), Kapitajn.	Jørgen Harbou, † c. 1631 g. m. Erik Ørning til 1652 ugift.	Mette Harbou, 1636, g. c. 1633 med en Bonde, Christen Povlsen i Hvilsom.	Maren Harbou, 1636, g. c. 1633 med en Bonde, Christen Povlsen i Hvilsom.	Anne Harbou, 1636, g. c. 1633 med en Bonde, Christen Povlsen i Hvilsom.	Else Harbou 1632.	Karen Harbou 1636, var 1652 g. m.
VIII.	Otte Harbou.	Laurids Harbou.	Ingeborg Harbou, g. m. Johan Addezen von Buchfeldt til Nebel 1668, Kornet.		Else Harbou.	Niels Harbou, † 1675, til Skaarupgaard 1657, til Sludstrup 1658, til Sogaard 1662, Rit- mester, g. c. 1656 m. Kirsten Ørning Jørgensdt., f. 1628, begr. 6. 2. 1718.		Claus Harbou til Slemstrup, siden i Frelbjerg, levede 1687, g. m. Anne Pors (Børialsen) Jørgensdt.		Peder Harbou til Slemstrup, 1656 til Vor- gaard, kgl. Liv- garder 1674, g. m. Anne Bille Pedersdt.	Niels Harbou, (? skudt som Kapitajn p. d. holl. Flaade eller) Vagtmstieut. i Christi- ansstad, † 8. 11. 1679, g. m. Helvig Groot, begr. 4. 4. 1704.		? Christen Harbou, 1672.	Mette Harbou, 1672.	Inger Harbou, 1672.	Cathrine Harbou, 1672.	(1) Christian Harbou, f. 30. 9. 1630, † 24. 4. 1687, til Nygaard, g. 2. 8. 1657 m. Else Thermo Ottsdtt., † 1671.		(2) Otto Harbou til Egelykke, † c. 1687 vistnok ugift.	(3) Birgitte Cathrine Harbou, † c. 1680 ugift.	
IX.	3 Sønner, † før 1739.	Mette Harbou, begr. 14. 6. 1746, ugift.	Berthe Marie Harbou, begr. 22. 5. 1746, ugift.	Vibeke Sophie Harbou, f. 1761, begr. 1. 1. 1737, ugift.	Anne Kirstine Harbou, g. m. ? Enke 1739.	Christene Harbou, g. m. ? Enke 1739.	Peder Harbou.	Børn, nævnes 1678.		Otto Harbou.	Jørgen Henrik Harbou.	Niels Harbou.	Bartholomæus Harbou.	Birgitte Harbou.	Mette Harbou.	Berthe Harbou.	Christian Harbou.				

